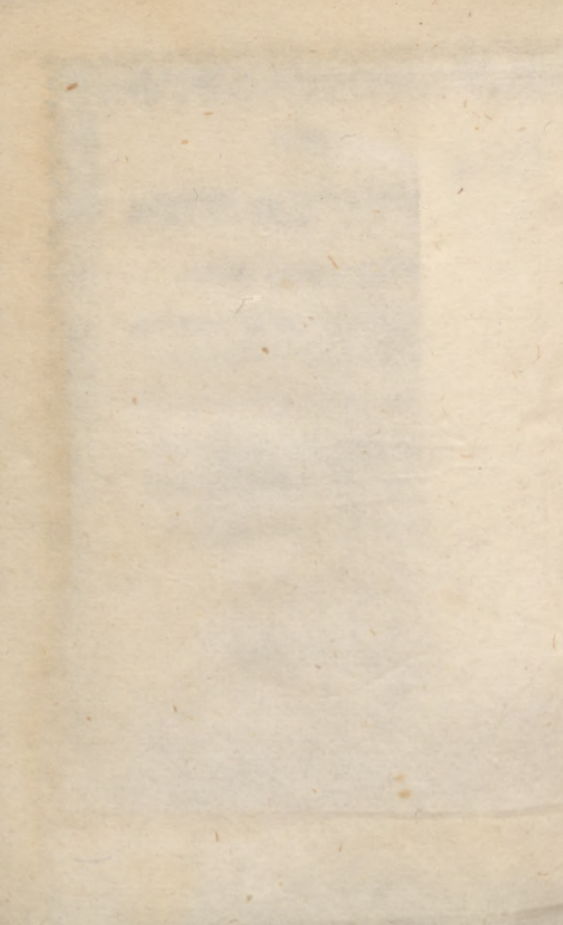
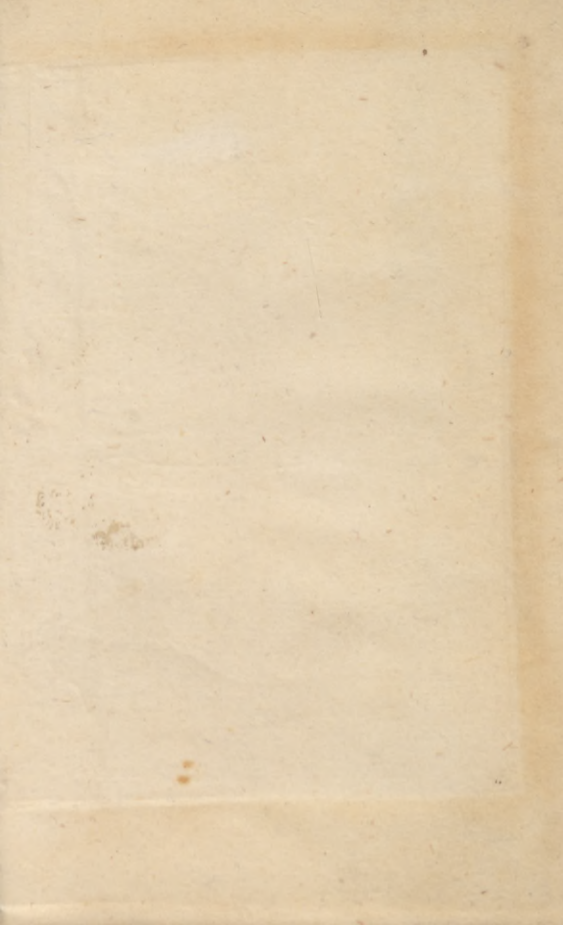

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 768-74

פתרון חלומות

להחכם ר' שלמה אמו"ל תנצב"ה

מוסר על פי הגמרא דמסכת ברכות פרק הוואה : ועל
פי מאמרים מפורסמים בשאר מקומות בתלמוד ומאמרים
מהוהר שייכים לפתרון חלומות : ועל פי המפורסמים
בשמותם בעולם בחכמת פתרון חלומות והם יוסף
הצדיק רניאל רבינו האי גאון וחכמי האומות :
עוד תמצא בספר זה פירוש חלמאטבא חזאי
וכו' וכוונת ההטבא וכל הנאמר בו
והתשובות שאלות ופסקי דינים
המתיחסים והנחלים לתענית
חלום ותענית חלום בשבת
ודיניו והשייך
לוה :

ודיני הכשבע בחלום * או כדכ בחלום * או כדוק
בחלום * ושאר דברים יפים ונאמרים :

נרפס עתה מחדש במצורת החכם השלם ופלוסוף
האלוף בה"ר יצחק מונטאלטו וצ"ו
בר החכם המופלא הרב הכולל ופלוסוף האלהי במה"ר
אלוהו מונטאלטו וצ"ו קל יועץ וחפא המלך לזוהר השלשה
עשר מזה השם מלך צרפת ושל המלכה אמו יר"ה

באמשטירדם

בבית מנשה בן ישראל

שנת ה'ש"כו לפ"ק

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

אמר

המפטר הראיתי הדלת יקרת שפלת זה הספר ודרכו
 הקרים הכחמדים מזהב ומפר כפחרים ותועלותיו הרבים
 ובריים לכל הגברים זקנים ונערים כי בו יצין כל אדם לפתור הלומן
 אשר בענייניהם סתומות וגם עמו נגלו כל תעלומות והמון כסתרות
 שמבראשית ועד היום הזה לא דבר בהם שום סגס ומוזה והר"י הוא
 הדא ממש שנתחדשו גזרותיו אמרתי אני בלבי עת לעשות ליי
 להדפיסו ולשלחו בכל גבול ישראל למען ירבו הקורים בו והפיהים
 ממנו ולא שבוואי זה ינעמי ולא מנאתי מי קח סתומי והופי כ עני
 ואציון אני וע"קו פערתי חכמי בעזרת אל חי גואלי ועשיתיו משל
 אמר"ע כהכפי משתמה מתפלל מתפלל מתמכן לפני כל כואהו סתום
 יפתח ידו ויקנהו באופן שלא יאחר איש ממנו מפשי הלא מועד היא
 ותחי מפשי ובשכר זאת אל חי חלקו נודיעו ילמח לנו הבואל ויקיים
 בנו קרא דכתיב והיה אחי כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבואו
 בנביכם ובנותיכם זקביכם סתומות ילמון

בסורכס חיוכות יראו :

אשרתי עליו זה איך שבה תפארתו וכפיו

לקראות העמים והארים את יפיו :

ראו ספר מדבר בחלומות :

משכתיקו אכלתיקו בחכמות :

באמפותיו והלכותיו מחולק :

דבריו הם מתוקים לכשמות :

ומלותיו דבש לחן ונופת :

ועוב טעמו בלבי הוא מזומות :

זהו תפוא חדשים ל בקרים :

בעת דקות אכאים כ פעמות :

ומוכיאים מהרה מ ונופת :

ומפאים לאורה מ עלמות :

זהו מועיל לכל פתי ובער :

ולמכס ולמכין סתומות :

זהו חדש חדשים מ אמריו :

ולא נאפו בשנים ה קדומות :

ויען ש דרושו הוא מחובק :

בעניי מלום כל איש בכומות :

שמו הטוב והנכון וכלות :

לכמותו קשם פותר מלומות :

למע

2 1

א

האדם מושק תמיד לדעת אמתת כל הדברים וכל מה
שהוא מסודר מהמערכה מהטוב והרע המתרגש לבא
בעולם והשגת האדם קצרה להשיג כל זה מעצמו על השלמות לכן
השגיח השם עליו להודיעו זה על דרך השפעה ממנו יתברך וזה אם
בכבואה ואם בחלוט עד שאין דבר בא לעולם שאין מכריזין אותו
מלמעלה כמ"ש במדרש הוזהר: ת"ח דלית לך מלה בעלמא דעד לא
יתי בעלמא ללאו איהו תליא בעלמא או על ידא דכרוזא והא איתמר
דכל מלה ומלה עד לא יתי לעלמא מכרוי עליה ברקיעא ומתמן
אתפשט בעלמא ואתיהב על ידא דכרוזא וכלא בגין דכתיב כי לא
יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה קולו אל עבדיו הנביאים בזמנא
דנביאים אשתכחו בעלמא ואם לאו אף על גב דכבואה לא שריא
חכימין עדיפיים מכביאים ואי לא מיתיהב בעלמא הא על ידי איכון
צפויי שמי' משתכחי מילי והא אוקמוה ואמר גבלינו מארצנו ונתרחקנו
מעל אדמתינו פסקה ממנו כבואה ואורים ותומים נבחנו אבל עם כל
זה נאזר בידינו שפע השלמות הפשוטים שבהם מודיעים לנו כל אלו
הדברים כמו שאמרו ז"ל פ"ק דחגיגה: אמר רבא אע"פ שאנכי
הקתר אסתיר פני מהם ביום ההוא אמר הק"ב בה בחלוט אדברבו כמו
שיתבאר אבל כל זה לא שיה לנו כיון שדברי שלמות גברו מנו ואין
אתנו יודע בהם דבר וזה מכמה טעמים אם מהרחקת הכנת המקירו
והדמויים שדרכן לבא ברשמים זרים ורחוקים בהיות צורה אמת רמו
ומשל למשלים רבים כמו שיבא: ואם להיות רחוק להמנא אנשים
חזקים בכח ההשערה והכח האנשים בפרטי מעשיהם ועביכס הנריך
לזה כמו שיבא גם כן: וגם מערוב הדברים בטלים הבאים בהם
וגם שלהיות הדברים שאפשר שיחלוט החולם בלתי בעל תכלית אין
מקום לשום ספר וחכמה לדבר בו אלא דרך כלל אבל הפרטים הם
לעולם בעלמים מעיני כל פתח: ואין דרך לדעתן אלא מסברתו
והשערות ואי אפשר בלא טעות ברוב הפעמים וזהו נדק אכוחמד
שכתב בטבעיות שפתרון החלומי אי אפשר שידע אל אצמין מהסברא
ויגבר בו השבוס: והנה אף ע"פ שאין כילות למעלה למכוע ממנו
השפעה זה כפסר ממנו למסרופינו והתרחלותו לטרוח וללמוד ולהבין
בעב"כס וזה העפץ פירשו אליהו באמרו כי באסת ידבר אל ובשנים
לא יארכה בחלוט חיון לילה בכפול תרדמה על אנשים בתכומות עלי
משכב או יגלה און אנשים ובמוסרם יתום אמר שהקדוש ברוך הוא
מגזר דבר הוא מגלה און אנשים בחלוט אבל מקדכו אופן הגלי הוא

יתום ומתום ואין מבין וזה אמר ובמוסרם יתום ר"ל ובצביל ששם
 מופרים ובלתי מפני מלהבינם הוא אותם ענינם עד שזוה הוא סבה
 להסיר אדם מעשה פירושו הוא הפוך כאלו אמר להסיר מעשה אדם
 כלומר שיוסר המעשה הרמוז בו מהאדם וגוה מגבר יסבה ר"ל וגוף
 ועבמות אותן הדברי הם מכוסים וכספתי מהאדם עד שלא ישתמש
 בו מפני שלא יבינוהו ואפשר שזהו פירוש לא יסורכה ר"ל האדם לא
 יראה ההודעה הזאת ולא יבין אותה ומפני זה היה מנהג זהרובל בימים
 קדמונים שהיו אנשים מה מתבודדים ומתעסקים בחכמה זו והכלה
 שיה כדי שכל הפולס מלוס ילך אליו והוא יודיע לו אמתת כוונת סלמו
 ולא יהיה ההודעה הזאת לאנשים לבטלה וזה שאי אפשר שכל העולם
 יהיו בקיאים בזה אלא אחד מעיר וב' ממספחה וכולי האי ועדין אולי
 כמו שהיה הענין ביוסף ודניאל ור' ישמעאל ובר הדיא וד' ועשרים
 פותרי סלמות שהיו בירושלם כנזכר בהרואה וזה להיות ירושלם מקום
 השפע האלהית וכל שכן בהיות שכירת ה' וארון בריתו בתוכם היו
 כמבאים שמה כל כך פותרי סלמות באופן מהסלמות אזכר ר' נהורי
 וכן בכל דור ודור היו הסכמים מתלמדים בחכמה זאת ויודעים ע
 ענינה לסבה הנוכרת והם המודיעים לעם הסתרובות ולהם יאתה לא
 לכלם ואפשר שזוהי כוכת יוסף באמרו הלא לאלהים פתרוכים שהוא
 מגורת כתיך אלהים לפרעה שהוא לשון אלוכות וסכמה וכן אבי א
 אמרתי אלהים אתם רובה לומר סכמים ויודעי דעת עליון וירכה
 הלא לבעלי הסכמה פתרוכים וסומר הסכמה הזאת ויוקרה היה סבה
 להסיר אדם ממעשה ומלאכה זאת עד שבעובותיכו הגענו לזמן הזה
 שדבר ה' יקר אין חזון כפתר * ונראה בעיני שלזה רמו ישעיהו כ"ט
 בפרשת התמהמהו ותמהו שהודיע בה מה שהיה לנו מהעדך ידעת
 הסכמה הזאת לגמרי שלא ידעו ולא יבינו פתרוכי הסלמות כלל ואפי'
 יהיו להם ספרים המודיעים דרכי הפתרון ויש סמך שלענין סלום רמו
 הנביא בפרשה הזאת ממה שסמך אותה לפסוק והיה כו' כאשר יסלום
 כו' שהודיעו בזה דדרשין סמוכים והפרשה הזאת אע"פ שאפשר
 שלענין שאמרו המפרשים באמרה הנה יש לנו לומר שאף לענין סלום
 רמוה כמו שאבאר ואתה תבין ותראה שגלות הפרשה מורות על הפי'
 הזה שיעדתי יותר ממה שמורות על מה שפירשו המפרשים בהם והוא
 פירושה הנה לפי שחכמת הפתרון לפנים בישראל היתה בשלמות גדול
 והכל היו בקיאים בה כמו שאמרו ויהיה הדבר תימא ופלא גדול לפי
 למה שכתב שכלס אינם יודעי מאומה לכן התחיל הנביא ואמר התמהמהו

פתרון תלומות

ותמהו על מה שאומר כלומר התאמרו והאריכו מחשבותכם ומשבו ב
 בלבבכם בעכוב כדי שתבוכו בדבר הזה ואמר שתבוכו בו תמהו
 בעצמיכם לומר איך אפשר להיות הדבר העתיד הזה אשר אומר וכן
 אמר השתעשעו ואשעו שהוא ענין דבור מלשון רז"ל משתעי וכוונת לומר
 דברו בעצמיכם ודברו עם אחים בדבר הזה שאומר איך אפשר להיות
 או יהיה השתעשעו ואשעו מביעת הדבור כדי לשאב בזה ואמר כך דברו
 בו והתחיל ענין הנבואה העתידה וכל כך היה מאמת אותה שהיה נראה
 לו שכבר היה וראה אותה ולכך כל הפרשה בלשון עבר על פי שהיה
 עתיד כמו שהוא דרך הנבואות לבא עבר במקום עתיד וזה שכתוב
 שכרו בלא יין נעו בלא שכר ירצה כל כך יהיו נעדרים בזה שהיו ב
 בשכורים שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם אף בשעה שאינם שותים
 ואמר פירש מהו ענין העדר ידיעתם באומרו כי נסך עליכם ה' רוח
 תרדמה שפירושו אותו רוח הקדש או רוח הנבואה הנאה לאדם בעת
 התרדמה בחלוט מזיון לילה כסה אותה הקב"ה אליכם באופן שלא
 תביטוה ויענם את עיניכם שלא תביטו וזמה ענם את עיניכם במה
 פענם עיני הנביאים הפהוגים להבין משל ומלינה במראה ובחידות
 שעתה לא יביטו במראה התלומות וגם ראשיכם החושים וראים בספרי
 פתרוכי התלומות ופותרים לאחרים כפי מה שראים שסגסם הם לא
 יביטו לפי שכל אלו כסה הקדוש ברוך הוא הידיעה הזאת ולא יביטוה
 באופן שתהיה להם חזות הכל פי' שיש אנשים שטבע תלומותיהם מ
 מבוארים וחולתן כפי מדגנתן לזה אמר שחזות כל חוזה שיהיה הוא
 פדברי הספר וגו' ירצה לפי שיש מיני פותרים האחד מי שקרא בספר
 פתרוכי התלומות ובקי בפירוש השני שלא קרא ואף על פי שן הוא
 עותר מכה השערות והבכיתו והם השמי חלוקות שהזכיר במה שאמרו
 הנביאים החושים כמו שביארתי ולזה אמר שלא יביטו לא זה ולא אותו
 כי היודע ספר יאמר חתום הוא ושאינו יודע יאמר לא ידעת ספר
 ובתן הסבה למה יכסה הקדוש ברוך הוא מישראל הידיעה הזאת לפי
 שבין שהיא ענף נבואה לא תבא אל ליראי יי' ולחושבי שמו וכמו
 שאמרו חכמים ז"ל בפירק היה קורא כל הלן ז' ימים בלא חלוט בקרא
 כשע בו וכיון שהסאף על פי שפשו ובשפתו סדדוניטבו שהוא העיקר
 דרממכא בעי רמק ממני לכן הגבי יוסף להפליא בו והיה שחתם ואמר
 ואבדה חכמת חכמינו ופיפת פפוכיו תסתתר שכ' על וסוף אין פפון ומכ'
 פמוך והם שני ידיעות שאמרנו היודע הפתרון מתוך הספר והוא ה
 סקרא חכם והמבין מעצמו והוא חקרא כבון : והנה כל זה ודאי

על הדורו' הללו נאמר כי הן רבים עתה עם הארץ לא ידעו ולא יבינו
 בחש' כה יתהלכו בפתרונ' החלומות עד שכמעט כעדרה ממנו ההודעה
 הזאת ולא הועילה לנו כלל כאלו לא היה והתימא על החכמים הראשונים'
 שעשו חבורים רבים על כל דרוש ודרוש כמה מינים ולא אחד בהם
 שמבר ספר בזה והנה מן הנמרא נראה שבר הדיא היה לו ספר מיוחד
 לזה דיאמרינן כשל ספרא מיניה אשכחיה רבא וחויה דהוה כתיב ביה
 כל החלומות הולכין אחר הפה' והיותר זר וקשה עלי שכל העולם
 מזלזלים בחלומות עד שמשוין אותם לדברים בטלים ומרגלא בפומיהו
 להרא לדבר בטל שאין בו ממש חלו' על דרך האזלה' ולכן בראותי
 כל זה איני הקטן מכל בני גילי שלמה אלמ' ולי קבא קבאתי ליי' אלהי
 בבאות ולעמו ישראל לבל יאבד ההודעה הזאת ממנו והסכמתי בעצמי
 לדרוש ולתור בכל הדרכים אשר בדרוש הזה כאמרים מפי סופרים
 ומפי ספרים ולחבר דבריהם עם מעט קט המושג אכלי מהם במגל
 אחת קטנה תפרח כשזשכה' ויהי למנה ביד כל העם באחרונה כי עת
 לחכמה וקראתי לספר הזה מפשר חלמין לפי שהכונה העקבית ממנו היא
 לתת דרכים וכללים אמיתיים שבהם ידע כל אדם לפתור חלומו' ולהפיק
 כוונתם וגם הוא מביא פתרון פרטי החלומות שאפשר שיחלוס האדם
 ר"ל מה מורה כל אחד מהם ועוד כותן דרכים ותיקונים לבטל כל ח
 חלוס רע ולפשר את רעתו' לכן בחלק מחלוקת ראשונה לב' חלקים'
 החלק הא' לתת דרכים וכללים להשיר הפותר להבנת כוונת החלומות'
 החלק הב' בפתרונות עצמם מה מורה כל אחד מהם' החלק הג'
 בפקקי הדינים הנתלים בהם שכוונת כלם היא לתת תיקונים לבטל כל
 חלוס רע אחר שחלוס ואתמיל :

החלק הא'

והוא יתחלק לש' שערים' השער הא' לבאר גדר
 החלוס והמינים שבו ומה ההבדל ביניהם' השער
 הב' לבאר אם יש לפסוק עליהם אם לאו' השער הג' לבאר הבחינות
 והאותיות שבהם נכיר אם החלוס נזקק אם לאו' השער הד' להודיע
 מה הם הדברים הרגילים לבא בחלוס ומה הם שאינם רגילים לבא'
 השער הה' לבאר ג' הקדמו' כריך הפותר לדעתן לשידק בפתרונותיו'
 השער הו' לבאר שיש לפתור לכל אדם כפי מלאכתו וענינו' השער
 הז' לבאר אם הולכים אחר הפתרון אם לאו ועושה בזה מקירה גדולה
 ומתיר אותה' השער הח' לבאר זמן קיומן אם הוא קרוב או רחוק :

השער הא'

לבאר גדר החלוס ומיניו והבדליו והנה קודם שנדבר
 באכמת הפתרון יש לדעת גדר החלוס וכמה מינים

צו ומה ההבדל ביניהם כדי שידע על איזה מין אנו מדברים ומלקחה
 זה השער לב' פרקים הפרק הא' לבאר הגדר והמינים הפרק
 הב' בהבדלי המינים האלו כמה הם כבדלים זה מזה :

הפרק הא'

לבאר גדר החלום ומיני גדר החלום כפי הפלוסוף
 הוא ראית הדמיון בשינה ונכלל בזה שלשה מיני

מחלמות שיש והם שלשה מדרגות זו למעלה מזו המדרגה הא' ו
 ועליונה מכלל החלום הנבואי החלום יעקב דביאל ושלמה שכל אלו
 ודאי מחלמות נבואיים הם כנראה מעמינם ואפילו לדעת המורה ש
 שכתב בחלק ב' פרק ארבעים ומשה דביאל ושלמה לא היו נבואיים
 מכל מקום הוא מודה שכלו למדרגת נבואה קטנה והיא רוח הקדש
 ואם כן מחלמות למעלה מחלום פשוט אצלו אלא אחד מס' לנבואה

המדרגה הב' החלום הפשוט כמחלמות יוסף ופרעה ואר המשקים
 והאופים ואף מחלמות אבימלך ולבן הארמי ודאי כל אחד מהם היה

גם כן פשוט כמו שכתב המורה פרק מ"ה חלק שני שלא יתכן ללבן ה
 הארמי רשע גמור עובד עבודה זרה ואבימלך שאמר אברהם על ארצו
 וממלכתו רק אין יראת אלדים במקום הזה יעלו למדרגת הנבואה

וכבר ביאר שם סימני הנבואות שם כודע הבדל חלום יעקב מאבימלך
 ולכן אמר ודע והתבונן שיש הפרש בין יבא אלדים אל לבן הארמי או
 אל אבימלך בחלום הלילה בין ויאמר אלדים לישראל במראות הלילה

כי זה כאמר בלשון ביאה ובלשון חלום וזה כאמר בלשון אמירה ובלשון
 מראה ולזה פירש אובקלוס בלבן ואבימלך ואתא מימך מן קדש "

וביעקב ואתגלי " המדרגה הג' החלום הקסמי של נביאי השקר
 כאותן שאמרה תורה או חולם חלום ואמר ירמיה שמעתי את אשר א

אמרו הנביאים הנבואים בשמי שקר לאמר חלמתי חלמתי החושבים
 להשכים עמי שמי במחלמות אשר יספרו ומה המין היה חלום ש

שמעיה הנחלמי שלדעתי נקרא כן לפי שיהיה מכין עבמו לחלום מחלמות
 אלו כי כל אלו ודאי הלשון והענין מוכיח שאינם לא נבואיים ולא פ

פשוטים ואם כן הם קסמיים והרי הוכחנו ג' מדרגות לחלמות ואפשר
 ששלשון רמו אליהוא באמרו כי באמת ידבר אל ובשתיים לא יזכנה
 בחלום חזיון לילה כנפול תרדמה על אנשים בתחומות עלי משכב או

יגלה און אנשים ובמוסרם יתום להסיר אדם מעשה וגוה מגבר יכסה
 וזה כי על המדרגה הראשונה אמר כי באמת ידבר אל ועל השתיים ה
 הנבואים אמר ובשתיים לא יזכנה פי ובשתיי הודיעות אחרות ידבר ג"כ

אף על פי שלא יגוי הקדוש ברוך הוא באוס אחת מהנה אלא על
 77

די שליח הוא מדבר בהם וסי' אותן אחת לאחת ועל הראשונה
אמר בחלוס חזיון לילה ר"ל בחלוס שי' בו חזיון לילה שזהו חלוס של
כבואה בענין חלוס יעקב דכתיב ביה במראות הלילה ועל הפשוט אמר
בכסול תרדמה על אנשים וזה שידוע שהחלומות הפשוטים אינם באים
אלא אחר שנשקע אדם באיכה הכופלת עליו מעצמו וזהו תרדמה

אבל על הג' אמר בתחומות עלי משכב לפי שהם ר"ל חלומות הקסמים
הם באים בכחירה על האדם המכין עצמו לישן ובמעט נימא הבאה
עליו הוא חולם בכח ההשבעה וכמו שיתבאר ואחר קור ופירש כל
א' מג' אלה כי על הראשונה אמר אז יגלה און אנשים רבה לומר כי
בחלוס כבוא"י הוא מגלה בגלוי גמור און אנשים שלמים ועל השנית
אמר ובמקרים יתפוס רבה לומר שאיבו כמו חלוס של כבואה שענינו
פגלה מאד אבל הוא סתום ופתום בשביל שהאנשים הם מוסרים ממנו
להבינו ועל הג' אמר להסיר אדם מעשה ר"ל שזע"פ שהחלומות
הקסמיים אינם אמתיים עם כל זה כותן הקב"ה מקום למודיעין אותם
כדי שיראה אדם ויכיר השקר ויסיק עצמו מן המעשה ההוא והגאון
ההיא יבסקה עצמו ממכה הכי שנקמוזו בזה כל הג' הודעות שאמרונו :

הפרק הב

לפרש החלוק וההפרש בין כל אחת מהם ועם היות
שאין בידינו ההקדמו' הנריכו' להשלמת זה המבוקש
אין ראוי להתעבל מלעיין ולהזכיר בו כמסת היר עם מעוט ההקדמות
שבידינו ולזה אפתיל ואומר שההפרש בין חלוס כבוא"י לשאר ב' מיני
החלומות הוא בדברים רבים אמנם מה שהגבנו מהם כפי קובץ
דעתינו הם ככללים בה' הכללים :

ההבדל הא

שהחלוס הכבוא"י אינו בא אללא למי שהוא חכם
כדיק גבור ועשיר כמו שאמרו ז"ל אבל ב' מיני
החלומות האחרים יבואו לאדם שלא הגיע למדרגה זו יהיה חכם ומוכן
או לא כמו שהיה הענין ביוסף בן זקונים ובאר המצקים והאופים
ההבדל הב שהחלוס הכבוא"י פע"פ שהשפעתו באמנעות מלאך
כמו שאמר הר"ם הכה אין המלאך ההוא כראה ובא כ"א עם השל
והאל אומר דבריו למלאך והמלאך אומר לכביא בפני האל בדרך כל
כבואה שאי אפשר בלי פני האל וידענו זה לפי שמבאנו זה התנאי
בכל החלומות הכבוא"ים אמר ביעקב והכה מלאכי אלהים עלי ויורדים
בו והכה ה' כנב עליו ויאמר ובשלמה בגבעון כראה ה' אל שלמה
בחלוס הלילה ויאמר אלהים ובדניאל סויה הוית עד די כרסיוון
רמיו ועתיק יומין יתיב אבל בשאר החלוס אף על פי שגם הם באים

תפסר קלמין

מאת ה' מן השמים הכה האמנעי אומר דבריו שלא בפני האל כמו
 שמנינו באבימלך ולכן הארמי שכתוב בהם ויבא אלהים אל אבימלך
 ויבא אלהים אל לבן הארמי ולא כזכר בהם שם ה' שכראה שהכוונה
 בו ודאי מה שפירש אונקלוס שתרגם ואתא מימר מן קדם ה' ולא אמר
 ואתגלי ה' כמו שתרגם ביעקב וירצה שאין הכוונה שבגלה ויבא להם
 השכינה לדבר עמהם על ידי מלאכיו הבאים עמו אלא הכוונה שבא
 להם הדבור מאתו אף על פי שלא היה הוא שם ונראה שלענין
 ההבדל הזה רמו הכתוב באמרו ואככי הסתר אסתיר פני מהם ביום
 ההוא על פי מה שאמרו חכמים זכרונו לברכה פרקא קמא דמג'גה
 אומר רבא אמר הקדוש ברוך הוא אף על פי שאסתיר פני מהם במקום
 אדבר בו וזה שהם פירשו הפנים הזכורים בכתוב על הכבואה כמו
 דאתמר פנים בפנים דבר ה' ודבר ה' עם משה פנים אל פנים
 אני כדק אקזה פניך וגומר והטעם לפי שהיא אינה באה לאדם ב
 באמנעות מלאך לבד אבל הקדוש ברוך הוא בא בעצמו ובכבודו עם
 מלאכיו ומשרתיו עושי רצונו להודיע לכביא ענין הכבואה שרובה
 להראות לו כי כן כזכר ברוב הכבואות כבוד השם בהגלות הכבואה
 לכביא ואם כן נראה מכוונת הכתוב שמה שיסתיר הקדוש ברוך הוא
 לישראל בגלות הוא פניו שהוא במראה הכבואה שאינה כמבאת לכביא
 וזולתם אבל ענין המלוט שהוא בשליחות המלאך הממונה עליו לבד ואין
 פני ה' נראה שם לא יסתיר מהם וזהו שאמר במקום אדבר בו
 ואם כן הרי יבא לנו מזה אמנת ההבדל הזה שאי אפשר לכבואה בלא
 פני ה' אבל מלוט פשוט אינו בא אלא על ידי מלאך ונראה שכרמו
 גם כן ההבדל הזה בדברי ה' לאהרן ומרים באמרו אם יהיה כביאכם
 ה' במראה אליו אתודע במקום אדבר בו לא כן כי הוא קדר בזה שתי
 המדרגות האלו כי באמרו במראה אליו אתודע רמו למדרגת הכבואה
 ובאמרו במקום אדבר בו רמו למלוט פשוט וממה שאמר באחד אתודע
 ובשני אדבר בו נראה כי באחד כבודו נגלה וכודע לכביא ובשני אינו
 אלא דבורו על ידי מלאך כמו שאמרו ז"ל על במקום אדבר בו על ידי
 מלאך ועל מעלת משה רבינו בב' המדרגות האלו רמו ואמר לא כן
 עבדי כי על מה שאמר במקום אדבר בו אמר פה אל פה אדבר בו
 כלומר ולא על ידי מלאך כהם כי מלוטו הוא כבואי ומלמות פשוט
 ועל הבדל מראיו ממראותם אמר במראה ולא בחידות ירצה כשהוא
 רואה במראה בהקין לא תחשוב לומר שכיון שלכלם פני ה' באים ל
 להודיע אין הבדל בינו לכביא אבל יש לך לדעת שיש הבדל גם בזה

והוא שכשהם רואים במראה הם רואים במידות כרואה במראה ה
 הזכוכית שהוא רואה משל הנראה לא עמו אבל משת רבינו כשרואה
 במראה אינו כרואה במרא' הזכוכית כי היא מראה כיון שאינה במידו'
 וכיוצא מזה פירש הרמ"ע כר"ו בפירוש איוב שלו במענה הראשון ל
 לאליהו וככוון הוא ויבא לנו ממנו ההבדל שאמרו אלא שקשה עלי
 לפרש במלום אדבר בו במלום פשוט בהיות התחלת הגזרה אם יהיה
 כביאכס ה' אבל יש לתרץ ולומר שהנה הדבר ידוע שהנביא אף על
 פי שרוב חלומותיו נבואיים לא ימנע מפני זה למלום פעמים רבות מ
 חלומות פשוטים ומכניה בן עזר יוכיח שדאי היה נביא ומלם מלום
 פשוט כמו שיתבאר בעזרת השם ולזה כשאמר הכתוב שהנביא ידבר
 ה' עמו במראה במלום לא יתחייב מפני שב' המדרגות האלו הם מ
 מדרגות נבואה גמורה לא אפשר שהכוונה לומר אם יהיה נביא בכס
 הנה אפי' ה' אע"פ שבמראה אליו אתודע והוא כולל כל מראה של
 נבואה יהיה במלום או בהקין הנה גם כן במלום פשוט אדבר בו מס
 שאין כן במשה שכל ביתי כאמן הוא ר"ל בכל הפעמים שאני מדבר
 עמו הוא במדרגת הנבואה הגמורה שאינו כשאר הנביאים שאינם
 מתמידים וקיימים בנבואתם ופעמים שאינם מוכנים לנבואה חלמים
 חלומות פשוטים אלא בכל ביתי בכל המדרגות שבביתו הוא קיים כמו
 ביתד כאמן או יר' שאינו כשאר הנביאים שאינם נכנסים לביתו בכל
 פעם שרוצים לפי שאינם ראויים לגלות להם כל הדברים אבל הוא בכל
 פעם שבא בביתו הוא נכנס בכל המדרגים שבו בלא ראות ואין מונעים
 ביאתו שם כי כאמן הוא לגלות אליו הכל ולכך הוראותיו הם בנבואה
 גמורה והם פה אל פה אדבר בו וגו' ועוד יש לתרץ ולומר שלשון
 נביאות הוא לשון דבור נגזר מניב שפתיים והכי קאמר להם קב"ה א
 אתם אמרתם שגם בכס דבר ה' יש לכם לדעת שאינו כן שאני לא
 דברתי ולא עלתה על לבי לדבר עמכם ואם עכ"פ תרבו לומר שבביאכס
 ה' רבה לומר שדבר עמכם ה' הנה הוא במדרגה קטנה מאד והיא
 שעם אותו שאלדבר במראה אליו אתודע שכולל מדרגת הנבואה ה
 הגמורה וגם במלום פשוט אדבר בו על ידי שליחות מלאכי אבל משם
 לא כן שאינו מדבר בשום אמת מאלו לא במקום מדרגת המלו' פשוט
 פה אל פה אדבר בו ובמקום מדרגת מראה היא בלא מידו' סרי שלפי
 הפירוש הזה ככה אפשר לפרש במלום אדבר בו במלום פשוט שאין
 כוונת הכתוב לומר שאם יהיה נביא ידבר במראה או במלום אבל ה
 הכוונה אם דבר עמכם ה' דבר בט' מדרגות אלו ודבור ה' לאדם על

פתרון חלומות

ידי מלאך כבר אפשר בלא כבואה כמו שמצינו באבימלך ולכן ויבא
להם ויאמר שהכחונה בו ודאי שבא הער' מאת ה' על ידי מלאך ואמר
להם כן וכן נראה מן הנמרא שמתפשט בחלום לדבר בו בחלום פשוט
מדרמי כתיב וחלומות השוא ידברו וכתיב בחלום לדבר בו כמו ש'
שיתבאר' וכן נראה ממדרש הזוהר ממש על בחלום לדבר בו לא סד'
מס' לכבואה והא ודאי על חלו' פשוט כאמ' בגמרא ואם כן הרי הכל
עלה כהוגן וכתב' עיני ההבדל ואפשר שגם נרמז בדברי אליהו כ'
באמת ידבר אל אבל בשמים לא יאורנה כמו שפירשנו לעיל :

ההבדל הג'

הוא אשר העיר עליו הרב ר' מסדאי פ"ג כ"ד
ח"ב מספרו ש"ג הפרש בין חלום כבואה לפשוט
בחזק ופולשת הרגש כח הדמיון וזה שהחלו' הכבואה י' שלו יתרון בהרגש
כח הדמיון עד שיתפעל ממנו כל כך באלו היה בהקיץ ולזה יהיה נוכח
לו מה שחלם ולא ישכח ממנו בשום פעם מה שאין כן בחלום פשוט ש'
שהוא בא בחולשת הדמיון עד שפעמים ישכח כל מה שחלם ככבוכד'
בכך או כפרעה ששנה וחסר קצת דברי' בסיפורו לעסק מספור התורה
לבו שהוא היה מה שחלם באמת והביא הרב דאיה להעדל הזה ממה
שאמר דוד אי' בנדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך שהכונה בו
בשאי' בנדק אחזה פניך אז אשבעה בהקיץ תמונתך ירנה כשאני רואה
פניך על דרך האמת והוא היראה במלת בנדק כלומר שינדק באמת
היותי רואה פניך שזהו במחו' חלו' כבואה הנה אז כשאקיץ נראה בעיני
שאי' שבע מראות תמונתך וכראה מזה שכשאי'נו שבע מתמונתו שהחלו'
ההוא אי'נו כבואה י' תדע שלכך אמר הכתוב עליו כאשר יחלום הרעב
והנה אוכל והקיץ וריקה בפשוט שנראה שלא יתפעל האדם מהחלו' ההוא
כלל כאלו לא היה' ואפשר שכוונת אליהו להעלות המראה שלו ל'
למדרגת כבואה ולכך היה מאריך להראות שנמצא בחלו' ההוא התבאיה
הזה בשלמות וכמו שיתבאר בשער הג' פ"ה פ"ה * ועם הסתכלות
ההבדל הזה יותר ספק גדול בענין חכיה בן עזור הנביא והוא על
מה היה קומך לאמת ולקיים שבעוד ב' ימים יבאו ישראל מגלות בבבל
בהיות שלא היה אמת ולא שלמו' לומר כן שנאמר לא שלחך י' עד ש'
שלכן נראה שדחק רד"ק לומר שנביא שקר היה ואי'נו נכון שהרי הכתו'
קראו כמה פעמים נביא סתם ועוד שהרי ירמיה הנביא היה מכבד
בדברים עד שאמר יקס י' את דבריך אשר נבאת והאזה אותו לו באמו'
הנביאים אשר היו לפניך והוא המורה באמת שהיה מוזק לנביא
אמת ביניהם וכן אמרו ז"ל פרק הנמנקים שנביא אמת היה אלא ש

פנתנבא מה שלא כאמר לו ואם כן שכיבא אמת היה הדרא קושיא ל
 לדוכתא שיש לשאו' מי הכניסו לאמר מה שלא כאמר לו ורז"ל תרבו בזה
 בפרק הכוזב ואמרו ששמע לירמיהו אומר כה אמר ה' הכני שובר את
 קשת עולם ונשא על זה קל וחומר ואמר ומה עולם שלא בא לא לעזור
 לבבל אמר הק"ה עליו כן בבבל עבמה לא כל שכן אז אמר כה אמר
 ה' שברתי את עול בבל אבל עדין יש לשאול שכיון שלא שלחו
 ה' כלל מה לו להכניס עמו בזה מצד הקל וחומר ולהפסיד עליו כל
 כך לאמיתו ישתוק ולא יאמר כלום ויכח אותו לירמיהו ששלח עליו לא
 ודאי על כרחו יש לנו לומר שהיה לו קצת הערה על זה מאת ה' ואף
 על פי שלא היה הודעה גמורה והיא שהנה הוא ראה זה בחלום בחזק
 הדמיון אבל לא היה כל כך בחזק בחזקת הנבואה וטעה בזה בחשבו
 שהיה חלום של נבואה ולא היה אלא פשוט ואולי שהיה מחזיק לו זה
 מה שמע לירמיהו והקל וחומר שנשא עליו כמו שאמרו ז"ל ואמנם
 מה שלא נדק החלום הוא אם מפני שלא היה נודק מבחינות אחרות
 או שלא הבין הפתרון או שנחס ה' על מה שכאמר לו כדי ליסרו על א
 אמרו מה שלא שמע כי הגנה בכיובא בזה עולה זדון סוף דבר כ
 כתבאר ענין ההבדל הזה מקשים מכל כד - ואמנם ענין

ההבדל

הוא שכל חלום נבואי אינו שפטר לבא מבלי משל
 וסדר הגה המשל הוא מבואר וברור פתרונו כ"ש הר"ס פ"ז מהלכו
 תורה הדברים שמודיעי' לכביא במראה הנבואה דרך משל מודיעי'
 לו ומיד יקק בלבו הפתרון וידע מה הוא מה שאין כן בחלומות ה
 הפשוטים שסתומים וחתומים הדברים עד עת קן פתרוכם או קיומם
 וכן נרמו זה בדברי אליהו שאמר אז יגלה און אכשי' בנבואה ובמוסרם
 יחטום בשאר כמו שפרשתי ומה שאמר בחלום ואבימלך ויאמר לו כ"ל
 כי לא כאמר להם בפירוש הדברים ההם אלא שהראו להם עניינים ו
 וזכות הדומים הדברים ההם אלא שלא רצתה התורה להאריך בזה
ההבדל הזה שכל חלום נבואי אין בו דברים בטלים כלל אבל כל
 חלקי החלום כלם מובנים על ענין אמת כמו שהיה בחלום יעקב
 ואלמה ואף בחלום דכא שלדעתו הוא נבואי ופירש ר"ם שהיו בו דברי'
 בטלים ממה שכתב ר"ש מילין אמר יש לומר שפירוש הכתוב באדין
 מילא כתב ר"ש מילין אמר שכאשר הקין דביאל משנתו כתב ענין
 סלמו בריש מילין להיות לו לזכרון עד הבקר ולא ישתכח מתוכו עם
 שיות שכאשר אמר כך כתבו בקפר כתבו כלו בשלמות לא בכל
 דבר אסד מכל מה שראה שלא נכתב שם מפני שכלו היה עקרי ולא

פתרון סלמות

היה בו דבר בטל אבל בשאר הסלמות אין סלום בלא דברים בטלים
 וזה פירש ירמיהו בשם האל באומרו שמעתי את אשר אמרו הנביאים
 כו' סלמתי סלמתי כו' הנביא אשר אתו סלום יספר סלום ואשר דברי
 אתו ידבר דברי אמת מה לתבן את הכר כאם ה' הלא כה דברי כאש
 כאם ה' וכפטיש יפוצן סלע אמר שמע דברי נביאי השקר שהיו
 אומרים סלמתי סלמתי והכפל להביא ב' מיני הסלמות קסמי ופשוט
 ועל זה אמר שהנביא אשר בא אליו שני מיני הסלמות אלו אין בהם
 אלא הספור שיספר מה שראה לא יתקיים כלל כי אמר הספור ככה
 בשלם ענינו * אבל אשר דברי אתו ידבר דברי אמת אין בו שקר כלל
 וזהו שפירש ואמר מה לתבן את הכר רבה לומר ההבדל שיש בין התבן
 והכר יש בין הנבואי לאחרים וזה שאחרים הם כמו תבן שאין בו ית
 תועלת כלל אלא למאכל הבהמות בעדרי השכל והנבואי הוא ככה
 שהוא מאכל לבני השכל ועושה פועל שלם וזה פירש באומרו הלא כה
 דברי כאש כו' רונה לומר שהנבואי הוא מתקיים כלו ועושה פועל
 חזק ולא ישוב ריקס עד אשר עשה את אשר נשאל עליו כמו האש ש
 שורף את אשר תמצא וכמו שיפוצן הפטיש את הסלע ובמדרש
 קוזה פתח ר' יוסי ואמר כי בא הסלום ברוב ענין כמה אינון סמיכי
 במלמא וממנן דרגין על דרגין עד לחלמין מנהון קשוט כלהו ומנהון
 דאית בהון קשוט וכדיבן אבל לאיכוון זכאי קשוט לא אתגלי כדיבו
 כלום אלא כלהו פשוט תא חזי דביאל מה כתיב ביה באדין דביאל ב
 במקווא די ליליא רזא גלי ליה וכתיב דביאל חלם חזא ומזוהי על משכבתי
 באדין חלמא כתב ריש מילין אמר ואי אית ביה מילין כדיבן אמאי
 אכתיב בין כתובים אלא לאיכוון זכאי קשוט בשעתא דכשמתהון סלקא
 לא אתחברן בהון אלא מילין קדישין ואודעון לון מילין דקשוט קיימין
 דלא מתעקרו לעלמין עד כאן כמנא בפירוש שבכל סלום מעולה
 ובמדרגה עליונה בסלום של נבואה וכדומה אין בו דברי בטלי כלל
 מה שאין בו בשאר הסלמות כאמור הנה אלו הם הה' הבדלים אשר
 בין סלום נבואי לשאינו נבואי ואמנם מה הוא ההפך בין אלו השני

ההבדל הא

הנשאר הוא בד' הבדלים אחרים :
 שהסלום הפשוט והכולל בכלל האנשים המשפיע
 אותו הוא האל יתעלה באמעות מלאכיו גבורי
 כח עושה דברו המצדקים לפניו מסטרא דימינא אבל סלום הקסמי
 הוא בא מסטרא דשמאל באמצעות שדין ולילין ועליהם כאמר הכח
 על נביאי סלמות שקר ואנכי לא שלמתי ולא נותים ואומר הסושבי
 להשכיח

להשכים את עמי שמי בחלומותם אשר יספרו ובמדרש הזהר ר' חייא
 פתח ויאמר שמעו כל דברי אס יהיה כביאכם ה' במראה ג'ו אפודע
 בחלום אדבר בו תא חזי כמה דרגין לדרגין עבד קודשא בריך הוא
 וכלהו קימין דא על דא דרגא על דרגא דא לעילא מן דא וכלהו
 ינקין כדקא חזי לון אלין מימכא ואלין משמאלא וכלהו איתגבון אלין
 על אלין כדקא יאות תא חזי כל כביאים דעלמא כלהו ינקין מסאר
 סדא מגו תרין דרגין ידיען ואיכון דרגין איתגזיין מגו אספקלריא
 דלא כהירא דכתיב במראה אליו אפודע מאן הוא כמה דאיתמר חזו
 דכל גווכין איתגזיין בגוה ודא הוא אספקלרי' דלא כהר'א בחלו' אדבר
 בו דא הוא סד משתי' בכבואה כמה דאוקמוה ואיהו דרגא שתיתאם
 מההוא דרגא דכבואה ואיהו דרגא דגבריאל דממכא על סלמא ע"כ
 וכן יש להביא ראיה על ההבדל הזה מן הגמרא פרק הרוואה אמרו
 שם רבא רמי כתיב בחלום אדבר בו וכתיב וקלמות השוא ידברו
 לא קשיא כאן על ידי מלאך כאן על ידי שד הרי לך בפירוש שהבדילו
 שכי מיכי קלמות שעל הפשוט אמרו שביא על ידי מלאך ועליו כאמר
 בחלום אדבר בו ועל הקסמי אמרו שביא על ידי שד ועליו כאמר וס
 והקוסמים חזו שקר וקלמות השוא ידברו והרי היא כזילו אמר כאן
 בחלום פשוט כאן בחלו' קסמי' כי קרא דבחלום אדבר בו קסבר רבא
 דכחו' פשוט מיירי כמו שפרשנו אותו לעיל וא"כ עלה בידיכו אמתת
 ההבדל שרביכו להוכיח ואם קשה בעיניך להביא פירוש המפרשים ה
 המפורסמי' ועל כל פנים תראה לומר דקרא דבחלום אדבר בו בחלו'
 כבוא"י כתי' ועליו אמרו שביא על ידי מלאך אפילו הכי על כרחק כריך
 שתודה ההבדל שאמרו שהפשוט על ידי מלאך והקסמי' על ידי שד
 וזה שעל כל פנים יש לך לומר שהקסמי' על ידי שד שהרי עליו כאמר
 והקוסמים חזו שקר וקלמות השוא ידברו : ועוד שאין לומר על ידי
 מלאך שאם כן איזהו על ידי שד שאין לומר הפשוט שכיון שהקסמי'
 אמרת על ידי המלאך כל שכן הפשוט שהוא מעולה ממנה ומיכה ש
 שהפשוט בהכרח הוא על ידי מלאך שהרי הפשוט הזה על כרחק יש לו
 להטותו לאחד משני אלה או שהוא על ידי מלאך ככבוא"י או על ידי
 שד כקסמי' שאין לומר על ידי הקדוש ברוך הוא כיון שהכבוא"י שהוא
 מעולה ממנו על ידי מלאך ועל ידי שד אי איפשר שכיון שהוא עבד
 בכבואה פשיטא שאין לשד איכות בה כלל ואפילו למדרגה היותר קטנה
 ממנה אם כן לא כשאר לנו אלא לומר שהוא על ידי מלאך ככבוא"י ו
 והקסמי' לכד הוא על ידי שד והוא מה שרביכו לבאר :

ההבדל הב'

שאיין חלום פשוט שאיין בו דברי אמת אחד
המרכבה ואחד הממעיט מה שאיין כן בחלומות
הקסמיים כי רובם או כלם שקרים והראיה על ההבדל הזה מבוארת
אם על אמתות חלומות הפשוטים קצת ראיה אמרם איין חלום בלא ד
דברים בטלים שהמובן מזה הוא שכל חלום שיהיה בעולם האמרוני ש
שיש לו איכו דבר אחד אלא שיש בו קצת דברים בטלים לא שימלא ח
חלו' שכלו בטל שיש במחשבת המון העם וכדברי רבי משה הכהן ז"ל
שאמר שרוב חלומות האנשים הכל הנה מעשה תעשועים יותר היה לו
להשימיעו זה הענין הגדול מלהשימיעו זה שהשימיעו לא ודאי כשם
שאיין חלום בלא דברים בטלים כך איין חלום בלא דברים אמתיים ו
וכאלא כמבא להם טעם ככון הוא שאיין אנו מביינין אותו ובכראשית
רבה אמר רבי אבהו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין חד ברכש
אזל לגבי רבי יוסי בן חלפת' אמר ליה איתמר ליה לההו' גברא בחלמ'
זיל קב פעליה דאבוך בקפודיקי' אמר ליה ואזל אבוך מיומו לקפודיקי'
אמר ליה לא אמר ליה זיל מני' מבשיי' מכוורא דבייתך ואת משכחת
לה אמר ליה לית ביה עשרה אמר ליה זיל מני' מרישיהון לקופיהון ו
ומקופיהון לרשיהון ואי דאת משכח עשר את משכח לה אזל ועבד כן
ואשכח ומן הן יליף לה רבי יוסי בן חלפתא מהא דתיבי בר קפרא איין
חלום בלא פתרון עד כאן : הרי שרבי אבהו היה סבור שדברי חלומות
לא מעלין ולא מורידין והביאו מעשה לספור את דבריו ותוספת דבר
קפרא גט כן : ואמנם שקריות חלומות הקסמיים יתבאר ממה שאמר
הכתוב על אלו החלומות הנכי על כביאי חלומות שקר וכתיב ואתם א
תשמעו אל כביאיכם ואל קוסמיכם ואל חלומותיכם כי שקר הם כביאי'
לכם וכאמר על שמעיה החלמי ויבטח אתכם על שקר ורבותיכו ז"ל
אמרו שהכתוב האומר והקוסמים חזו שקר וחלומות' הוא ידברו כאמר
על הבאים על ידי שד והם אלו כמו שכתבנו ואם כן עלה בידיו ש

ההבדל הזה :

ההבדל הג'

שהחלום הפשוט אינו מיוחס אל רצון החולם כי
אינו בא לאד' בבחירתו ורצונו אלא ברצון הש' אבל
חלום הקסמי בא לאד' בבחירתו ורצונו פשי השכעויות ואזלותיו יבא
לו השד הוא ומראה לו בחלום דמיונים מה הרומזים לתשובת שאלתו
וכמו שאמר ירמיה הנביא ואל תשמעו אל חלומותיכם אשר אתם מ
מחלמיים שהו' מבנין הפעיל משמע שהוא מחלים אותם בבחירתו :
ההבדל הד' שהחלומות הפשוטים יש בהם הבדל כפי הבחירות
שישכאח

שיתבאר בשער השלישי ב"ה אבל חלומות הקסמיים הכל שוים בהם
 והכל לפי בקיאות השמות והדיעה במלאכה ההיא הרי לך גם בזה ד'
 הבדלים אחרים להבדיל בין הטמא ובין הטהור ואם כן לפי זה אין
 בדיכוי כי אם ב' מיכי חלומות אמתיים והם הכבוא"י והפשוט' ותפארת
 שעל שניהם לבד דבר אליהו וזה כי על הכבוא"י אמר כי באח' ידבר
 אל ועל הפשוט ובשתיים לא יזכרה ופירש בשתיים בשבית כמו בשתיים
 תפתחן בי ואמר פירש אלו השתי' ואמר על הא' בחלו' סיוון לילה ועל
 השבית בכפול תרדמה על אנשים וגומר אז יגלה און אנשים בראשונה
 ובמוקדם יפתוס בשבית ופירש תכלי' השבית הזאת ואמר שהיא להקיר
 אדם מעשה כמו שיתבאר בפרק ראשון ש"ד ב"ה אבל על השלישי' לא
 דבר לפי שאיכ' הודעה אמיתי' סוף דבר אין להשגיב אלא ב' הודעו'
 אלו לבד ועל כן עלימו עטוף מלתי' בספר הזה אבל לפי שעבין חלוס
 של כבואה הוא יותר עמוק והוא כתלה בדרכי' הכבואה וגם שעתה
 אינו כמבא' יהיה דבורי' בספר הזה על החלוס הפשוט בעצם ועל ה'
 הכבוא"י במקרה' השער השבית לבאר אם ראוי לסמוך על החלוס
 פשוט אם לאו הוא כחלק לשלשה פרקים' הפרק הא' להראות
 שיש בזה דברי' קותר' זה את זה הפרק הב' לבאר שראוי להטות לבד
 האומר שהחלומו' נודקים ואמתי' ושהם ממין הכבוא' ואם היא קטנה
 הפרק הג' לבאר איך יתורכו לפי דרך זה הסתיכות הסוכרות בפ' א'
הפרק הא' להראות שיש בזה דברים קותרים' הנה מבינו
 הכתוב אומר בחלוס אדבר בו וכל התורה מלאה מזה
 שמורה שראוי לסמוך עליהם והם אמתיים ומתקיימים' כי הנה מבינו
 חלומות יוסף אף על פי שלא היו כבואיים כתקיימו כלם לא כפל מכל
 דבריהם ארצה ואפילו כמלא כימא ואפילו מה שחלם על הידע שהיתה
 ההוראה על אמו כתקיים בבניה גדלעו באם וכן החלוס הראשון מ'
 מהחלומות לא היה לבטלה אבל כתקיים על מאורע אחד זולת השבית
 כמו שיתבאר בשער החמישי ב"ה הרי בדקיקים ובראשית גס כן מבינו
 שהם נודקים ואמתיים ומתקיימים שהרי פרעה הראש חלם עבין שבע
 פרות ושבע שכולים ובא הפתרון עליו שהם שבע שבי שבע ושבע שבי
 רעב וכאמר עליו את אשר האלהים עושה לראה את פרעה ואין ספק
 ששבע שבי השבע התקיימו והיו במנבים וכן ז' שבי הרעב היו ראויים
 להתקיים לולי זכות יעקב חסדו חמשה כמו שאמרו ז"ל ובשר המשקים
 והאופים גס כן מבינו שבתקיים בכל אחד מהם חלומו שבי' ויהי באשם
 פתר לנו כן היה' וכן בכבודגמט הראש כתקיימו כל חלומותיו הרי

פתרון חלומות

מן הכתובים ומדר"ז אמרו בפרק הרואה חלום אחד מס' לנבואה *
 ובבראשית רבה כובלות נבואה חלום וראינו בר"ז שהיו מקפידים ומ
 ומדקדקים בעניני החלומות אמר בפ"ק דתעניות רב שמואל בראיה
 ורב הובא בר מכוס ורבי חי"א מאסתני' הו"ו שכימי קמי דרבא אתו
 לקמיה דרב ספא הוה קאמר להו שמעתתא ולא קא מסתבר להו הו
 קא מחזו ליה להדרי' שלש דעתיה אקריוה בחלמיה ואכסיד את שלשת
 הרועים בירח אחד למחר אמר להו לזלו רבנן לשלמ' והרבה כיוצא בזה
 עד שאמרו פרק הרוטב הרואה חלום וכפשו עגומה עליו ילך ויטיבנו
 בו' ואמרינן בשבת פ"ק ובתעניות פ"ק יפה תענית לחלום כאש ל
 לנעורת ואמר רב סלדא וכו' ביום ואמר רב יוסף ואפילו בשבת וטרחו
 הרבה בגמרא ובשאו וכתבו בכל מיני החלומות לבאר פתרונם ומה
 מורה כל אחד מהם ואם דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין למה
 היה להם לישראל וליתן בזה ואין צריך להאריך על זה בראיות כי הנסיון
 יספיק לאמת ולברר שהוא כן שהרי מעש' בכל יום שאדם סולס חלום
 ומתקיים עליו ענינים מעין חלומו אשר חלם עד שמכיר בעצמו שזה
 המקרה אשר קרהו כבר חלם מה שהיה מורה לו זה אם כן בראה ב
 באמת כי דברי חלומות מעלין ומורידין וראוי לסמוך עליהם ולהקפיד
 ולדקדק בהם יפה יפה וממקום אחר נראה הפך זה שדברי חלומות
 לא מעלין ולא מורידין אמר הכתוב וחלומות השוא ידברו ואומר כי
 בא החלו' ברוב ענין ור"ז אמרו בסוף הריות ובסנהדרין ובמדרא'
 דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ועוד מעש' בכל יום ראינו כמה
 חלומות לא נתקיימו על האדם ואף כשפותרו וידע הפתרון אינו מ
 מתקיים בידו לא כפתרון חלומו ולא כיוצא בו ע"כ * ומדברי שמואל
 נראה שהיה הדרוש הזה מסופק בידו ופעם היה בוטה לכד הא' ופעם
 לכד האחרון אמר בגמרא שמואל כי הוה חזי חילמא בישראל אמר ה
 החלומות שוא ידברו בניסותא וכי הוה חזי חילמא בישראל אמר שוא
 ידברו והא' כתיב בחלום אדבר בו :

הפרק הב'

לבאר לאיזה מהנדלים האלו ראוי לנטות ולזה אומר
 כי בהסתכלות הטוב הנה האמת הגמור בזה הוא ש
 שהחלומות הם צדקים ואמתיים וענינם קרוב לנבואה וכדי שאבאר
 זה בשלמות אמלק הפרק לב' כתמים : הכתם הא' לבאר ולאמת
 נוכחה בנדים וראיות שהודעה הזאת אלהית והיא השפעה אלהית
 האמת מן השמים : הכתם הב' לבאר טעם היות החלום כעת
 האמת ולא בהקץ :

הנתח הא' הפילוסוף בן סינא כתב שהחלומות אינם סבה אלהית
וראיתו הגדולה שאנו רואים קצת ב"ח בלתי מדברים

חלומין כמו הכלבים שנראה אותם כובעים בזיפה והנביאה היא ר'
ראיה על הקלום כמו שאמר ארסטו ואם היו סבה אלהית היה מן
הנמנע שראו לבעל חלום בלתי מדבר ולדעתו זאת אינה ראיה כלל
כי זה לא יקרא חלום אלא שמרוב רגילותם לכבוש בהקין הוא טבע
שני להם ולכן עושים כן בעת השינה כמו שנראה גם כן התימוקות
היונקים בעת שינתם ואף על פי שאין השדים בפייהם וזה מרוב ר'
רגילותם בהקין ואין ספק שהתימוקות אינם חלומים כמו שכתב
הוא עצמו כן כמו שיתבאר אלא שנראה באמת שהם נבואה קטנה
והשפעה אלהית וראיה טבעית על שהודעה הזאת אינה במקרה
מה שכתב הר"ב ז"ל בס"מ"י וזה שבה במקרה מביאותו במעט
מהזמן ובמעט מהדברים יחד ככוכב בב' מהשמע וכבר נתפרסם
מעבין החלומות שאנשים רבים יחלמו חלומות כודקים ובפרט האנשים
השחורים אשר יראו בחלום דברים רבים יסכימו כלם אל המביאות
כפי מה שימצא בעתים וזה בלתי אפשר במה שנקרי ואחר זה כן
יחוייב ממנו שיהיה בכאן נמצא מה יודע אלו הדברים הוא הפועל
זאת ההודעה כמו ומפני שנמצאת זאת הידיעה כמו בפועל אחר שהיה
נמצאת בכח והתבאר שכל מה שיצא מהכח אל הפועל יוביאהו מהכח
אל הפועל מי שיש לו בפועל באופן מה מה שימצא בכח למתפעל יחוייב
שהיה בכאן פועל לזאת הידיעה אכלו הידיעה הזאת בפועל והכרח
לומר שהפועל הזה שכל לפי שהוא יעשה פעולתו בזולתו כלי גופי עד
כאן ונחמי הגוים הביאו עוד ראיה לאמתת ההודעה הזאת ממה
שאפילו בהקין אנו רואים פעמים רבות מראות ועינינו קושיין ב'
במצאות שהם ודאי אות וסימן על הדברים העתידים והוא הנקרא
בלאונס פירש"אג"יאה והביאו בספריהם רבי' מזה המין כמו מה שספרו
בהגדות היונים כי בלית אלכסנדר נראה כשר אחד היה יושב על
היכל המלך פליפי' אביו ולא זו משם כל אותו יום ותמיד היה מתחפף
ופורש כנפיו לד' רוחות העולם אשר זה ודאי היה סימן מעלתו וקלותו
ושכבש כל העולם ועוד אמרו כי כאשר אפלטון היה נער יונק
קרה שיום א' בהיותו מושב בערס באו עדת דבורים עושים דבש
וכמו על פי ופני הנער ואמר נסעו משם ופרחו באויר מעלה מעלה
וזה היה סימן לחמתו הגדולה כי כמו שהדבורים מקבצים חומר כ'
קשעה לראות והמתיקות להזיקה כן החכם כל חייו מ'ים לקבץ את

פתרון הלמות

משפטי הדברים להבינם ולהורות לאמרים ומלמד מדות טובות לעשות
אשר אחת מאלה נראה כשעוה והאחרת כדבש ועוד אמרו שביום
שמת גו"ליו ש'סאר קיסר בא עוף אחד הנקרא ריב"טו והיו רודפים
אחריו רבים והמיתו אותו לפכו והוא היה מורה על מיתתו וכן היה
כי באותו יום המיתו אותו מושבעי רומה בכלי ברזל וכאלה רבים
ואפשר שמהמין הזה הוא מה שאמרו ז"ל האבות סימן לבנים וכל זה
יורה שהמכיעים חלקיים שבזה העולם יתכועבו לדמיון מתיקם לאותו
דבר אשר יביעו העליונים סוף דבר הנה מכל הטענות האלו יבא לנו
אמיתת הדרוש הזה שהלמות כודאי הם השפעה אלהית ועל פי ה
הדברים האלה אמרו רז"ל חלוס א' מס' לכבואה וכבר ביאר המורה
פרק ל"ו חלק ב' המאמר הזה והראה ממנו על פי חכמתו שהכוונה
בו לומר שהם ממין הכבואה לאפוקי רבים מעמי הארץ שמפראין אותו
לומר שהוא באלו אמר בטל במיעוטו בדרך החכמים ליחס הדבר שהוא
בטל לזה המין מס' ובאומרם בטל בס' אמר הרב עליו ז"ל ולא יפול
השעור בין דברים המתחלפים במין או בסוג כי אין ראוי לומר שלמות
האדם כך וכך משלמות הסוס וזה שכבר התבאר בהגיון שהחלק והכל
כבכסין תחת מין אחד וכן ביאר שם מאמר כובלות כבואה חלוס שזה
דמוי'פלא כי כובלות הוא הפרי עבמו אלא שכל קודם שיאולו כן
הכח המדמה בעת השינה היא פעולתו בעת הכבואה אלא שיש בו
קבור ולא הגיע אל תכליתו וכן כתבאר זה בכתוב שאמר במראה אליו
אתודע כו' שהודיע היותו מין מן הכבואה זולתי שהפריש בין כבואת
משה רבינו לכבואת שאר הנביאים ולפי שהלמות השפעה אלהית
אמרו ז"ל כל הלק' ז' ימים בלא חלוס נקרא רשע והטעם בזה לפי ש
שגראה שאינו מוכן ולזה אמר בפרק הזרוע שלפי ארב' היה כווף לא
הראו לו החלוס והראוהו לרבי ספרא :

הנתח הב' לתת טעם אל היות החלוס בעת השינה ולא בהקין

ועל זה אומר שהנה יתבאר הסבה בזה בהקדימי
הקדמה א' זכרה הפלוסוף במאמר הג' מספר הנפש והיא שבהחלש
החומריות יתקזקו השכליות ואכי אבאר אותה מן השכל מן החוש
מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים ומדברי חז"ל מן השכל
שידוע שהגוף והנפש הם הפכיים זה מזה ויבחר זה מה שימאס זה
וימאס זה מה שיבחר זה וכל אחד לדרכו פונה הגוף כל מגמתו לימשך
אחר הדברים החמריים והתאוות הגשמיות והנפש מבמתה אחר
הדברים השכליים ושניהם שואפים זה את זה א"כ ידוע הוא שבחלש

איזה מהם יתחזק שכנגדו • וכן כמבא בספרי המוסר שהנפש והגוף
 בדמיון כשי ברות כשתכעים האחת תשמש האחרת • מן המוש שאתה
 תראה בעת זקנת האדם לא ירדוף אחרי החמירות והתאוות הגשמיות
 אבל כל מגמתו לעבוד השם ואחר השכל ועל דרך זה כל עוד שיקין
 יותר יתקרב אל החכמה והשכל עד שנמצא לפי דרך זה שישיג האדם
 יותר בשעת מיתתו ממה שישיג קודם וזה לפי שבאותה שעה ימלאו בו
 החמירות המונעות מן הדברים השכליים ולכן מתחזק בו השכל ולזה
 נמצא כי בהיות האדם סמוך למיתה יראה דברים שכליים ונוראים
 מה שלא השיגם ולא ראם כל ימי היותו על האדמה עד העת ההיא
 כמו שמעידים קצת אנשים שהגיעו לרגע המיתה וקמו ממטתם ועל
 דרך זה הוא מבואר וידוע שישיג יותר אחר המיתה ממה שישיג קודם
 מן התורה אמר הכתוב כי לא יראי האדם וחי שהדיוק היזבא מזה
 הוא שבהיותו בחיים חיותו לא ישיג שום השגה מהשגות האלהיות אבל
 בעת המיתה ישיג ויראה מראות אלהים • וראיתי מי שפירש על הענין
 הזה מה שכתוב בתורה בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה
 ואמר שהכוונה בו כי לא ישיג האדם ההשגות האלהיות הנמשלים ב
 בלחם שנאמר לכו לחמו בלחמי כי אם בעמל גדול עד שישוב אל הא
 האדמה והיא עת המות כי אז ישיג אמתיות בלי ספק שהסומר אז לא
 ימנעו מהשיגה מן הכביאי הכה עם זה יתבאר היטב מאמר אלישע
 ששאל לשיהו רבו פי שנים שמתמיהם העולם ואומרים שאין שאל דבר
 כמנע שיתן לו פי שנים ממה שהיה לו ואלהיו אין השיב יהיה לך כן שאי
 אפשר בשום נד אבל ממה שאמרו הוא מבואר שלכך שאל לו פי שנים
 להיותו אז קרוב למיתה והשיב לו הקשית לשאל דבר שאי אפשר ליתנו
 לך אבל ברגע המיתה כבר אפשר לפי שאז יהיה השגתו כפולה ומכופלת
 אבל באופן אחר אי אפשר ול"ז אם תראה אותי לוקח מאתך יהיה לך
 כן ואם אין לא יהיה • מן הכתובי אמר דוד תוסף רוח יגועון שרנה
 נומר כי יתוסף רוחם ושכלם בהם כשיגועון ולזה רמו הכתוב גם כן
 שאמר אורך ימים אשביעו ואראהו בישועתי יראה כשאורך ימים א
 אשביעו שיהיה זקן ושבע ימים וקרוב למיתה הכה אז אראהו בישועתי
 הגדולה שהן המראות האלהיות ויהנה מזיו השכינה וז"ה גם כן מי
 לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ יראה כי הכפש תשתוקק לעלות אל
 השמים להדבק עם השכל הכבדל וזה שכתוב מי לי בשמים רנה לומר
 מי יתן לי שאהיה בשמים ואמר שכל כך היה כוסף להיות שם כי אף
 שירד הקב"ה להיות עמו בארץ לא היה חפץ למה שהגוף יעיקו להשיג
 ולכן

פתרון סלמות

ולכן היה רוצה שיכלה בשרו ולבבו כדי שידבק עם השם וזהו כלה
 שארי ולבבי וגומ' וכן היה מתפלל דוד המלך ע"ה במקום אחר באומר
 הודיעני ה' קני ר"ל שתיעני שאראה קני שהיא עת הזקנה והקץ לא
 שישאל שודיעהו מתי ימות או כמה יחיה וטעם הודיעני כטעם הראוני
 כי מי שרואה הדבר יודע אותו ושלמה אמר למען תחכם באשר יתך
 ואומר תאזה כהיה תערב לכפש פירוש כשאדם משכר התאזה הנה אז
 הכפש תערב לה ויהיה כהיה מלאון כהייתי ונחלתי מדברי רז"ל אמרו
 תלמידי חכמים כל זמן שמזקינין חכמה מתוספת בהם וכו' ולכן תמצא
 כל הנביאים וחכמים סמוך למיתתם שמברכין לבניהם ולתלמידיהם
 שאברהם יצחק ויעקב ומשה לשבטים והחכמים כגון רבי אישור לבנו
 ורבינו הקדוש שמסר לבנו מסורת החכמה ואחר המיתה ידוע שיש
 יותר ממה שיש בעת המיתה ועם כל זה אינו משיג כל הראוי עד
 שיעבור י"ב חדש כי בתוך י"ב חדש נשמתו עולה ויורדת כי עדיין יש
 לה קצת התאחות באומר סוף דבר הכל נשמע שהתורה מלאה מ
 מפסוקים ומאמרים יעידון כלם כאחד תוקף הדרוש הזה וקיומו ואין
 להאריך עליו יותר אלא לתוך ספק אחד שיקשה אדם כגדו ממה ש
 שאמרו ז"ל פירק אין עומדין ובפרק במה מדליקין אין הנבואה שורה
 לא מתוך עכבות ולא מתוך שחוק אלא מתוך שמחה שאמר ועתה קמו
 לי מנגן והיה כנגן המנגן וגו' וכן כזכר שם שרבי מקמי דפתח להו
 לרבנן בשמעתא אחר מילי דבדילותא ובדמי רבנן לקוף יתיב ב
 באימתא ופתח בשמעתא ועוד שהמפרשי אמרו שמה שזכר יצחק ליעקב
 שיביא לרמטעמים היה כדי שיהיה שאם ויהיב השפעתו גדולה באופן
 שיחול הברכה לא לתכלית אלא כמו שאמר הר' בחי"ז ז"ל והרן ז"ל וידוע
 שהשמה הוא תענוג כמרו בו יתענג האדם ואיך אם כן יהיה סבה
 לחול הנבואה אדרבה השמה והמאכלים והמטעמי היה ראוי להיות
 סבה למנוע ממנו ההשכלה כי בהתחו' החומ' יחלש השכל כמ"ש התשוב'
 לזה הוא שהשמה אינה מיוחסת לגוף כ"א לכפש ולכן תמצא שתיתוס
 לש"י שאמר ישמחה' במעשיו ואומרים כדרך אלהינו שהשמה במעונו
 ולכן כשישמח האדם אין בו הגוף מתחזק באותה שמה אלא אדרבה
 הנפש מתחזק' ולכן היו סבה לשחול באמצעותה הנבואה והשחוק הוא
 שמיחס אל הגוף ובו מתענג גוף האדם ולכן הוא מוכע ההשכלה
 ולכן אמרו לא מתוך שחוק ומכיון שהשמה היא טובה לאדם בכל ענייניו
 כמו שאמ' עבדו את ה' בשמחה והשחוק הוא אסור והאדם מזהיר
 להתרחק ממנו כמ"ש בפרק אין עומדין אסור לאדם שימלא שחוק

פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא חזק פיכו ויש מפרש' פסוק לשוק
 אמרתי מהולל ולשמחה מה זו עושה על שבה השמחה ובכאי השוק ו
 ואומר שבעבור השוק יאמ' על האדם המופלג בו שהוא מהולל ומשגב
 אבל לשמחה אמר שהיא טובה וסיוע להשכלה וז"ש ולשמחה מה זו עושה
 ד"ל מהו הרעה וההזק הנמשך ממנה אבל בענין אכילת המטעמים
 שיהיה סבה לשיחול עליו ההשפעה עדיין קשה לפי שהמאכל והמשתה
 הוא מן התענוגים הגשמיים וידוע שימנעו ויערבו שלמות השכל ו
 והשגתו כמו שאמר התנא פת במלח תאכל ובתורה אתה עמל כראיה
 שאכילת פת במלח סיוע לעמל התורה וכן הוא אומר טוב לי כי עובדתי
 למען אלמד חוקך אמר שהיה מתענה לא לחקרן המעוה שלא היה לו
 לקנות מאכלים טובים אלא למען שיהיה שכלו מוכן ללמוד חוקי הש"
 ותורתו כפרקי רבי אליעזר כתוב הנער והרעב שקבל רבי אליעזר
 בשע' למודו עם היותו בן לאחד מגדולי ירושלים ומי לנו גדול ממשה
 רע"ה שצ"מ יוס"מ לילה לחס לא אכלומים לא שנה כדי שיהיה מוכן
 להשיג סודו' התורה כלה במעט זמן א"כ איך איפ' שכאמ' שהמטעמי'
 יהיו סבה לשיחול ההשפעה וההשכלה והתשובה מבוארת גם בזה
 שאע"פ שלענין השכל מס"ע עיבוי הגוף כאמור הנה לענין הנבואה
 הוא מוכן לפי שהיא באה באמצעות הכח המדמה אשר הוא כלי אליה
 כנודע ולכן כריך לחזקו במטעמים לשיחול עליו השפעי וכאזוב ובאמר
 שכיון שכן הוא הנה כמבא טעם מבואר למה יבא החלוט בעת השינה
 ולא בהקיץ כי להיותו חלק מחלקי הנבואה כמו שהנבואה לא תחול על
 האדם עד שיתבטלו כחותיו הגופניות ויאזב שכלי ויהיה זה בחלוט
 להיות כל הכחות הגופניות בטלים וכח הכפש המדברת גוברת ואם
 יהיה בהקיץ לא יהיה עד שכמעט תבא כפשו כמו שאמר הכתוב וכשמה
 לא בשארה ביוגו' ובאמר ותרדמה כסלה על אברם ובזולת זה לא
 יחול כלל אלא למי שמדברתו גדולה עד מאד כמב"ע וקצת שאר
 הנביאים שלעולם בהם השכלי גובר על הקמור כן החלומות לא יחולו
 בהקיץ בהיות כחות הגוף אז חזקים והם מעיקים לכפש אבל יבאו בעת
 השינה שהוא זמן ביטול ההרגשות והכחות הגופניות כי השינה אחד
 מששים למיתה ואז לא יעיקו הגוף כמו שיעיקו בהקיץ והו הנמנא
 לרז"ל שאז הכפש עולה לרקיע ומשתעשע עם הקדוש ב"ה וכבר
 כתעורר הר"ב אל הטעם הזה וקמך אותו למאמר שיהו שאמר בכפול
 תרדמה על אנשים בתנומות עלי משכב אז יגלה אזן אנשים להקטר
 אדם מעשה וגוה מגבר יבקה ידכה הטעם שהגלו' הוא אז בכפול

מפסר חלמין

תדרמה על אנשים הוא להסיר אדם מעשה הנפש המרגשת ולהסיר ה
הגופניות אשר מגבר יקפה ויעלים שפע השכל כי החמר לא יערבב או
השכל להיות הנפש בלתי טרודה בהשגת המושגות עד כאן הנה
כתבאר טעם היות המלוט בעת השינה חזיון לילה ולא בהקיץ וכחזור
למה שהיינו לפנים שהנה מכל זה כראיה מבואר שהמלוטות הם מין מ
ממיני נבואה קטנה וראוי לסמוך עליהם כי הם נודקים ואמתיים
והוא אשר רבינו לבאר :

הפרק הג' בהתר הסתירות ואומר שהנה בשער שאמר זה יתבאר
שכל מלוט לשיהיה נודק כריך ד' תבאים ומבלעדיהם
לא יהיה נודק ואם כן בזה יותרו כל הסתירות שבפרק הא' וזה שפעמים
ימנא מלוט שיהיו בו כל הפצאים ואז הוא נודק בהקלט ופעמים שאין
בו שום אחד מהם ואז אינו נודק כלל ופעמים יש בו קצתם אל ק
קצת' ואז הוא אמנעי וכריך לבחון כל הבסיכות ההם ואז יבין אם הוא
נודק ודי בזה למה שרבינו לבאר בזה השער

השער הג' המבאר הבחנת המלוט הנודק מהבלתי נודק הוא
בחלק לה' פרקים

- הפרק הא' לבאר ההבדל אשר כפי האישים
- הפרק הב' בהבדל אשר כפי המאכלים
- הפרק הג' בהבדל אשר כפי הממשכות
- הפרק הד' בהבדל אשר כפי הזמנים
- הפרק הה' בהבדל אשר כפי התפעלות המלוט

הפרק הא' בהבדל אשר כפי האישים הוא בחלק לפ' בתקום
הנתח הא' בהבחנת המולד בהם הנתח השני ב
בהבחנת המדרגות

הנתח הא' בהבחנת מולד האישים

דע שאכתי התכוונה אמרו שיש הפרש במלומות
האישים כפי המול ועם היות יש בדבריהם דברים רבים הנה היותם
מפורסם מהם הוא מה שאמר רא"ב בע בספר המולדות בסוף בית ג'
מי שיהיה במולדו בעל המול הנזמח בבית הג' והוא ככחו ולא יביט
אליו ולא יביט אל אחד מן המזיקין יהיה המולד עובד השם ומלומותיו
נודקים כו' עוד שם בבית ט' כי שפתי בבית ט' במולד יורה על אמתת
מלומותיו והפך זה מאדים גם השמש תורה על מלומות מכוכבים וכפי
תולדות הכוכב שתמנא בבית ט' ככה רוב עיני מלומות המולד ובהם
רבים בספרי השקמה ההיא ולא הארכת' לפי שאיני מבטליה וגם

כפי האמת יש לנו להאמין שכל זה מביא אל הכנה או הטיה לדבר
ההוא אבל לא בהכרח

הנתח הב

הנה הפלוסופים כתבו שההודעה הזאת יותר נודק'
לכערים ולפתיים ממה שהיא למשכילים וכן כתב הרלב"ג וטעמו
בזה לפי שהפתיים והכערים לא יגעו ולא יעשו ולא יטרחו מושיהם
להשיג דברים ולא לקבץ דברים נפזרים וע"כ בעת השינה יקבץ הכח
המדמה הדברים הכבדים ופועל פעולתו כרצונו שכבר שקט ונח
בעת היקיצה ולא טרח בפעולות המושגים ועל כן מדמה בעת השינה
ע"ד ככוח ואמיתי מה שעתיד להיות ואין דעתם זה ככוח כלל לפי
שכל טענותם בזה הם כמשכים מאותו זורש רעוע שהם סובדים
שהלמו' אינם סבה להיות ככזכר לעיל אבל לדעתנו שאנו מאמינים
שהם סבה להיות כאמר סלומות הגדולים והמשכילים יותר נודקות
מהכערים והפתיים שכל מה שיתעסק במושכלות יותר יתקרב לש'
ויותר יהיה ראוי שיחול עליו השפע הנבואי ההוא ויחלוס סלומות
נודקים והנהן סיכי הסכים עמנו בחלוקה אחת שהקטנים אינם
מולמים איך שיהיה הנה דעתנו הוא מסכים שהסלומות עולים ויורדים
במדרגות האנשים כפי השכל והככה הנמצא לכל אחד מהם ובמדרג
הזהר פתח רבי יוסי ואמר כי בא החלוס ברוב ענין הא אוקמוה דכמה
איכון סמיכין בעלמא וממין דרגין על דרגין וכו' ועוד שש וקב"ה
אודע ליה לברנש כל סד ומד בההוא דברא דליה כמה דאיהו ובהאי
גוונא לכל סד ומד כמה דאיהו אמר ההוא ידאי ודאי לאו איהו א
אלא לברנש זכאה דמזא סלמא כדקא מוי ותא מוי דכד ברנש קאיש
על ערסיה נשמתי כפקא ושטיית בעלמא לעילא ועלת לאתרא לעלת
וכמה סבלי טהירין קימין ואזלין בעלמין ופגעין לה לההוא כשמא
ושמת מה דמא ואי לא אתאדת בההוא סטרא ומודיעין לה מילין

כדיבין או מילין דומיכין למתי לזמן קריב ע"כ
הפרק הב בהבדל אשר כפי המאכלים הוא נחלק לב' כתמים
הנתח הא' בהבדל המאכלים כפי התכונה
הנתח הב' בהבדל שהם כפי השכל

הנתח הא'

כפי התכונה הוא מה שכתבו התוכני' שיש להשמר
מן המזונות והקמים אשר הם ממאדים כי הוא
יורה על שקר וימאך מאכילתם שיראה סלומות שקרים ואמנם יאותו
סמי בדיק וכוכב וצבתי ומה והמיוחדים למאדים כפי א"ע הם כל

אילן שיש לו חוץ אגסים פלפל חרדל כמון כנון כרתי שומים רודה
 אשטיקדון ממיריאון אישקמוכיה ככדיל זעפראן עורות ארכבת
 והמיוחדים לכדק באן בבאים תרכגול יונה אגוזים שקדים פרקסים
 לוזים בוטנים כל פרי שוסר הקליפה ויאכל מה שבפנים טטה ושעורה
 אורז מאיוראכה אפונים מוסקי אלכנפור פיוכיה זרע זינגביר ענבים
 יבשים לבונה אישפיקה לכוכב שועלים זרזיר דבורים כל עוף קל לעוף
 כל סיה קלה ללבוג לוזים אתרוג רמון כל מיני שרף זנגיביל קשטור
 כל חמוץ בטעמו מירה לשבתי קוף כלב שמור נצר עורב עטלף פרעוש
 זבוב עכבר עפנים חרוב עוזרדים תרמוסים עדשים לשמש ארי כבש
 תמר גפן זית תפוח תות תאים

הנתח הב

כפי השכל דע שכפי המאכלים שאדם אוכל כך
 הם חלומותיו. וזה שהמכלים הגסים כגם שמולדי

ליחות רעות בגוף כך הם מולדי גסו' בכפש כמו שידוע מטעם אסור'
 וכמו שאז"ל כטמתם בם חסר שטמטמים את הלב ולכן האוכל אותם
 בידוע שלא יוכל לקבל השפע בשלמות כמו שיקבל מי שמאכליו דקים
 ולפיכך היו יותר נודקים בחלומות פרעה וכבדכאכר ושר המשקים
 האוכלים מפת בג המלך ומיין משתין ואולי שרמוז"ל זה במ"ש כל
 החלומות הולכים אחר הפה ור"ל שהולכים אחר המאכלים שאדם אוכל
 בפה עם היות כוונת המאמר אמיתית היא אחרת כמו שיתבאר בשער
 השביעי בעזרת האל ב"ה ולכן יש לומר שכל מה שיהיה המאכל בעת
 החלום יותר מעובל יהיה החלום יותר נודק וכמ"ש ד"ר ישראל בפירושו
 לס' יצירה שבעוד שהמאכל הגס באצטומכא הוא עולה אל המוח ואז
 הכח המדמה הוא חלוש ומעורבב ומבולבל הרבה מאוד מפני בלבול
 המוח הנשוא אותו כי בהחלש הכושר בהכרח יחלש הנשוא אמנם כאשר
 יעובל המזון ויפסק העשן אז יתחזק הכח ההוא וחלומותיו נודקים ועל
 כן חלוש של שחרית הוא נודק כי העכול נשלים אז ע"כ ויש מי שפירש
 שכרעה בחלום כבוכד' שאמר חלם כבדכאכר חלמו' וגו' ושכתו נהיתה
 עליו ר"ל שחלם אותו אחר ששיכתו נהיתה עליו והוא המורה על נדקותו

הפרק הג

מולם אדם דמיון אותם דברים שמשב או נתעסק ב
 ביום ועל הפותר לדעת שחלוש כזה אינו כלום לפי שלא בא לו מבעל
 החלום לא מכל הדמיון ומכא נזיר המחשבה וברוב החלומות יש דברי
 מעורבים מאלו העכבים שראה ביום ואינם מעצם החלום אלא שהם
 מעורב ומיותר בוכתקבר לשם נוכח המחשבה שמשב ביום ואינו מעצם
 החלום

החלום כלל : וראיה לזה מ"ש בגמרא על היות דהרואה אשת איש
 מובטח לו שהוא בן הע"ה והוא דלא הרהר בה מאתמול כראה דאם
 הרהר בה אינו כלום וכן ראה מההוא דאמר לר' יהושע אמריתו
 דחכמיתו טובא אימא לי מאי קזינא בתלמיא א"ל קזית דמשחרי בך
 פרסאי וגרבי לך ורעי בך שקבי בקוטרא דדבב הרהר כל יומא ולארתא
 קזא וכן אמר ליה עבור מלכא לשמוא אמריתו דחכמיתו טובא אימא
 לי מאי קזינא בתלמיא א"ל קזית דאתו רומאי ושבו לך וטחני בך
 קזיתא ברקיא דדבבא הרהר כולי יומא ולאורתא קזא עד כאן שאין
 להאמין ולומר שנתקיים עליהם מה שחלמו או דוגמתו כי כסוף הוה
 ועוד שאם כן כל אדם יחשוב דברים ביום טובים כדי ש'חלום
 בליה ויתקיים עליו ובשער הד פרק ג' יתבאר פי' אין מראין לו לאדם
 אלא מהרהורי לבו שנראה סותר לזה סוף דבר שהחלומות הבאים מחמת
 המחשבה שאם ביום איכס כלום ולכך כל חכמת הפותר תלויה בזה
 שצריך לראות וידע בכל חלום אם יש בו אי או דבר מעורב שאינו
 מעבס החלום ואחר שהכיר שהוא מעורב צריך לברור ולבחור איזה
 העבס ואי זה הטפל וזה לפ"ד מ"ש בגמרא חלום אף על פי שמקבצת
 מתקיים כלו אין מתקיי' וכ"ה הכביא אשר אתו חלום יספר חלום ואשר
 דברי אתו ידבר דברי אמת מה לתבן את הדבר כאוס ה' וכי מה ענין
 בך ותבן אבל חלום אלא כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר
 לחלום בלא דברים בטלים יאמר ר' יוסי מבא לן מיוסף שנאמר והנה
 השמש והירח וגו' וההיא שעתא אמיה לא הוה הכוונה להם ז"ל כי אין
 חלום בלא דברים בטלים ומעורבים כאשר רמזתי והוה שהביאו ראיות
 מיוסף באומרו ואלו אמיה כבר מתה רבו לומר כי מה שראה את אמו
 בחלום לא היה זה מעצמות החלום אבל לפי מה שהיה מחשב ומדבר
 עליה כל היום ודואג על מיתתה ואם כן הרי היה באותו חלום דברים
 בטלים כדרך כל חלום וזהו לדעתי פי' וחלומות האו ידברו כי בכלם
 יש דברים מעורבים שידברו הוא ודבר רוב וכראה שזה כיון הנביא
 ירמיהו גם כן באומרו על נביאי השקר שחולמים מה שהרהרו ביום
 ואומרי' שבה דבר ה' עמם וז"ש מהבילים המה אתכם סזון לבס ידברו
 לא מפי ה' ר"ל דברים הטל וריק שאין בהם ממש המה אומרים לכם
 ומזיון לבס הוא שמהרהרי' ביום וחולמי' בליה' וכן עוד שעל זה תפסו
 אסיו ליוסף באומרו לו כי חלומותיו איכס כלום אבל באו מפני היותו
 מאב ומרמה כן בהקין וז"ש המלוך תמלוך עלינו ותרגס אנקלוסאמלכו
 את מדמה לממלך עלנא ודאי כזון אל מה שאמרו: ועוד תמכא זה

פתרון סלמות

מעורב בהקדמת המראה הא' אראה לניאל באלום אמר באדין סלמא
 כתב ריש מילין אמר שהכוונה בו מה שפי' רבי סעדיה ז"ל שר"ל שזכרו
 שם מאותו חלוס ריש מילין עם היות אראה מעורב עם ענינים
 אחרי' לא זכרם ע"כ הנה זה יורה שדניאל הפותר האמיתי היודע לברור
 האוכל מתוך הפסולת זכר הדברים העיקרים מאותו חלוס והשמים
 ממנו הדברים המעורבים בו הבאים מחמת המחשבה לפי שהכיר וידע
 שאותן הדברים אין בהם ממש כנו כר ונראה שזה רמז אלמה במחמתו
 באומרו כי בא החלוס ברוב ענין שר"ל שהחלוס אינו בא יחידי מבני
 ערוך דברים אבל דרכו לבא מעורב בתוך ענינים רבים שז"כ מעצם
 החלו' ונראה שמה אראה פרעה שהיה עומד על היאור לא היה זה מעצ'
 החלוס אבל היה שפי' מה שהיה מחשב ביום לפי שהיה עושה ענינו אלום
 ואומר לי יאורי ואני עשיתי וכאמר התכין הגדול הרובץ בתוך
 היאור ולכן כאמ' ופרעה חלוס והנה עומד על היאור מדע שכתאמרו
 לפני יוסף לא אמר כן אלא הנבי עומד על שפת היאור לפי שהיה בוש
 מיוסף ולמ' ש"ה ר' באי והראה שלא היה מעיקר החלוס שלא פתר עליו
 יוסף שום דבר והפך דעת הרמ"בן שכתב כי מה אראה ענין החלוס על
 היאור לפי שז"ל ה' הגשמי' אל מבני' שעולה ומסקה את כל הארץ שאם
 כדבריו כן הוא למה לא פתר לו יוסף זה כמו שפטר כל שאר דברי החלו'
 שאע"פ שהניח דברים שלא פתר' כגון הבליעה וענין לא נודע כי באו
 א קרבתה מ"מ זה מעיקר וענינו החלוס היה לפי דעתו וא"כ הוה ליה
 לזכור פתרונו ועוד הכיחא שיוכל לומר זה בפרות היפות אבל בדקות
 אדרכא היה ראוי שיראה אותם על היבשה שהוא סימן היבשות והכתוב
 אומר שאף הדקות היו עולו' מן היאור ועוד שהטעם שאמ' הכר אפש'
 לאומרו כ"ש הכתו' והנה מן היאור עולו' ז' פרות שמה אראה שעולו' מן
 היאור רמז אל מ"ש אבל בהנבי עומד על היאור לא שייך זה הפתרון
 אלא ודאי האמת הוא מה שאמרתי והוא הנרצה בבחינה הזאת ונראה
 בעיני אצל כללותיה רמז ז"ל בפרק הרוואה אמר רב הובא לאדם טוב
 מראים לו חלוס רע ולאדם רע מראין לו חלוס טוב תניא נמי הכי כל
 שבותיו של דוד לא ראה חלוס טוב וכל שבותיו של אחיתופל לא ראה
 חלוס רע והא' כתיב לא תאונה אלך רעה ואמר רבי ירמיה בר אבא
 שלא יבהלך סלמות רעים ומסקי' כי קאמרי דחזא ולא ידע מאי חזא
 פירוש לעולם סלמות' הנדיקים טובים ולא רעים כמו שאמר ר' ירמיה
 ומה שאמר רב הובא שמראין לו חלוס רע ולא טוב הכוונה שכשרואה
 חלוס טוב משתכח ממנו ואינו יודע מה ראה וכו' הוא כאלו לא חלס

טוב לא רע כיון שדואג עליו לדעת אם הוא טוב או רע אבל חלומות
 הרשעים לעולם טובים ובאמ' שזה כריך ביאור לפי שי' בו מה שקשה
 כי איך אמר חלומות הרשעים לעולם טובים ואל כד' קים ג"כ הם טובי'
 לא שמתכחי' ש"כ כמבוא שלא יחלוס אדם חלוס רע בעולם וגם לא
 יזכרו הכד'יקי' חלומות טובים ומעשי' בכל יום שהכד'יקי' חלומים חלומות
 טובים וזוכרים אותם וחלומות זקף יוכיחו שכלם היו טובים וזכרם
 וחלומות נכבדנכר וזר האופים שהיו רעים וחלוס פדעה שהיה בו
 טוב ורע" וזף שכאמר שעל הרוב אמרו לא יתכן שהרי לא יקשים עמו
 המציאות לכן כ"ל ראשונה לומר שהכוונה להם ז"ל בזה שלעולם מראי'
 לכד'יק דברים מבהילים ולרשע דברים משמשים ורכוכי בזה שלא באו
 להראות לנו ההבדל שבין חלומות הכד'יקים לחלומות הרשעים בענין
 הפתרון אלא בענין החלוס והענין בזה לומר שאף על פי שבין כד'יקים
 ובין רשעים כלם חלומים חלומות המורים רע וטוב הנה המל
 שמודיעים לו בו מה שרובים להודיעו יש הפרש בו בין כד'יקים לרשעים
 שלכד'יקים מודיעים לו הטוב או הרע במשלים מבהילים כדי להפחידו
 ע"ד והאלהים עשה שיראו מלפניו ואמר רבי יוסקן זה חלוס רע
 ולרשעים מודיעים לו בדברים טובים כדי לשמחו שיאכל עולמו כמ"ש
 רש"י ז"ל וזהו שהקשה והכתיב לא תאונה כו' שלא הבין דבמשל קאמר
 רב הובא ותיבן דבמשל קאמר דחזא ואינו יודע הפתרון והמשל
 מבהילו אבל לעולם מה שמורה באמת אסגר שהיה טוב או רע ורבי
 ירמיה אמר בפתרון שבין שלכד'יק לא יאונה לו רעה לא יראו לו דבר
 המורה בפתרון האמת רע זה כוכל לומר בפ"י המאמר הזה אבל
 כראה בעיני שגם בזה רצו להורות לנו ענין ערוכ הממשכה בחלומות
 שאמרו ויתבאר זה אחר שנקד'ים ונדע שהכד'יקים מפחידים ויראים
 תמיד מענשי' הש"י מה שאין כן הרשעים כמש"ה חכם ירא וקר מרע
 ובסיל מתעבר ובוטח שהכוונה בו ודאי מה שפי' ה"ר יונה ז"ל שהחכם
 אף ע"פ שקר מרע לעולם הוא ירא מעונשי' האל אבל הכסיל מתעבר
 ובוטח ר"ל שזע"פ שכל יום עושה עברות הוא בוטח ואינו ירא אלא
 אדרבא כל מחשבתו ביום בתענוג העולם ואמר שודע זה הנה הדבר
 ידוע שהכד'יק שכל מחשבתו ביום ברעה הנה כל חלומותיו מעורבים
 בענין עונש ופחד וזהו מראין לו חלוס רע מכח המשכה ההיא אבל
 הרשע מחשבתו ביום בתענוגים כאמור אף על פי שענש חלומות יהיה
 רע הנה ענין ערבו לעולם טוב ולכן ענש חלומות יוס' היו מורים רע
 ואם לא ספר יוסף אלא העקר פי' שותר גדול היה וידע לברור אוכל

פתרון סלמות

מתוך פסולת לפי מה שהכיר בעצמו ממה שחשב ביום ובחלוס פלגה
 היה רע וטוב ודאי היו בו ערוב דברים ואם לא כן כודעו ומה שזודע
 לכו שבא מחמת מקצבה וידוע שמורה טוב וכמו שרצה לפתור הרמ"ב
 וכן על דרך זה סלמות ככדלכנר ושר האופים והכלל שפירוש המאמב
 לפי זה כך הוא לאדם טוב בטפלים ומתערבים עם סלמו העצמי ל
 דברים רעים ואינם מתקיימי' ולאדם רע אף על פי שעצם סלומותיו
 יהיו רעים הכטפל עמו שבא מחמת המקצבה שחשב ביום הוא טוב וזהו
 שהקשה והכתיבו וגו' לפי שהבין שבעצמו 'הסלו' אמר ותיך שאיכו אומר
 לא בטפל שרא' ואיכו יודע לו פתרון' ירמי' בעצמות הסלו' דברי'
הפרק הר' בהבדל שכפי הזמני והו' כחל' לב' נתי' הכת' הא' בהבד'
 שבין הזמן הזה לימים קדמונים 'הב' בהבדל הזמני' שבזמן הזה עצמו
הנתה הא' בהבדל אשר בין הזמן הזה לימים קדמונים כבר
 התבאר בפרכים הקודמים ההבדל שיש בסלמות כפי האישים וכפי
 הככותיהם ולפי שאין ספק שיש הפרש בין אישי הזמן הזה לאישים השנים
 קדמוניות ואם כן ככה יהיה הפרש לעבין הסלמות ועבין זה שהרי
 הדבר ידוע ומוסד שהראשונים כלם או רובם היו קרובים לשכינה
 ומוככים לכבואה ועתה דבר ה' יקר בזמן הזה אין סזון כפרך ומה
 יתב' שיהיו יותר נודקים סלמות הראשונים מסלמות הזמן הזה ורוב
 סלמות הזמן הזה סתומים וסתומים ומבולבלים יותר מסלמות הראשני'
 ולכן כריך עתה יותר חכמה לפתרון ממה שהיה כריך אז עד שלכן
 כשארנו באפילה ואין מבין כוכתם :

הנתה הב'

בסלוק הזמנים שבזמן הזה עצמו גם זה מבואר כי לא
 כל ימי של אדם שנים כי יש זמן שהאדם מוכן לעבוד'
 האל יותר מזמן אשר אבל בכל זמן שיהיה כריך שתדע שיש סלוק בזה
 מבחינה אחרת ואודיעך זה על ככון' דע שמבאתי סלוקים רבים מהיות
 המלוס בא' למדש או בב' או בג' באופן שכל אחד מימי הסדש סלוק
 מחבירו בעבין זה וזה העבין הוא מרביכו האי גאון ומכמים שאין
 אחריו והגיהו בו וזה אומר בכה וזה אומר בכה אבל העבין הזה לא
 כמבא לא בגמרא ולא במדרשים ולא ידעתי זה מבין להם ואולי כודע
 להם זה בקבלה פה א פה או בא' שהוביאו זה מנד הכסיו' שנקוהו פעמי'
 רבות ויבא עבכס ככה ואין שיהיה אומר אבי שכבר מבאתי להם רמו
 מן התורה שלזה רמו הכתוב באומרו ובחלמה סלוס בליה אחד אבי
 והוא' שיש לשאול דמאי איכפת לן אם היה בליה א' או בב' לילות
 אבל הכראה שרצה שר המשקים להודיע למלך שהיה יוסף חכם גדול
 בחכמת

בחכמת הפתרון ולפי אנכיאי העקר והחווים השקרים המראים לעם
 שיודעים ואינם יודעים מאומה הם אופטים הדברים העתידיים בכח
 השערותם שכיפי מה שרואים הענין באותה שעה אופטים הדברים
 העתידי' בכח השערותן שכיפי מה שרואים הענין באותה שעה אופטים
 על העתיד או כפי כוללים קטנים ידועים מאותה חכמה אופטים
 הדברים העתידיים אף על פי שאינם יודעים אמתת החכמה ועקרה
 לכן הונרך להודיעו שלא יחשוד לפותח הזה שום אחד מאלו שאם
 תאמר מה שפתר לי לטובה ולו לרעה לפי שראה לי בכבלים חלושים
 ובבית הקוהר יפה ולו ראה בכבלים חזקים ובבית הקוהר עמוק שפט
 שזה סופו למיתה וזה לחיים ותאמר אם כן ללא בחכמת דאיתי בית
 הכיר אלו הפתרוכות זה אינו שהרי כלנו היינו בבית אחד ובמדרגה
 אחת אם כן בחכמה גדולה שהיה בו פתר לי לטובה ולו לרעה וזהו
 שאמר פרעה קבץ על עבדיו ויתן אותי במשמר אותי ואת שר האופים
 ר"ל כלנו במקום אחד שאם אין זה כוונת הכתוב היה די שאמר וישם
 אותי במשמר ואת שר האופים למה כפל ואמר אותי ואת שר האופים
 הרי שלא שפט כן ממה שלקח ראיה מההתחלה א התכלית ואם תאמר
 שפתר החלוט הוא כפי כוללים קטנים שזיה לו בחכמה ההיא שמי
 שרואה בלילה למדש טוב פתרוכו ומי שרוא' בלילה שמי רע פתרוכו זה
 אינו שהרי כלכן קלמו בלילה אחת ובשעה אחת אם כן בחכמה גדולה
 שהיה בו פתר לי לטובה ולו לרעה ולכן תשלם ותקראוהו כי הוא יפתור
 לך האמת הרי שיש סמך לזה מן התורה שהרי נאמר ממנו שר המשקי'
 ועוד מנאתי ראיה מדברי חז"ל על זה הענין אמרו בב"ר על ואביו שמר
 את הדבר כששמע יעקב אותו חלוט נטל קולמוס וכתב באיזה יום
 באיזה שעה ובאיזה מקום הרי שהקפיד על היום שחלם בכמה למדש
 ובאיזה יום מהשבע וגם על השעה כי בשעות יש הבדל גם כן כמו
 חלוט של שמרית שמתקיים יותר וגם על המקו' שגם בו יש הבדל שהרי
 ארץ ישראל היא יותר מוכנת לקבל ההשפעה משאר ארצות ומהנהג
 אתחיל לכתוב כפי מה שמנאתי יום א' למדש כל מה שתראה לשמחה
 יהפך' וככס אחר אמ' לשמחה יהיה יום ב' וג' אין בהם קצוט יום ד'
 זה' כל מה שיראה יבא אם טוב ואם רע ואחר אמ' טוב פתרוכו ויבא
 לאחר ימי' רביס' וא"ל לי' ב' יום יהיה יום ו' כל מה שתרא' כך יהיה אם
 טוב ואם רע וא"ל יתקיים בזמן רב יום ז' לימים רבים יהיה ואחר
 הוסיף ואין בו אסון יו' ח' וט' כל מה שתרא' כך יהיה וא"ל יום ט' וי'
 א' תשמש לפי שאינו לא חדוש ולא אמת יום י' וי"א לאחר זמן יהיה

פתרון הלמות

אין בו אסון ואמר יוס' י"א ל' ימים יהיה ואמר אמר לאמר ז'
 ימים יתקיים וא' יוס' י' וי' א' ל' ימים תראה אם אמת הוא אם לא'
 יוס' י"ב וי"ג כל מה שתראה כך יהיה ואמר אמר יוס' י"ב לכבוד ולשמחה
 יהיה ואמ' אמר בקרוב יוס' י"ג לאמר ד' יתקיים כל שתרא' יוס' י"ד כל
 שתראה טוב ובקרוב יהיה ואמר אמר גס ט"ו כן ואמר אמר י"ד וט"ו
 טובה תהיה בקרוב : יוס' ט"ו וי"ו כל שתראה לאמר זמן יהיה ואמר
 אמר יוס' י"ו וי"ז ל' ימים יהיה יוס' י"ז כל מה שתראה לו' ימים אולג'
 יהיה ואמר תשמח ואמר אמר לו' אולג' יוס' י"ח וי"ט כל מה שתראה
 לימים רבים יהיה ולא יהיה כמו שראית ואמר אמר ב' יוס' ב' יהיה
 שזינך יוס' ב' וכ"א משקרי ויש אומרים שאם יקום שמה יהיה ואמר
 אמר כ"א וכ"ב כל מה שתראה כן יהיה ואמר עשה פשרה יוס' כ' א'
 תמאש כ"א באשר תרא' כן יהיה יוס' כ' ב' באותו יוס' יהיה לשאון וא"א
 לא יקום ואם יקום לשמונה ימים יהיה ואמר אמר לא יקום כ"ג בספ'
 א' כל מה שתראה לריב ולמנה יהפך ובספ' אחר כ"ד גס כן ובאמר
 כ"ג טוב הוא כ"ד לשמחה יהפך וא"א כ"ב וכ"ד כל מה שתרא' כן יהיה
 אחר ח' ימים לפי קרב תפלה ותחנונים לפניו כי מנוח ורחום הוא ארך
 אפים ורב חסד וכחם על הרעה : ובספר אחר כ"ה וכ"ו מות קרוב עד
 ח' ימים ובספר אחר אינו טוב וברה יהיה ובאמר כ"ה וכ"ו עד ח' ימים
 אז יהיה אבל תשכים ותתפלל לפני המקום ועשה תענית וצדקה ובאמ'
 כ"ה ב' ו' כ"ז כ"ח שמה בקרוב ע' כ' ז' כ' ח' ט' לשלו' לשמחה יהפך
 ל' בנדה יהיה ובס' אחר כל אשר תראה לשאון יהיה ואפילו מנדה יהפך
 לשאון ע"כ הוראות הימים ושמעתי חב"ם אומרים שכלום הנחלם בצבת
 הוא נודק ויש להם טעם לשבח לפי שי' לאדם נפש יתרה והכנה שלמה

בצבת:

הפרק הה' בהבדל אשר כפי התפעלות החולס הכה הסימן

המובהק להכיר החלוס נודק מהבלתי נודק הוא
 ה התפעלות אשר יקרא לחולס וזה שאם יראה אותו בחזק הדמיון עד
 שיפעל מהו בעת השיכה ויקרהו רוגז ומרדה עליו בעת החלוס הכה
 הוא חלוס נודק אבל אם יראה אותו בראיה חלושה עד שלא יתפעל
 ממנו כלל הכה אז אינו נודק והכל לפי הערך והשכל אומר לנו שהוא
 בן וזה שכתבנו יקרה ההתפעלות הזה בל' להרדים הלמות ש
 הנופכיות באופן שיחזקו השכליות וישאר שכל בפועל כן הענין בחלוס
 שאם יתפעל החלוס נראה שגדלו החקות הנופכיות ובכן השכליות
 יתר מוכחות לקבל כמבואר כל זה לעיל : אבל כשלא יהיה זה כן לא

יהיה

יהיה כל כך בודק כאמור ועוד כ"ל ששפי מדרגת מדקות המלוט כן
 מדרגת המשפיעו וזוה הכבואי השפיעו האל בעצמו והפסוט כפי ירידת
 מדרגתו כן הוא מדרגת המשפיעו הוא יותר מעולה והיותר א משפיעו
 הוא יותר פחות במדרגה ועם זה הדבר ידוע ששפי מדרגת המשפיע
 ראוי שיהיה חוזק התפעלות החולם וזה הכל מה שיקרב המשפיע ל
 לסכה הראשונה יתרחק ממדרגת האדם וכל מה שירחק ממדרגת ה
 האדם יותר יתפעל האדם מראיתו וכל זה מבואר למען וגם מבואר
 בדברי אליפו באומרו ואל דבר יבונט ותקח אזכי אמן משהו וגו' ב
 בשפיעים מחויבות לילה וגו' פחד קראכי וגו' אמר שנגבט אכלו טענה
 אמת כלומר אלא אמרה מדעתו אלא גבוהה היא אכלו שזמם אותה
 מדברי המלאך המשפיע התלומות בשפיעים מחויבות לילה וגו' והראה
 בענינו איך הוא חלו' בודק באומרו פחד קראכי ורעד' וגו' ורוח וגו'
 וכמו שאמרו ו לפי שמה יתחייב שיהיה המשפיע ממדרגת העליוני'
 ולא מן התחתונים מן הטעם שאמרו לכן הראה מיד שיהיה מן ה
 העליונים מטעם שכצמד המלאך ההוא לפניו לדקויו ורוביותו לא
 הכיר מראשו אלא תמונה ראה לנגד עיניו שזממה שזע קול דממה
 דקה שיהיה אומר הטענה הגבוהה שהזכיר והיא מאכזב וגו' הרי אמתן
 הסימן שאמרו' סתימת השצר הנה אשר שכתפתי אלו בסיבות בה'
 פרכים הנו' להכיר המלוט בודק מהבדלי בודק ראיתי מאמר ו' פרך
 הראה כ"ל ממנו שכוונו לרמוז בו אלו ה' בסיבות שאמרו והוא זה
 א"כ יוסכן ג' תלומות מתקיימי' חלו' של שפיעים ומלוט שלם לו סברו
 ומלוט שכתר בתוך מלוט ויש אומרים אף מלוט שנשנה שבאמר ועל
 השמות המלוט אל פדעה פעמים כי כסון הדבר וגו' וזה כי לענין ה
 המאכלים אמר שלם של שפיעים מתקיימי' לפי שזו כבר העבול כשלא
 כנו' : ולענין הדל האיש אמ' מלוט שלם לו סברו וזה שכיון שלא
 הודיעו הענין לו אלא לחברו בנראה שהוא לא היה מוכן לקבל הש' עה
 ולכן הודיעוהו לו על ידי שליח וכיון שבחר המשפיע בזה השכי ולא ב
 באחר ודאי ראה בו הכנה גמורה לקבל השפע ההוא על כסון ולכן איך
 ספק שאותו מלוט בודק ויתקיימי' ולרמוז א ערבות המשפיעות אמ' ומלוט
 שכתר בתוך מלוט וזה שכזהו כן איך שש' אס' יש אש ערבות משפיעה
 שמשכ ביום שכבר הראו לו אי זהו העקר שיש לו פתרון ואי זהו הטפל
 והבטל ואין לו פתרון ולכן יתקיימי' בשכרם : ולרמוז אל מלוף הומימי
 התפעלות אשר למלוט אמר ויש אומרים אף מלוט שנשנה וזה ש
 מהלכו הנשנה כראה שיהיה בפעם הראשונה בזמן בלתי מוכן ולכן

פתרון סלמות

שוכים אותן לו פעם אחת כדי להזכירו ולחזקו ושיעשה חשיבות ממנו
ואל ישיכנו אחרי גוו ולכן ודאי יתקיים -

השער הר

לבאר מה הם הדברים הרגילין לבא במלוא ומה
הם שאינם רגילים לבא והוא יחלק לב' פרקים :

הפרק הא

לבאר אם אפשר שיבא במלוא דברים שאין בהם
יעוד מטוב ולא אזהרה מרע :

הפרק הב

לבאר אם אפשר לבא במלוא הודעה
בדברים העיונים מסכמות אם לא :

הפרק הג

לבאר מה שאמרו ס"ז אין מראין לו לאדם אלא
מהרהורי לבו :

הפרק הא

לבאר אם אפשר לבא במלוא דברים שאין בהם
יעוד מטוב ולא אזהרה מרע וזה אומר שהנה ה

החכם ר' יצחק אר"כ וכו' ז"ל כתב בפי' איוב שלו במענה אליהו הראשון
שאפשר הוא שיבואו במלוא דברים שאין בהם יעוד מטוב ולא אזהרה
מרע כמו שיזכרו לו מה שקרה בזמן שעבר או שפלוני הלך למקום פלוני
או שמי'אים לו דבר פלוני או קורה לו דבר פלוני מה שאין בו יעוד
מטוב ולא אזהרה מרע ודאמר האמילה מסכמתו כראה לי שלא צדק ב
בזה אם במ"ש אפשר למלוא מה שקרה בזמן שעבר הרי אז"ל בפרק
גיד הנשה וכי מראין לאדם מה שעבר ואם במ"ש שילוא שפלוני הלך
למקום פלוני הנה הוא מבואר ליודעי' מספר המלוא ושכרו שגם ב
יש יעוד מטוב או אזהרה מרע ויתבאר זה אחר שנלע הקדמה אחת
תבאר אמיתתה וענינה בשער שאמר זה והיא שעבין הודעת הסלמות
אינו שילוא בפי' אותו הדבר ענמו שרונים להראות לו עד שיקיים ע
עליו הדברים ענמו שראה אבל מראים דברים דוגמות מה שרונים
להראות לו דרך משל ורמז וע"כ ידוע שכשהאדם מולט מלוא כזה ש
שיש לפותר לפותרו שהוא רמז ומשל לדברים שעתידיים לבא עליו הן
לטוב הן לרע והנה יתבאר לנו כל זה באר הטוב אחר שנלע תכלית
המבא זאת הודעה והוא כעין מה שכתב הר"ב בספר מלמות ה'
שהיא נכפית בעבור ההשגחה והשמירה ופירוש זה כי האדם למה
שהואמה בו הכמירה לכון אל הטוב ולהגיעו אליו ולהתרחק מהרע ה
הככון שהגיע לו מכל מה שהוא מסודר מהמערכה והיה האדם קצר
הידיעה כמה שיתכן שיקרה לו מהטוב והרע הואמה בו זאת הודעה
כלי שיככל מהרה כאשר ידע שהוא ככון בידו וזה אם בהשתדלותו ל
להתחזקו ממנו בסגות העולות לזה ואם בתשובה ומעשים טובים תפלה

ותמכזבים לפני המקום לקרוע לו גזר דינו וכן כאשר ידע הטוב הכסוף
 לבא לו שיכוין הטוב ההוא בסבות העוזרות אל מציאותו ובוה יתוסף
 לו הטוב ההוא ע"כ ואמר שתכלית זאת ההודעה הוא זה מבואר
 בטול דברי החכם הנו' שאין שום מקום לסלמות האלו שאמר כיון ש
 שאינם נכנסים תחת התכלית הזו והנה החכם הנו' לא הודה לדברי
 התכלית הזו לפי שהוקשה לו עליו שאם ההודעה הזאת נמצאת בדבור
 ההגמה כאמור לא היה ראוי שתהיה נמצאת ברשעים כמו שזכרנו ב
 בשר המשקים והאופים ופרעה וכבוכדנצר ועוד שאפילו כודה שבאו
 להם בהגמה פרטית מה הועיל אותה הודעה לשם האופים לשלא יתלה
 הרי עכ"פ כתלה וכן אין לומר שזר המשקים שב למעלתו לסבת אותה
 הודעה שהרי עכ"פ היה שב' וא"כ מה הועיל לו אותה הודעה הרי היה
 לבטלה ומה כאמר בחלום נבוכדנצר שעם כל הפתרון שפתר לו לניאל
 לא הספיק להאמר ממה שהורה עליו החלום וכן מה יש לומר בחלום
 יוסף שעם כל הפתרון שפתר לו יעקב אביו לא הספיק להאמר לשלא
 יגיע להשתחות לו ארצה אבל היה בהפך שההשתדלו' שעשו לשלא יגיע
 היה סבה להגעתו וכן בחלום פרעה שעם כל הפתרון שפתר לא ה
 הספיק אותה ההודעה לפרעה ולכל חכמיו עמו למצא דרך לשלא יגיע
 אותו רעב המושלג בתכלית האחרון עד שהזכרו כל העם למכור כל
 קנינם כל אדמתם עד עצמם לעבדים ואלוהם התיקון שבא להם על
 ידי יוסף היה במקר' גמור כי מלבד שהיה כל מה שקרה ליוסף מראש
 תכוונתיו עד הגיעו לפתור לפרעה חלומו סבה במקרה לפתרו הנה
 תת לו אותה ענה היה מקרה גמור כי כבר השלים פתרון
 החלום ולא היה לו לדבר עוד. שאם שלפי שכוונתו של יוסף העצמית
 היתה להיות שר וראש בארץ מצרים וראה בזה מקום וסבה קרובה ל
 להשלים כוונתו זאת לזה נכנס במה שלא היו שואלים לו ויען לו הענה
 הזאת באומרו ועתה ירא פרעה איש כבון וקסם וגומר כי
 ידע בודאי שישיב לו אחרי הודיע אלדים אותך את כל זאת אין כבון
 וקסם כמות' ע"כ דברי החכם הזה לא יכלה בהם לפי שיש בהם ובכל
 אחת מהם כמה פרוקים ותירובים נכרים ומפורסמים לכל בן דעת
 בהם כתבטלו טענותיו אלו כלם ותחלה אני רוצה לתרץ בהם תשובה
 אחת נוללת לכלם ואח"כ אתרצם אחת אחת אמנם הכוללת היא
 שיש לומר לדעתיו הוא האמת שכל הסלמות האלו שהביא החכם הזה
 ראיה מהם לפתור דברי הרל"ב לא באו לחולמי' אותן בעצם וראשכ'
 לתכלית ההגמה הכוללת שאמרו' אבל באו בהגמה פרטית להם
 כדי לגדל ולרומם הנדיקי' הקרובים להם אם סלמות שר המשקים

פתרון סלמות

זה אופים ופרעה כדי להוציא את יוסף מבית הסוהר ולגדלו ולרוממו
למעלה ראש ואם כלום נבוכדנצר כדי לגדל את דניאל ולהושיבו ב
בבלותו במקום מדברתו ומעלתו ולכן מאת ה' היתה שואלו הסבמים
בפתרונם אלף הדדקים ושיקיימו כל דבריהם ולא יועיל שום ה
השתדלות ולא שום סבה לבטל פתרוכם וכן סלו' יוסף היה בהשגחה פ
פרטית כדי שיתגבלו הדברים וירדו אבותינו למצרים הכה זאת ה
התשובה הטובלת המבטלת טעותיו כלם:

ועתה

הכה אכסי בל לבטל בעינין אחר אחת לאחת אפילו כודה
אלא היו סלמות אלו בהשגחה פרטית לסבות
שאמרנו אלף היו השגחה כללית לבד כדרך שאר הסלמות א"ס
הטענה היא איכה כלום שזיון השגחה זו היא השגחה אלהית כוללת
פא טא שאיכה מבחנת בין כדוק לרשע כמו שהשגחת המזומות ואז
צרכי העולם הם השגחות כוללות לכל הקיים והנה באזנינו שמענו
וראינו שכל האנשים מולמים סלמות נודקים ואפי' באזר סלמות
השכחה עש היות היא לישראל יותר וזאזר הטעמו גס הם אינם כלום
שהרי לא אמרנו בדברי התכלית שכל סלום רע יתבטל וכל סלום טוב
לא יתבטל לפי שזהו תכליתן אבל הכוונה במה שאמרנו שכאמדיעין
לאדם שעתיד לבא עליו רע הכוונה בהודעה זו כדי שישתדל לבטל
זה אס יוכל וכאמדיעין לו שעתיד לבא לו טוב הכוונה בהודעה הזו
כדי שישתדל בקיום זה אבל אפשר וקרוב הוא מאד שיהיו סלמות
רבים שלא יעשו בהם ההשתדלות ההכרחי ויתבט' הטוב ויתקיים הרע
והסכרון היה מהסלומים שלא הבינו אותם ולא השתדלו ההשתדלות
ההכרחי להם אבל עכ"פ בשער הזה יתבאר כמה הועיל השתדלו' אחי
יוסף לבטל סלומו ובסמוך יתבאר כמה הועיל השתדלו' יוסף לקיימו'
וכן כ"ל שמה שהודיעו לו לפרעה הועיל מאד לו ולמצרים שלא
מתו ברעב אפי' בשנה הא' שאלולי כן לא היה מועיל להם מכיר' קנינם
ואדמתם ואפי' עצמם להביל להם מרעתם והנה אחר שידעו הפתרון
וענה קרובה מאד ובדאי היו יודעים אותה חכמי יועבי פרעה אפי'
בלא יוסף ועכ"פ היה בא השתדלו' שהוא שער אבל מכל מקום כראש
שהענה הזאת היתה הכרחי ליוסף ולא נכנס בה לתכלי' המעלה וכמו
שיתבאר בסוף זה הפרק והרי בזה הנכחו בעד דעתנו לכל יפילו ה
אמורי' אותה במצרים וקצה הקושיו' ועתה הנכי בא בראיות הפסוקים
המאמרים לקיימה ולמחקה א"ע פי שאיכה נריכה חזק ואלו הם אס
השתדלות הרמק החלום רע פי אליהו כי באחת ידבר אל ובשמים לא

ישורכה' בחלו' חזיון לילה בפסול תרדמ' על אנשים אז יגלה און אנשים
 ובמוקדם יתעורר להקיר אדם מעשה וגוה מבכר יכסה רנה זה"כ
 מגלה און אנשים שבמוקדם הוא חותם ר"ל כשחותם בספרו המוסר
 והיקורי' שעתיד לבא עליו וכ"ז הוא עושה כדי שישתדל אדם להקיר
 המעשה ההוא ממנו שלא יגיע והגאווה והדין והמשפט ההוא יכסה
 אותה ממנו שלא יגיע אלו או יאמר גם כן לדרכ' זה להקיר אדם מן
 המעשה אשר הוא עושה ואז הגאווה והדין והמשפט אשר נגזר על
 הגבר יכסה אותה ממנו ויגן בעדו באופן שלא יגיע אליו הרי ה
 ההשתדלות על הרקפת המלוס רע ועל ההשתדלות הגעת המלוס
 טוב יש ראייה ממה שאמר בספר הזהר על וזכור יוסף את החלומות
 אשר לבן בן בנין דלית נשיו קמי קב"ה דהא חלמא דליהו טבא בעי
 ברנש לארברה ליה ללא יתנשי וכדין אתקיים דהא כמה דיתנשי קמי
 דברנש הכי יתנשי עליו ת"ס חלם ללא אתפטר כאגרתא ללא מקריא'
 ותא הוי כיון ללא אדכר הוי כמאן ללא ידע דא מאן דיתנשי מיניה
 חלמא לא ידעה ליה לאקיימא ובגין דא הוא דכר שלמיה לאקיימא ב
 בגין ללא יתנשי מיניה חלמא לעלם והוא מחכי ליה תדיר הרי אמרו
 בפי' שצריך אדם לזכור את חלומו הטוב כדי שישתדל בסבות העוזרות
 אל קיומו שאם ישכחו לא יוכל להשתדל בזה והוא כאגרתא ללא
 מקריא' שלא הועיל מה שמודיעין לו בה ועל זה היה המלוס הזה בזכרון
 טוב מלפני יוסף והיה משתדל בכל מאמני' כמו לקיים את דבריו ו
 וכמו שפירש הר"מבן ז"ל וכן הוהס וזכרונו כפני יעקב אביו שכאמר ו
 זאביו שמר את הדבר ו"א ז"ל בכ"ר על זה כששמע יעקב אותו מלוס
 בטל קולמוס וכתב באיזה שעה באיזה מקום וכן כתב דניאל את ח
 חלמו לזכרון אפילו עד הבקר כמו שפירשתי בשער הא' על אדין
 חלמא כתב ריש מילין אמר וע"כ צריך אדם לשמור ולזכור דברי
 חלומותיו ולדקדק ולהקפיד בהם יפה לפני הקפדתו כך מודיעים לו
 ואם רואים שהוא אינו מקפיד בהם ואינו מחשב אותם און מודיעים
 לו דבר עקרי' אלא דברים בטלים וטפלים ואמר שיקפיד בהם
 ויבין פתרוניהם ישתדל לקיים דבריהם כמו שהזכירו כאמנה
 ומפני שהשתדלות הזה הכרחי בעניני כל חלו' ומבלעדיו כמעט שאין
 חלו' כלום ע"כ הוכרח יוסף לתת ענה למלך בענין ההשתדלו' לקיים
 את חלמו שכאמ' ועתה ירא פרעה וגו' לפי שזה כוננו לכל פותר אמתי
 באופן שיתקיים פתרונו ואם לא יעשה כן לא יתקיים ולא יודע שאמת
 פתרי' סוף דבר שהתכלית שאמר הר"ל לבב אמתי ולמדנו ממנו שאין
 דרך לבוא במלוס אלא דברים המוריס טוב או רע לאדם סגולס' הפק

הפרק הב

לכאור אם אפשר לכאור בחלום הודיעה בדברים ה
 העיוניים מהחכמות אם לא - ואומר שהנה הר"ל לבב

ז"ל שקר בזה הדבר בספ' מ"י וטען ב' טענות מכריחות ומחייבות
 שהוא בלתי אפשר הגעת דברים עיוניים בזולת סבותיהם כמו שהיו
 הענין בחלו' וזה שאם היה הענין כן היתה זאת הידיעה ידיעה בשתוף
 השם ובחלו' לקוראה מחשבה לא ידיעה כי גדר הידיעה האמיתית הוא
 שגדע הדבר בסבו' אשר בהם נמנא' וכיון שבהודעה הזאת לא ידקק
 זה הגדר אינה ידיעה וא"כ אין תועלת בהגעתה ועוד שאם היה א"כ
 אפשר להגיע הידיעה באלו הדברים בזולת סבותיהם לא היה צריך אל
 המושב בקניית המושכלות והיה גם כן ההשתמש' בעשית המופת לבטלה
 או דבריו ז"ל * ועוד טען נ' רשד ב' טענות אחרות יחייב בהם גם כן
 זה האמת שאם כן שתהיה ההודעה הזאת לבטלה לפי שכבר שברא ה
 האדם משיג הטבע בחכמות העיוניות באופן יותר שלם ממה שקדמו
 לו מההקדמות הראשונות * והשנית שאם היה אפשר הגעת המושכלות
 בזולת ההקדמו' הראשונות היה הדבר הא' בעינו נמנא' מסבות פ'
 מתחלפות ויהיה א"כ יחס הדבר אל סיבותיו אשר בהם עמידתו
 בלתי הכרחי וזה שקר אלו הן הטענות המחייבות זאת הגזרה * וכבר
 יבאיש המושב כל זה שהרי העידו קכמי הרפואה עדות כאמנה שהגיעו
 להם מושכלות רבות בזולת סבותיהם בחכמת הרפואה וכבר באו ס'
 ספורים רבים מזה הענין לגליכוס ולבן זומר * והנה הרמ"ב ז"ל ב'
 בהמשבו אחר טענות הפלסופים הרחוקים מאד שיהא בודק מה שספרו
 אלו הרופאים אמר בפרק ל"ח ס"ב * שאלו הידיעות היו בהקן לאלו
 החכמים וכדמה להם התחדש בש"נה כמו הענין במי שהיה בבית עם
 עשרת אלפי איש ויבאו כלם זולת א' שידמה לו שהאי' שהוא בא שם
 עתה והוא היה שם מקדס ע"כ * אבל מה נעשה שהר"ל לבב ז"ל העיד
 שהגיע לו אדם א' שכוה בחלומו שיאכל הקס פלוני על המחלה שהיה
 לו ולא היה מכיר הקס שהוא ואם מועיל אם לאו ואלו לרופאים ואמרו
 לו שהוא בלתי מוזק לו לפי טבע הקס שהוא ואכל ממנו וכרפא וגם ה
 הר"ל לבב בעצמו אמר שקרה לו פעמי' הרבה בעת התבודדותו בהקין
 בענינים העיוניים העמוקים נדמה לו בחלומו שיאכל מהמושכלו' ההם
 והאזוהו בהם מאמר אמיתי והיו דברים לא קדס לו עיון בהם ובפרק
 אלו הם הנשרפים בעל מיניה רב כהנא מרב לא פגעו בו קכאין מהו
 פי' לא פגעו בו קכאי' עם הבעל ארמית מה ענשו אכשי' רב לגמריה
 אקרייה לרב כהנא בחלמיה בגדה יהודה וגו' אתא אמר ליה הכי א'
 אקריין

אקריין בתלמא אדכריה רב לגמריה בגדה יהודה זה ע"ז וכה"א כי
 בגדתם כי ותועבה בעשתה בישראל זה משכב זכור וכה"א ואת זכר לא
 תשכב וגו' תועבה היא כי חלל יהודה קדש זו זוכה וכה"א לא תהיה ק
 קדשה ובעל בת א ככר זה הבא על הגויה וכת' יכרת ה' לאיש אשר
 יעשה ער ועונה אס ת"ח הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה ב
 בתלמידים ואס כהן הוא לא יהיה לו מגיש מקשה ליי כבאות ומי לבו
 גדול ממשה בר יעקב בעל ספר המכות הגדול ז"ל שהעיד שהראו לו
 בחלום דבר עיוני והוא שיש למכות בלאו השמר לך פן תשכח את ה'
 אלהיך הפך שזר החכמים שלא מכו אותו בלאו עד שמפני כל זה ס
 שצתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותך או הכאמנים והאמתי בשכל
 אמונה שלמה היות אפשר הגעת המושכלו השכיח בחלום חזיון לילה
 בלי מופת ומקרה אבל הוא להם המושכל הב' כראשון כמו שהיה ה
 הענין בכבוהא שמכא בדברי הנביאים שהגיע להם מהמושכלות ל
 לאלפים ולרבבות מוזלת שיעתקו אליהם מהמושכלות הראשונות רמו
 מה שראו יגיע ויחזקא מי ע זה מרכבה שהיא חכמת האלות

ואולם הטענות שצאו לחייב הפך זה אסתור ואתרן אותם ב
 בהקדמת ענין א' ראוי להקדמו לזה והוא שידוע שיש
 לכו' מימי ידיעות זו למעלה מזו האמת היא ידיעה הכוללת לכל ת
 כמות האכסו שהגיעו למדרגת החכמה אשר נריך האדם בה אל ה
 ההקדמות הקודמות למושכל מושכל ולהבין עד המופת והמקרה ולפי
 שלפעמים לא יבדק האדם במושכל מה על דרך זה וגם שיש מושכלות
 שאין בכח המופת להשיגם וגם שזס ע"ל זה שיש האדם כל השנותיו
 לא ישג כי אס מעט מהמושכלות לפי שדרך זה נריך א עמל ויגיעה
 רבה לכן השיגה הא על ברואיו השרדדים אשר ה' קורא אותם מוכנים
 להשיע להם מחמתו אמיתת מושכלות רבות בלי טורח ומשא המופת
 מהמושכלות הקודמות להם וזה מין ידיעה אחרת במדרגה יותר ע
 עליונה ויותר ברורה ואפילו במושכל א' בעצמו שישגו החכם והנביא
 או חולם חלוס הוא יותר ברור לו מה שנודע לכביא א
 או חולם חלוס ממה שנודע לחכם וזה לפי שהחכם הוא מסופק אס ה
 הוא אמת מה שידע מכדדים אס לפי שהוא מסופק אס ההקדמות ל
 לאותו מושכל אמיתות ועוד שאף שיהו אמיתות מסופק לו אס המשך
 התולד נודק אס לאו מה שאין כן מה שנודע לכביא או לחולם שאין לו
 ספק כמה שידע אבל הוא גומר בלבו שהוא אמת כל מה שנודע לו כי
 לא איש אל ויכזב ואמנם מכל שהחכם ידע מה שידע בסבותיו ע"ל
 במופת מש"כ בכביא או חולם חלוס כאמור אז"ל חכם עדיף מנביא

פתרון סלומות

מכ"א והנה לפי זה הכל מתורץ כי כאשר הפלוסוף הידיעה באנדע
הדבר בסבות אשר בהם במכ"א אמנם גדר המין הראשון מהידיעה ה
הכוללת והמפורקמת בזמנו אשר היא ידיעה באמת מנד שפודע הדב'
בסבות אשר בהם כמכ"א אבל המין הב' מהידיעה אע"פ שמכ"א מ
מעולה מהראשונה ככזכר הנה לא היתה מפורקמת וכודעת ביניהם
וגם לא הודו בה שתייה במכ"א ואף שידו שהיא כמכ"א הנה לדעתם
לא יקרא ידיעה כי אם בשתיף השם כיון שלא כודע הדבר בסבותיו
ולכך לא כללה בתוך הגדר אבל לדעתינו והוא האמת היא ידיעה ש
שלמה ויש תועלת בהגעתה כאמור ובה יתורץ גם כן למה הוזכרו ב'
הידיעות כי אלו היתה הא' לבד לא היה האדם משיג אלא מעט מ
מהמושכלות וביגיעה רבה וגם אלו היתה הב' לבד לא היה שום דבר
כודע בסבותיו והתמלותיו וגם הטענה האחרונה תתורץ באכ"מ שכש
שהכבואה היא שפע אלהית כן הסכמה וזה שהאדם אינו משיג שום מ
מושכל מעצמו אם לא יסייע לו השפע האלהית כמכ"א כי ה' יתן חכמה
וגו' וז"ל אע"פ שנטלה כבואה מן הכביאים מן הסכמים לא נטלה
א"כ אין זה דבר א' כמכ"א מסבות מתמלפות אלא מסבה א' והוא ה
השפע האלהי זהו הדרך הנכראה לי בדרכו הזה ולא במקרה דרך הכלל בג
בתירו' הקושי' לפי שהמסתכל בדבריו היטב בעיון שכלי ישיגהו בספקות
דבות וכאן אין לי להאריך סוף דבר שיבא לנו מדברי הפרק הזה ש
שאפשר להגיע לאדם בחלוס קצת דברי מהחכמות והמושכלות אבל לפי
האמת זה על המעט ולפעמים רחוקים וגם זה המין מההודעה הנה
בבד מה הוא ככנס תחת התכלית שאמרו בפרק הא' לפי שאף זו א'
אינה באה אלא בדברים ששכל אדם קצר להגיע אליו ואם לא היו מ
מודיעים לו היה כאשר בעורון שאין תקומה ולכך היה מהשגת השם
שמודיעין אותו לו בבקלה בחלוס חזיון לילה או בכבואה:

הפרק הג'

לכאמר משח"ל שאין מראין לאדם אלא מהרהורי
לבו גרסי' בפרק הראיה אמר ר' שמואל בר רב
כחמני אמר ר' יוחנן אין מראין לו לאדם שא מהרהורי לבו שאמר אנת
מלכא רעיוןך על משכבך סליקו ואי בעית אימא מהכא ורעיוני לבך
תנדע אמר רבא תדע ללא מסו ליה לאכא לא דקלא דדהבא ולא פ
פילא דע"ל בקופא דמטא ע"כ והנה יש להסתפק בפי' המאמר הזה
אם ר"ל שאין מודיעין לו לאדם בחלוס אלא מה שמחשבתו משוטטת
לדעת עכ"נו אותו מודיעין לו להוביאו מהמבוכה אשר הוא עומד
בה אבל ההודעה היא אפשר להודיעה לו במשלים ורמזות זריס שא"ל
שיקרו

איקרו כן בהקין או ר"ל שהדבר שרובים להודיע לו אין מודיעין
 אותו לו במשלים ורמיזות זרים שא"א שיקרו כן בהקין אבל מודיעין
 אותו לו ברמיז' ומשלים שמחשבתו מאוטטת בהם בהקין סוף דבר
 שנסתפק לנו בו אם פירושו על דברי החלו' או על מה שמוכרס דהיינו
 פתרוכס והנה יש הוכחה לב' הפירושים בלשון המאמר כי מהראיה
 שהביאו מן הכתוב משמע כפי הראשון כי על מה שמורה החלוס אמר
 הכתוב בכבודכנצר שהיה מחשבתו לדעת מה יהיה לעתיד כמ"ש
 דעיוכך על משכנך סליקו מה די להוי אחרי דנא וגל' רזיא הודעך
 מה די להוי וא"כ נראה שכוונתם לומר שאין מראין לאדם אלא מה
 שמורה על מה שהוא מהרהר ביום לדעת עניינו אבל מענין הראיה
 שהביאו מן הכסיון באומר' תדע ללא מחו' וגו' נראה שעל דברי החלו'
 עמנו אמרו שכשרובי' להודיע לאד' איזה דבר עתיד אין מודיעין אותו
 לו לא במשלים ודברים אדם מתעסק ומחשב עליו ביום בהם ממשלי'
 ורמיזים לו לא בדברים שא"א שיקרו כן בהקין ועל זה הראיה נכונה
 באמרס תדע שהאמת כן שהרי לעולם לא ראה אדם בחלוס לא דקל
 של זהב ולא פיל שנסכס בנקב הממץ שזין זה א"א שיקרה כן בהקין
 ואין אדם מחשב בזה ביום גם בחלוס אין מראין לו כן הרי כך שהדבר
 הזה מקופק לפי שיש נדדים לכאן ולכאן וא"כ עלינו לעיין לחיזה נד
 מהנדדים האלו ראוי לנטות ובאיזה אופן כתיב הסד המנגד ועל זה
 אומר שהנה לכאורה נראה שראוי לנטות לכד הב' ככרא' מהראיה הב'
 שאמרנו תדע וכו' וכן ממה שהביאו על זה אמר לו קיסר לרבי יהושע
 בן חנניה אמריתו דחכמיתו טובא וגומר ככתוב בארובה בפרק ג'
 מהשער הב' דמשמע ודאי שהכונה לומר שאין מראין לאדם בחלוס
 אלא במה שהרהר ביום וכן נראה מפר"ש שכתב אין מראין לאדם
 אלא מה שהרהר ביום וכתב על' הריא דדקלא דדהבא שאין מראין
 אותו לאדם לפי שהוא דבר שלא הורגל אדם לראותו ולא הרהר בו
 מעולם ולפי זה י"ל לכד המנגד שהכתוב שהביאו לראי' אקמכת' בעלמ'
 הוא ולא דקדק ולומר שמודיעין לכל אדם מה שמחשב לדעת ענינו
 כעין שהודיעו לכבודכנצר לפי שהיה מחשב לדעת ענינו שהנה
 לכבודכנצר הודיעו כן למעלתו וגדולתו שדנה הק"ב לנלות סודו שיו
 כעין שמגלה לעבדיו הנביאים לטבה מה שאין כן לכל אדם אלא
 שכשרוב חכמים להודיע לנו שהדברים אדם מחשב ביום חולם בליטה
 מבאו הכתוב הזה הנאמר בכבודכנצר לכונה אחרת וקמכו הענין
 הזה אליו אבל בהסתכלות הטוב הנה כל זה איננו אזה לי וגם קשה

וצדע ומר עלי מאד לומר שהדברים שמצב אדם ביום חולס בליה יהיה
 רמו ומשל למה שרובים להודיע לו כמו שכתבאר קושיו בפרק ג' מ
 מהשער הג' ע"פ חשבת דרכי ואשיבה רגלי להסכים ולומר שהמאמר
 הזה כולל ב' הכוונות יחד שאין מודיעין לאדם אלא מה שמורה על מה
 שהיה מחשב בו לדעת עכינו וגם שזה אין מודיעין אותו במשלי' שאר'
 מחשב בהם ביום עד שיהיה הכוונה דרך כלל שאין מראין לאדם לא
 בחלוס ולא בפתרון לא מהרהורי לבו ולכך הביאו ב' ראיות ראית ה
 הכתוב על העכין הראשון וראית הנסיון על הג' ואפשר שכוונת
 ר' נתן היה העכין הראשון לבד ולכך הביא הכתוב לראיה ורצא הבין
 ממנו העכין הג' וקרא אסמכת' בעלמא ולכך הביא הנסיון לראיה איך
 שיהיה יבא לבו מזה שב' ההקדמות האלו אמיתיות אבל כריך לבאר ש
 שהכוונה בהקדמה השנית אינו לומר שמה שמחשב אדם ביום וחולס
 בליה יהיה חלוס בודק שהרי הוכחנו להפך בפרק הנזכר אלא הכוונה
 להס' ז"ל להראות לבו טבע והרגל הסלמות והוא שהדברים שמראין
 לאדם בחלוס לשיהיו רמו ומשל למה שרובים להודיע לו הן לעולם מן
 הדברים שאפשר שיקרו ויהיו כן במציאות ומחשבתו מאוטטת בהם ב'
 ביום בהקצין וכבר יש קצת הוכחה לזה מן הראיה שהביא באומרו תדע
 דלא מחונו כו' שהדברים האלו אי אפשר שיקרו כן במציאות בהקצ'
 ועוד יש להביא ראיה לזה מן הנסיון ממה שמנינו מעשים בכל יום
 מוכה פעמים שאדם חולס מה שלא הרהר ביום כלל ולא אחד בהם
 שיחלוס מה שאפשר שיקרה כן בהקצ' ואם אירע איזה פע' שחלס דברי'
 זרים שא"א שיקרו כן במציאות זהו על הזרות ועל המעט לפי שפעמים
 שאדם מטריד מחשבתו בדברי' עליונים ותחתונים וזרים ולפי שמחשבתו
 מאוטטת בהם לעתים רחוקים לכן מראים אותם לו בחלו' והר' שס טוב
 ק' שס טוב ז"ל פי' המאמר הנזכר בתכסומא על דרך זה אמר ילמדנו
 רבינו מה הפרש בין סלמות הנדיקי' לסלמות הרשע' סלמות הנדיקים
 הם מן השמים ומן הארץ סלמות הרשעים אינם לא מן השמים ולא
 מן הארץ חלוס יעקב היה מן הארץ שנאמר והכה סולס מונב ארצה
 היה מן השמים שנאמר וראשו מגיע השמימה סלמות יוסף היו מן ה
 הארץ דכתיב מאלמים אלומים בתוך הסדה היו מן השמים שנאמר והכה
 השמש והירח ואחד עשר ככבים חלוס פרעה אינו לא מן השמים ולא
 מן הארץ דכתיב והנה עומד על היאור אמר שכאו לרמוז הספר הגדול
 שיש בין סלמות הנדיקים לסלמות הרשעים כמו שיש הפרש ביק' בתם
 וזה כי הנדיק תאוקתו לדעת הדברים האלה ולדעת המציאות כלו על

קדו ואיך ישתלשלו הסבות והמסבבים עד שיעלו אל הגרם השמימי
עד הגיעם מפאת מעלה אל הסבה הראשונה שהיא עלת העלות
ואמרי זה יעינו בתיקון אנשי הארץ ולכן חלומותיהם הוא כתובעתם
בהקיץ כי בחלומותיהם יראו הדברים השמימיים והדברים הארציים
כמו שקרה ליעקב וליוסף אמנם הרשעים למא שתכועותיהם בהקיץ
אינו בתיקון הנפשי ולא בתיקון הגופי לא יחלמו דבר מזה

השער הח' לבאר ג' מושגות שצריך הסותר לדעתן לשי' צדק

בפתרוכותיו כי הם המודיעים טבע כל חלום

ופתרוכו והוא נחלק לב' פרקים:

הפרק הא' בהודעות המושגות וביאורם:

הפרק הב' כפי פרשת פתרון יוסף שבה נתפרסמו

המושגות באר הטב:

הפרק הא' בבאור המושגות ראוי שידע כל פותר חלום

מושגות אשר בהשגחתן יצדק בפתרוכותיו ולא

יטא כי אם בפלא ואלו הן המושגות הא' שנראה לי חלום שנשנה ב'

או ג' פעמים בסגנון א' פעמים שאין לו אלא פתרון א' ובמאורע

א' לבד יתקיים פתרוכו והכפל בא' לאמת ולבדר ופעמים שכל ארז

מהחלומות הם יתקיים במאורע בפני עצמו ויהיו המאורעות כמין

הפעמים שחלם החלום ההוא והנה נכיר לדעת מתי הוא על הדרך

הא' ומתי הוא על הדרך הב' בזה האופן שאם כל הפעמים שחלם

החלום ההוא חלם אותו באופן א' ממש ולא היה ביניהם שנוי כלל

ואם היה לא היה אלא ברמיזות ובמשלים שפעם אחת בא במשל א'

ופעם אחרת בא במשל אחר אבל חלקי החלומות שזים בכל הפעמים

הנה אז חלום אשר כזה ראוי לפתרו אפילו שיבא מאה פעמים פתרון

אחד בעצמו ואינו מושלף בענינו הראשון מהב' והג' אלא כלן ענין

אחד להם והכפל אם היה ברמיזות ובמשלים שזים היה לחוק ולאמת

ואם היה ברמיזות ובמשלים מחולפים הנה אז מלבד שהיה לאמת

לחוק היה לגלותו יותר שאם לא יבין ענינו ברמז זה יבין באחר באופן

שלא יעלם ממנו ויסקל ענינו אבל אם היה ביניהם שנוי מה בחלקיהם

אף על פי שיראה שהכל ענין אחד ראוי לפתור בהם ענינים משונים

כמין החלומות והראיה על המושג הזה אם על החלוקה הראשונה

חלום פרעה שאף על פי שנשנה ובא לו ב' פעמים וברמיזות מחולפות

בראשונה במשל הפרות ובשני במשל השבלים לפי שהיו שתי החלומות

שוים בחלקיהם שבשני הפעמים היו שבע יפות וזו רעות היה פתרון
 על עבין אחד כמה שאמר יוסף חלוש פרעה אחד הוא וכמו שיתבאר
 בכרך שאחר זה ועל הדרך השני יש להביא ראיה מחלוש יוסף שאף
 על פי שנשנה לא פתרוהו על עבין אחד אלא על עבדים משוכים
 כמו שאבאר וזה שאף על פי שכתובה נראה ששני חלומותיו חלוש א'
 הוא בחלומות פרעה הכה בהשתכלות הטוב הם ב' חלומות לפי שהם
 משוכים זה מזה וזה כי מה ששתפו שניהם הוא ששניהם השתחו
 ליוסף אבל התחילו בשהאחד לא היו המשתחוים אלא י"א והב' י"ג'
 ועוד שהאחד היה רמו בחלומות והשני בככבים ועוד שבאחד הזכיר
 מיהם ההשתחוויה ובשני לא הזכיר מקומה ועוד שבאחד באמר שקמה
 אל מתו וחלומותיהם עומדות בעומדס לעולם ובשני לא הזכיר בו
 הקמה אלא במנב שהיו כלן מתחלה כן היו בשעת ההשתחוויה ועוד
 שהאחד לא היתה ההשתחוויה אלא אחד הסבוב שאמר והכה תסובבה
 חלומותיהם ותשתחו ובשני לא הזכיר בו סבוב כלל ועוד באחד לא
 היו משתחוים לו אלא לחלומותו שאמר ותשתחו לחלומתי ובשני השתחו
 לו ממש שאמר משתחו ס' ומפני ההבדלים אלו כלם הוצרכו הוצרכו
 הפותרים לפתור שני החלומות האלו על שני מאורעות אף על פי
 שישתפי בעיני ששניהם עבין השתחוויה כמו שהשתפיו בזה החלומות
 וזה שהכל ס' האחד רמו לפעם הראשונה גם השנית כשהלכו לשבור
 אוכל ממנו ולא הכירוהו והחלוש השני רמו למה שהשתחו לו לאמר
 שהכיר הו ובלו למכרים שאמר וישתחו ישראל וכתיב וילכו גם אחיו
 ויפלו לפניו ועתה עם זה הוא מבואר טעם החלושים אש החלוק הא'
 שבשני ההשתחוויות הראשונות שרמו החלוש ראשון לא היו אלא אחיו
 אבל האחרונה שרמו החלוש שני היו אביו ואחיו וגם החלוק השני לפי
 ששני השתחוויות הראשונות היו לבקשת התבואה היוצאה על ידי
 החלומות מה שאין כן באחרונה ולכן הזכיר גם כן באחד שהיתה
 ההשתחוויה בשדה ולא בבית לרמוז שבשני השתחוויות הראשונות יהיו
 חוץ לביתם והיא ארץ מצרים וזה לא היה בב' שכבר היה בביתם במצרי'
 ומשם היו משתחוים ומטעם זה הזכיר הסבוב באחד ולא בשני והוא
 מבואר ומה תבין למה היה באחד הקמה ולא בשני והוא שהראשון לא
 היה רמו שהם ירדו ממעלתן שיוסף יתרום ויתעלה מהם אבל בב'
 שככביהם כלם במנב אחד היו עומדות לנגולס הוא רמו שהם ואביו
 ואמו לא ירדו ממעלתן והוא גם הוא לא יעלה ולא ירד לא יהיה במנב
 שהראה בחלוש באחד ואתה המעיין אש תסתכל בעיון הדק בכתובים

תמצא זה מבוחר בין בחלומות ובין בפיתרוכים וזה שהנה בחלום
 הראשון אמר והנה אנחנו מאלמים אלומים רמז שכלם יתעסקו בענין
 התבואה אם יובק לנבחר את כל תבואת מצרים ולמכרה מידו ואם
 אחיו שילכו לקנות ממנו ואמרו בתוך השדה רמז אל שהעסק הזה יהיה
 בחובה לארץ חוץ לעירם ומושבותם הוא ארץ מצרים והבדיל ההבדל
 הגמור ביניהם באומרו והנה קמה וגו' והכוונה שאף על פי שישתתפו
 בענין עסק התבואה הנה עסקו יהיה למעלה ולכבוד ועסקם לחסרון
 ושפלות וזה שהנה ענין התעסקות יוסף באלומות הוא שיקום אלומתו
 ר"ל שיהיה קיימת באופן שלא תרקב באחרות וגם תצב לעמוד על
 עמדה זמן רב באופן שלא תכלה אבל שלכם הנה תסבנה ר"ל תרקב
 ותעשה סובין באופן שתצטרכו לבא להשתתפות לאלומתי וכן בב"ר
 אתם כונסי עירות ואני כונס פירות שלכם רקבים ושלי עומדים או
 ירבה שוהמה קמה רמז על הרבוי שיקום הכרי עד למעלה וגם נצבה
 לעמוד על עמדה במקומה ולא יצטרך לסבב עמה בע"פיות למכרה
 בדרכי הסוחרים אלא יהיה נצבת בביתו וכלם יבואו להשתתפות לו
 שימכור אותה להם אבל שלכם לא יהיה כן אלא תסבנה אלומותיכם
 רמז אל מה שיוליכו ממכרים לכנען בסבות ויכלה מהרה עד שיצטרכו
 לבא על זה לקנות ממנו ולהשתתפות לאלומתו ואיך שיהיה רמז בזה אל
 שכי הפעמים כאמור וכן פירשו לו הם גם כן בפיתרוכם באומרם
 המלוך תמלוך עלינו על הפעם הראשונה אם משול תמשול בנו על
 השניה והפעם שהפעם הראשונה נדמה להם למלך לפי שלא הורגלו
 בו אבל השני סבב הורגלו בו נדמה להם כמושל לא כמלך אבל
 בחלום השני לא נזכר שום כפל לא בחלום ולא בפיתרון אבל אמרו
 לבד הבא לבא להשתתפות בו וכן תבין ההבדל שבפיתרוכים שבאמת
 עשו התמיה מיוסף באומרם המלוך תמלוך בו ובב' מהם באומרם
 הבא נבא בו וזה שהם ראו שהשתתפיה זאת מהם לו אפשר להיות בא'
 משכי סבות או הוא מפני שהם ירדו והוא יעמוד במצבו או מפני שהוא
 יעלה והם יעמדו ולפי שראו הקמה בא' ולא בב' לבן הבינו מן הא'
 שהוא יעלה ולזה עשו התמיה ממנו וכי אפשר הוא שמלוך תמלוך בו'
 אבל בב' אמרו הבא נבא בו' כלומר הנה העליה שרמז לך החלום הא'
 כבר אמרנו שאי אפשר ואם כן כוונת החלום הזה השני היא שאנחנו
 כרד על זה אמרו גם זה אי אפשר וז"א וכי תעלה על דעתך שנכרד
 כל כך עד שנבא להשתתפות לך ארצה הרי מכל זה מפורש אמתת
 המושכל הראשון הזה וביצורו ואמנם המושכל השני הוא מה שכתב

פתרון חלומות

ארכטנו בספר חוש ומוחש אין משפט החלום יוצא מהחולם מהעניני
הקרובים לו בכפאו וגופו או קרוביו או אנשי מדינתו או עמו ובכלל
מה שכבר ידעו והתאושטה מחשבתו ורעיוני דמיכחו לא שיראה
הדברים הכוללים לכל המציאות או לרובו וכן קימו וקבלו רז"ל
המושכל הזה לאמתי אלא שחדשו עליו יותר ואמרו שזהו לכלל המון
האנשים במה שהם פרטים אבל המלכים והשמים מנד שהם כוללים
הם חולמים חלומות של כל העולם כלו וזה שאמר בב"ר ופרעה חולם
ובי כל הצריות אינם חולמים אלא חלום של מלך של כל העולם כלו
הוא שכוונתם לומר בזה שכל אדם חולם לעצמו הענין החלקי הפרטי
המיוחד לו אבל המלך הוא חולם חלומות הנוגעים לכל העולם עד
שכאשר יחלום המלך יהיה כאילו חלמו כל אחד מהאנשים לעצמם והוא
דבר שאות לו מנד שהוא כולל * ובספר הזוהר אמר רבי יצחק אף על
גב דאיתמר דלא אתחזין ליה לברנש אלא כההוא מחשבתא ד' ליה שאני
למלכין דאחזין לון מלין עלאין דהוו משניין מבני כשא אחרנין במה
דמלכא דרגיה עלאה על כל שאר אחרנין כמ"דא את אשר האלהים
עושה הראה את פרעה אבל שאר בני כשא לא גלי לון קודשא בריך
הוא מה דאיהו עביד בר לבניאי או חסידאי או לחכמי דרא והא
אוקמוה ע"כ והראיה על אמתת המושכל הזה חלומות יוסף והסרסוס
שלא היו אלא בדבר הנוגע להם ולעצמותם וחלומות כבודכנר שהיה
מלך כולל היו חלומותיו כוללים * המושכל השלישי הוא שראוי

לדעת כי ענין הודעת החלומות אינו שחלום מה שרובים להראות לו
ממש בלי שנוי כלל עד שיתקיים עליו הדברים עצמם שראה אבל הדרך
המורגל בהם שיראה דברים דוגמת מה שרובים להראות לו דרך רמו
ומשל כי אפילו בכנראה יבא על דרך זה כמפורסם ברוב הנבואות
והראיה על המושכל הזה כל החלומות הנזכרים בכתובים שכלם באו
על דרך זה וגם בלמות ראיה כל פתרוני החלומות שנזכרו בגמרא
ובכל הספרים הרי לך השלשה מושכלות אלו אמתיות וברורות :

הפרק הב'

לכאור פרשת פתרון יוסף לחלום פרעה שבה
בתבארו ומתפרסמו הענינים האלה יפה יפה
ויהיה זה בהעיר תמלה הספקות הנופלות בה :

הספק הא'

מפני מה נואלו חכמי יעבני פרעה לבלתי דעת
מעט או הרבה בפתרון הזה עם היותו לפי
והנראה גלוי וידוע ומתיחס אל החלום וקרוב אליו מאד כל כך בטעם
שני החלומות האלה שנקסיד הכתוב * השני להזכיר ויקנה בבתים

שאומר ויקץ פרעה וימלוס שכית וכן ויאיקץ וארץ בלומי ומה לנו לכל
 זה השלשה מה ראה יוסף להתחיל הפתרון מאומרו מלוס פרעה אמר
 הוא שהיה לו להתחיל מעקרו הנה שבע שנים באות וגו' וקמו וגו'
 ואמר כך יתיר הכפל לומר מלוס פרעה אמר הוא ועל השמות המלוס
 פעמים כו' וגם שזכר זה שני פעמים * הד' מה לו לומר זה פעמים
 את אשר האלהים עושה כי מנח שהוא פותר יש לו לפתור לפי הוראת
 המלוס ואם הוא בודק יתקיים ואם לאו מי ערב אל לבו להגיש אותו
 במלאכות ה' * הה' כיון שהתחיל יוסף לפתור כל פרטי המלוס למה
 לא פתר כל חלקיו אלא הביט חלקים רבים מלפתור כגון עמידתו על
 היאור ועליית הפרות משם שכתב הרמ"בן שרמו לרבו התבואה הו'
 כיון שא"ל שהמרטומי' היו פותרים לו פתרונות מתיחסים למלוס שהיו
 אומרים לו שבעה בנות אתה מוליד שבעה בנות אתה קובר שבעה
 אפרכיות אתה כובש כו' מה ראה פרעה ועבדיו קצט אמרי אמת
 בדברי יוסף מדבריהם שהטיבו דבריו בעיניו ולמה גדלוהו וכוממוהו
 על כל ארץ מצרים באותו שער בטרם ידעו מוצא דבר ולא עוד אלא
 שגזרו מיד היות בו רוח אלהים גם אמרו אחרי הודיע אלהים אותך
 את כל זאת וגו' כי עכין אמר הוא אשר הודיע אותו אלהים לא עוד
 ועתה בא ופאה והבן פירש פראה זו שנתעוררתי בו מעקר הדברים
 אשר בשער כ"ט מספר עקידת יצחק להחכם הכולל הדבר יצחק עראמה
 ז"ל וכאשר תבין עביכה תראה באמת ששם אמתת השלשה מושכלות
 שזכרו יתרו כל הספקות שספקו בהן זה שהמרטומים היו בקיאים
 בחכמת הפתרון והיו השלשה מושכלות אלו בשכלן ולכבוד עיביהם
 כמושכלות ראשונות ולזה כדי לקיימם ולשומרם באותו מלוס בקצו
 ולא מנאו הפתרון האמיתי בו לפי שזה המלוס מטא בשלשתן * אם
 הראשונה שהיו שני סלומות ומשוכים זה מזה ברמיזותיהם ובמלקיהם
 וביקיצה בכתיים כי לכך הקפיד הכתוב להזכיר היקיצה בכל פעם
 והנה השני ברמיזות הוא מבואר שבמלוס הראשון היו פרות ובשני
 שכולים אמנם במלקיהם שיש יותר חלקים במלוס הראשון מבשנית
 שהרי בראשון נאמר שהיה המלך עומד ביאור ושהפרות עולות מן
 היאור ושהפרות הראשונות היו עומדות אצל האחרונות ולא נודע
 וגו' ואם דבר משלשה אלו ולא כיוצא בהם לא נזכר כלל במלוס הב'
 שהרי לא הזכיר מקום עמידתו כשראה השכלים ולא מקום עליית
 השכלים ולא עמידת השכלים אלו אצל אלו עד שכל זה יורה שהם ב'
 סלומות משוכים בפתרון והם רומזים על שני עיביים כשכלים כמו

פתרון חלומות

שנראה מהמושכל הראשון ולכן אז"ל שהיו הקרטומים פותרים על כל
 חלומות אלו ב' פתרונות מאובים כי על הסלום הראשון אומרים לו
 שבעה בנות אתה מוליד שבעה בנות אתה קובר והיו סוברים שזהו
 הפתרון מתיחס אל הסלום לפי שפרות הם בעלי חיים נקבות והוא
 מורה שיליד נקבות בארצו ובמקום המיוחד לו ועמידתו על היאור
 מורה על שעת ההולדה שהוא ערום על מטתו כמו שהיה ערום תוך
 היאור כי לא היה עמידתו שם אלא כן כמו שהיה עולה בתוכו בכל
 יום לרחוק ולעשות כרכיו והבליעה רומז למיתה שאי אפשר לבליעה
 בלא מיתה וגם שהבליעה רומז למיתה ולקבורה שתפתח הארץ את
 פיה ותבלע אותו ואיך שיהיה הוא לשון הכתוב דכתיב כבלעם כשאול
 חיים ולשון התנ"ך איש את רעהו חיים בלעמו זה היו פותרין על
 הסלום הראשון ועל השנית היו פותרין אשר זהו אומרים שבעה
 אפרכיות אתה כובש שבעה אפרכיות מורדות כך וגם זה הפתרון
 היה מתיחס לו באימרו שרבו הקטנה הכרמית למלחמה ולכבוש ארצות
 ואפרכיו ומעוטה הוא הוראה על ש'כנאיהו ויהיו ארבותיו ואפרכיותיו
 כבלעות בתוך ארצות אויביו והמושכל השנית ראוי גם כן שהיה נהפך
 בפתרון האמיתי שאם בפתרון יוסף הוא דבר כולל לכל העולם ואינו
 דבר כובש למלך כי לא ידעו אלא מה שידע ארסטו לא מה שמדעו
 חז"ל ככוכב לעיל ולזה פתרו שתי פתרונות שכלם מורים על עניני
 המלך והמושכל השלישי גם כן היה בחלום הזה הפך וזה שהוא בא
 שלא כדרך המנהג למה שבא מבואר מאד ולזה היו פותרים אותו
 באופן שיהיה כמנהג החלומות להיותו רמוז ומשל לדבר אשר לכן כל
 פתרונותם היה דרך משל ורמוז לדבר אשר וכאשר בא יוסף הכיר
 וראה בחכמתו הגדולה ענין פתרונו האמיתי ולא עמדו לפניו אדם
 אחד מהשלה קושיית שאמרו לפי שהוא ידע לתרכס וזה שהקושיא
 הראשונה תרצה במה שהכיר בחלום זה שענין עמידתו על היאור
 ועליות הפרות מן היאור לא היה עקר בחלום אבל היו הדברים בטלים
 שרגילים לבא בכל חלום כמו שזכרנו הענין הזה עם הרמ"ב ז"ל
 בשער הג' ענין שם ולפיכך לא פתרו בו כלל אלא הכינו לטעם ולא
 הזכירו באינו לא נחלם וענין ותכאנה אל וגו' ראה בחכמתו שאף
 על פי שזה עקר בחלום והיה ראוי לבא גם כן בשבליים לא בא לפי
 שאין דרך לבא בחלום לא הדברים שאפשר לראות בהקין וכמו שכתב
 בפרק השלישי ש"ד וזהו איך דרך השבליים להטות בהקין והבליעה שאי
 אפשר לשבליים בהקין ככר פירשו בו שהוא מלשון כבלע את הקדש
 שהוא

שהוא לשון גדול ופירושו שגדלו השכלים הרקות עד שלא היו כראות הטובות ולזה הכיר שב' אלו החלומות עבין אחד להם והקושיא הג' תרבה גם כן באמרו שזה החלום היה מעולה מאד וקרוב למדרגת הכבואה ובכבואה פעמים בא כן אז הכיר וידע שמת' ה' היתה שבאו בו אלו השנויים כדי שלא ידעו המרטומים פתרונו ועל פי הדברים האלה אז"ל בב"ר בקש לך חכמה ואין אלו המרטומים ודעת לנכון קבל זה יוסף ובמדרש הזהר וישלח ויקרא את כל מרטומי מצרים אליו מרשיא' ואת כל חכמיה אליו חכמיא וכלהו הוו מסתכלן למכדע ולא יכילו וכריך שתדע ששלת העבירים האלו אף על פי שהמרטומים טעו בשלשתן הנה פרעה לא טעה בראשון שהרי נראה מלשון שלעולם היה קורא אותו חלום ראשון שכאמר ויספר להם פרעה את חלמו וכתיב חלום חלמתי וגו' ויקץ פרעה והנה חלום ירבה הנה כשהקיץ פרעה כבר הכיר בעצמו שלא היה אלא חלום אחד שאף על פי שהמרטומים ודאי שגו גם בזה שכאמר ואין פותר אותם לפרעה לשון רבים והטעם שפרעה ידע שמה שראה עצמו עומד על היאור והנה מן היאור עולות גו' הוא מפכימה שהיה מחשב ביום בעבין היאוכואם כן הוא מן הדברים הבטלים אבל המרטומים לא ידעו דבר מזה ולכן חשבו שהיה עקרי בחלום ואם כן הם שתי חלומות ואמרי הקדמת כל זה הנה הכתובים מתבארים בבקלה וזה שהנה הם

בחלקים לשלשה חלקים :

החלק הא'

בהודעת יוסף לפרעה אמתת השלשה דברים שטעו בהם המרטומים שבעבורן לא הבינו הפתרון ובו הודיע שאינו כמו שחשבו המרטומים וכמו שהיה ראוי לפי חכמת הפתרון מו'אמר יוסף עד הראה את פרעה :

החלק הב'

בעקר הפתרון מהנה שבע שנים עד מאל :

החלק הג'

בתירון הקושיות וסבת הזריות למה באו בחלום הזה כן וזה מועל השכות עד לעשותו וזה הסדר ככון מאל שהנה ראוי שיקדם הפתרון לתירון הזריות כי אין הזריות כופל אלא בפתרון האמיני וראוי שיקדם אמתת הג' דברים שטעו בהם המרטומים לפתרון כי בזולתם לא יתכן הפתרון והנה עבין הג' הודעות שזכרו בחלק הראשון ביאר אותן כלל ופרט אמר תחלה דרך כלל כנגד הטעות הראשון שטעו המרטומים חלום פרעה אחד הוא כאמור ועל השנית אמר את אשר האלהים עושה הגיד

פתרון חלומות

לפרעה כלומר שאין הוראת זה החלום מהענינים החלקים הפרטים
 המתקיים אל חולם החלום ההוא ואל ענינו כי הוראתו מהענינים
 הכוללים אשר האדם עושה בעולמו ואין מדרך הענינים האלו להגלות
 בחלומות לאנשים השלמים הדבקים בשכל הכולל אלא שמהאשר יקרת
 בעיניו נכבדת להיות בקודו להתפרסם על ידיך את אשר הוא עושה
 בעולם ובכלל דבריו אלה רמו על השלשה באומרו ה' לפרעה
 כלומר בהגדה מפורשת להיות טבע הענין בעצמו להגלות על ידי
 כבואה ראוי שידמה לה ואמר שאמר זה דרך כלל באר היטב את
 שלשתן דרך פרט על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון וזה שאמר כנגד
 הראשון שבע פרות הטובות שבע שנים הנה ושבע השבלים הטובות
 גם כן כלש ארבע אלא שבעה כמו שאמר רש"י ושבע פרות הרקות
 והרעות ושבע שבלים הרקות כלש יהיו שבע שני הרעב וכנגד הפ'
 והג' אמר הוא הדבר וגומר ואמר שביאר ענינו אכלו בחלק הא'
 התחיל החלק הב' וספר לו ענין החלום ואברו כדרך כביא המגיד
 עתידות ולא חש להתיך חלקיו על הוראתיו וזה שאמר הנה ז' שנים
 באות שבע וגומר עד מאד ואמר זה התחיל בחלק הב' לתוך הקושיות
 שעמלו כנגד הפתרון הזה וראוי היה להזכיר בחלק הזה תירוץ של
 השלשה קושיות אבל לפי שבשלשה הודעות אשר בחלק הראשון ה'
 הותרו שני הקושיות האחרונות שאמר שבו כן למעלת פרעה לכן לא
 הוצרך להזכיר עוד תירוצם אלא הזכיר תירוץ הראשונה לפי שעדיין
 היא במקומה עומדת שהרי אפילו בחלום של כבואה יקשה בכיובא בזה
 ולפי שבקושית הראשונה הזאת נכר לו שלשה קושיות והם הא' למה
 נשנה החלום שהרי היה די שיחלום אותו פעם ראשון לכך השנית
 שאפילו נודה שהיה ראוי שיחלום שתי פעמים עדין יש לשאול ולומר
 למה נתחלפו הפעמים ההם ברמיזות והיה די שיחלום אותו ב' פעמי'
 בסגנון ורמיזה אחת שני פעמים בפרות או שני פעמים בשבלים הב'
 שאפילו נודה שהיה ראוי שיחלום אותו שתי פעמים וברמיזות מתחלפו
 בפרות ובשבלים עדיין יש לשאול למה רבו חלקי הראשון מהשני כזכר
 הנה לפי זה היה ראוי שיתרך השלשה אלה ולתת הסבה בשלשתן למה
 באו כן אבל לא תרך השלשה אלא הב' הראשונים כמו שיתבאר לפי
 שיסק כבר הרגיש וידע מדברי פרעה שלא הוקשה לו השלישי כלל
 כיון שידע שרבו חלקים אשר בחלום הראשון דברים בטלים הם
 כזכר לעל' והשני הראשונים תיך באמרו ועל השנות החלום אל
 פרעה פעמים וגומר שהשנות הוא לשון שני כלומר טעם השתכחותו

ברמיזות מתחלפות וטעם פעמים ר"ל שהיה די שחלום אותו פעם
 אחד לא עוד איבך מלין על שתי האלמות על הראשון השיב בזה
 לומר שבא כן ר"ל ברמיזות מחולפות לרמוז על שהדבר הזה שאמס
 שעתידי לבא הוא אמת ואין לספק עליו ולומר אולי החלום הזה אינו
 רומז לזה כלל אלא לדבר אחר שהרי שכו' הרמיזות מאמת זה הפתרון
 שבא בשבליים ובפרות שכל אחד מורה על הפתרון הזה אם השבליים
 מבואר ואם הפרות שהם רמז אל רוב התבואות אשר בבח שור ואם
 היה בא בפרות לפד או בשבליים לבד היה אפשר לספק אם יש לו
 פתרון אחר אבל עכשיו שבא בשבליים ובפרות על פי שנים עדי' יקום
 הדבר הזה שבאובע ובדעב החלום רומז ולאשלת פעמים אמר שבא
 בן לרמוז כי ממהר האלהים לעשותו וזה שידוע שבהיותו י'ן בנתיים
 יהיה יותר קרוב לבקר והוא הוראה שיתקיים יותר מהרה כמו שיתבאר
 בשער הראשון ועוד שהחלום הנחלם פעמים הוא הוראה על שיתקיים
 מהרה וכמו שיתבאר שם ג'ש כן והפירוש הזה היה מפני שר"א שכתב
 ז"ל ועל השנות החלום בפרות ושבליים לעד שהדבר ככון וקיים אבל
 פעבור שהיה פעמים בלילה אחד כי ממהר האלהים לעשותו עד כאן
הפרק הב' לבאר שיש לפתור לכל אחד שפי מלאכתו וענינו
 הנה הדבר ידוע לכל חכם לב שאף על פי שב'
 אנשים יחלמו חלום אחד בעצמו מהשער הפותח ומעיקר בקיאותו
 להכיר החולם וענינו כי לא כל החולמים שזים בפתרון כמו הקום
 דרך משל פעמים יורה על חכמה ופעמים כח כמו אם הוא חכם יודע
 וראה נהר מוכפת לעבור בטורח ובכח סוסו יעבור אותו יורה כי
 לטוב חכמתו יעבור בענינים בלתי אפשרים ועמוקים ואם אינו
 חכם אבל הוא גבור כד'יהו לכח וכן הלכטים מוזין שחלם שנתלה
 על הדקל לא יהיה פתרונו כההוא צורבא מרבנן שחלם כן כי כל
 אחד מהם פתרונו עמו לפי מעשהו ומלאכתו זה פתרונו לכל'בא וזה
 למעלה ושורה כדאיתא בסוף יומא רבי חנינא קלמא חזא ליה לרע
 דזקסי ליה אדקלא בבבל וגמירו לכל דזקסי ליה אדקלא
 ר'שא הו' ופשישא לדרבנן קאמר וזה בעלם
 מהסכלים המתפארים בחכמה זאת ואינם יודעים מאומה בה כ'
 כדאיתא במדרש איכה פסוק ראשון חד כותי עבד גרמיה מפטר
 קלמין כו' כמו שיתבאר בשער הו' בעזרת השם ובפרק הרואה י'ן
 יש שפתחו וטוב לו ויש שפתחו ורע לו ת"ח טוב לבעטם הארץ רע לו
השער הו' במקרה אמת גדולת ששעלת והתרה יתבאר

פתרון חלומות

תמונה אם החלומות הולכים אחר הפתרון אם לאו והוא יחלק לשלשה

פרקים

בעצמות החקירה והשאלות

הפרק הא'

בביאור שלשה הקדמות הנרככות להתרה

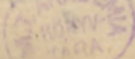
הפרק הב'

בחקירה הגנה מצינו בגמרא פרק הרואה כל

הפרק הג'

חלמא דלא מפראז באגרתא דלא מקריא
 פירוש כל חלום שלא נפתר אלא שתקו ולא ספרו באופן שלא פתרוהו
 לו הרי הוא כאלו לא היה ולא בחלם ולא יתקיים כלל לא טוב ולא רע
 כמו האגרת הזאת השלושה ממקום אחר שאם לא פתחה וקראה הוה
 ליה כאלו לא בשלמה הואיל ולא נודע מה שכתוב בה ועוד שם כל
 החלומות הולכים אחר הפה שהפירוש המפורסם בו הוא שרובה לומר
 לפי הפתרון שכ' ויהי כאשר פתח לכו כן היה ואם רע מורה ופתרוהו
 לטובה לטובה יתקיים ולא לרעה ואם הפך הפך עד שאמרו שם א"ר
 בוצא בר זבדא אמר רבי עקיבה אמר רבי פרכא אמר רבי כחוס אמר
 רבי ברין משום זקן אקד ומנו רבי כקוראי כ"ד פותרי חלומות היו
 בירושלם פעם אחת חלמתי חלום והלכתי אבל כלם ומה שפתר לי זה
 לא פתח לי זה וכלם בתקיימו בי לקיים מה שכ' כל החלומות הולכים
 אחר הפה ואם כן לפי ההקדמות האלו לומר אלו הפתרוכות שכתבו
 בגמרא ובספרים מתי יתקיימו כי לא ימנע זה החלום שתק ולא ספר
 את חלמו לבן אדם באופן שלא פתרוהו לו או ספרוהו ופתרוהו לו
 אם שתק ולא פתרוהו הוה ליה כאלו לא חלמו ואינו כלום כאמור ואם
 פתרוהו לו הרי יתקיים כמו שפתרוהו לו ולא כמו שפתר הספר ואם
 כן ללא כורך טרחו החכמים לכתוב פתרוכי החלומות הואיל ולא
 אזלינן בתריהו אלא אחר הפתרון ואם לא נפתר לא יתקיימו :
 ולכאורה יש לומר שיתקיימו אותן הפתרוכות בשלא ספרם לאחרים
 אלא שתקם ופתח הספר וראה הפתרון עליהם והרי בזה נפתרו מתוך
 דאיתו דברי הספר עליו כי מה לי שיפתר על ידי אדם או על ידי
 הספר סוף סוף הרי נפתרו ולפי זה אם לא ראה פתרון הספר וספר
 החלום לאחרים ופתרוהו לו לטובה או לרעה יתקיים כמו שפתרוהו
 ולא כדברי הספר ואם אחר כך ראה מה שאומר הספר ועליו יתקיים
 גם כן פתרונו כש"ש כ"ד פותרי חלומות כו' ואם חלם דבר שלא
 ככתב בספר הגה אותו חלום לעולם לא יתקיים עד שיפתרוהו לו

הנה

הנה זה התירוץ הפסד לאמרו אבל בהשתכלות הטוב אינו ככון שאם
 כן הוא היה להם לחכמים לכתוב כל הפתרונות שכתבו שהיו טובים
 כדי שביטפתח האדם הקסר שימנא מרגוע לכפשו ויהיו כל חלומותיו
 של אדם לעולם טובים ואם כן הדרא קושיא לדוכתא ועוד יש
 לשאול בזה שאם החלומות הולכים אחר פה ואדם יכול לבטל בפתרונו
 פתרון הקסר כל סכל יעשה ענמו פותר ואין בזה אום חכמה ואינו
 כן שהרי יש ויש חכמה רבה כמו שאמר פרעה ליוסף אחרי הודיע
 אלהים אותך את כל זאת אין ככון ומכס כמוך וכן אמר הכתוב על
 דניאל שהיתה חכמתו כוספת על סביריו מה שהבין בפתרון חלומות
 יותר מהם שאמרו והילדים האלה ארבעתם נתן להם האלהים שכל
 ומדע בכל שכל וחכמה ודניאל הבין בכל חזון וחלומות שנראה אז
 מעלה רבה היא כיון שזכה הוא בה מה שלא זכו הם וכבר כתבאר
 בהקדמה שעל החכמה הזאת רמז הכתוב באמרו ואברהם חכמת סבמיו
 ובינת נבוכיו תקפתר וכיון שהדבר תלוי בחכמה אם כן לא כל הרובה
 ליטול את השם לפתור חלומות יבא ויטול אלא אחד מעיר ושנים
 ממשפחה ידע שהרי יוסף אמר הלא לאלהים פתרונים ואמר אלהים
 יענה את שלום פרעה והמובן מדבריו אלו כי פתרון החלומות הוא
 עבין אלהי לא תושג אמתתו רק אל אשר רוח אלהים בו כמוהו והנה
 ממה שאמרו שהולכים אחר הפה כראה הפך מכד שהחליטו המאמר
 על כל פותר יהיה מי שיהיה והיותר זר וקשה עלי לקבל כי את אשר
 האלהים עושה יגיד לאשר יספון ומראה לו מה שעתיד לבא עליו
 בחלומות חזיונים ואם לא פתרוהו לו יתבטל הוראתו ואם פתרוהו לו
 שתנה כספן הפותר לדברים אחרים הפך מה שרצו להראות לו ועוד
 יקשה שאין אמרו שהולכים אחר הפה והרי אמרו ז"ל בב"ר על כי אין
 פותר אותם לפרעה פותרים היו אבל לא לפרעה שהיו אומרים לו ז'
 בכות אתה מוליד ושבע בכות אתה קובר שבע אפרכיות אתה כובש
 ושבע אפרכיות מורדות כך ולא מבינו שנתקיימו בו הפתרונות ההם
 לפי שלא היה אמת מה שהיו פותרים לו וכן חלומות רבים שאדם מולט
 ופותרין לו מעין חלומו ואינו מתקיים כמו שפותרים לו ואין לומר
 שהחלוט ההוא בטל ואין לו פתרון שהרי הוכחו שאין חלוט בלא
 פתרון ואם כן הוא יש לדעת איך הולכים אחר הפה ועוד יש לשאול
 שאיך יתכן שחלוט אחד בעצמו זה יפתור לו כך וזה הפך והלא אם יש
 שם חכמה החכמה אמת יהא להם ומה שידע ידע זה וכראה שבעל
 התוספות רצה לתרץ זה שכתב על מה שאמרו בגמרא כ"ד פותר

חלומות וגומר כדאיה לר"י דמזל שעת הלילה גרים ואין הדבר תלוי
 בחכמה וכל זה איננו שזה לי להתיר זה הספק בכל עת
 אשר אני מראה לדבר ה' יקר בזמן הזה אין חזון נפתר ואיש בכל את
 לא מכאן שיתפור חלומות ויתקיימו כל דבריו ואם הענין תלוי במזל
 היה ראוי שימלאו עתה מי שיתקיימו כל דבריהם כימי עולם וכשנים
 קדמוניות כי הגבלום חזרים חלילה לעולם ואין אפשר שבימים
 ההם ימלאו כל כך פתרי חלומות בעיר אחרת שיהיה מזלם טוב
 להתקיים כל דבריהם ככל אשר יגזרו ולא אחד בהם שיהיה מזלו רע
 ובזמן הזה הן רבים עתה עם הארץ אם יש אחד אין שנים גם בן ואם
 אין לו שיהיה מזלו טוב ויתקיימו כל דבריו ועוד שכבר הוכחו
 כאמנה שהדבר תלוי בחכמה גדולה ולא במזל :

הפרק הב' בביאור שלשה הקדמות הנריכות להתיר ואו הן

ההקדמה הראשונה שיש לדעת שהמשפטים
 הנגזרות בפתרונות הם לקוחים מהקדמת ידיעת הענינים הפרטיים
 הכובעים אל המולט ומסם ומרמזותיהם ישער האדם כפי כמו ושכלו
 אין יפלו הענינים העתידיים לבא על המולט ויסיים רמזי המולט עם
 מה ששער שכלו בזה וזה יאות לאנשים המסובלים להיותם אנשי עבה
 ותושיה להאיר עיני הסכלים או הפתאים והם אשר ימצא בהם הכח
 המשער שכת' המורה ערך לה' ח"ו כמו שהיה באחיתופל כי כאשר יש
 איש בדבר האלהים כן כל עגבת אחיתופל לדוד גם לאבשלום כי למה
 שהיה יודע ומכיר בהם ובעניניהם הקרובים והרחוקי' היה כמו עבוס
 לשער מה שימך ממריהם ולא יחטא והנרבוני כתב כי בכח זה יתכן
 שהגיד שמואל לשאול את דבר האתונות ולזה רמז הכתוב ענת ה'
 לעולם תעמוד וגומר והבוונה כי מה שחוייב שענתו ית' תקון לעד
 הוא היות מחשבותיו עובדות ומפלאות כל הדורות הכה האיש אשר
 יהיה בו הכח הזה יעבור בשכלו על סבות רבות מענינים קודמים
 והווים ומתאפרים אשר נודעו לו ויוליד מהם ענין נודק עם הערת
 רמיזות המלום כאמור ונריך שיהיה לו גם כן כח שכלו להבין משל
 ומליכה דברי חכמים ומידותם לשיבין רמזי המלום על אמתתם על
 מה הם מורים וכבר יראה בעניני יוסף הנדיק שהיה חזק בכח המשער
 הוא ממה שהיה חריף בקניין הממונות ובעניני המסורות שהיה משער
 בכח שכלו איזה מהם יקר ואיזה מהם יזול שעל זה אמר שלמה המלך
 עליו השלום ויד חרוצים תעשיר ועל כן היה בזה מפליא לעשות
 ופוט' פרע ואשתו רואים הנלמנו הגדולה ככל אשר היה עושה בבית

וצארה וכן כולדע מעלתו בכח הזה מן העצה היעוזה ממנו לפרעה
 בענין העבודה באופן שקנה כל הכסף הנמכר בכל ארץ מצרים
 ובכחו זה פתר להם משקים והאופים וזה שקרוב היה הדבר לפתור
 בשלמותיהם צוה פי' לך כנה הכתוב שניהם בשלום אחד ובמ"ג
 וישלמו שלום שניהם רצה לומר שלפי הנראה לא היו שתי שלמות אלא
 שלום אחד וזה שמה שהיה רואה שהעוף אוכל המאכלים מעל ראשו
 דומה למ"ג המשקה ואתן את הכוס על כף פרעה כי המלך דומה אל
 הנשר בעל הכנפים מלך העופות אמנם כמשך בפתרונו אשר מה
 שקדם לו מחברתם והתמלפות שררתם והקרובה אשר להם אצל
 המלך שידוע הוא שהיה שר המשקים קרוב למלך משר האופים במה
 שהיה תמיד לפניו על שולחנו כשהיה משקהו מה שלא היה בכנס שם
 שר האופים וגם בהיותו יודע הבדל קטלניהם אשר עליהם הם
 כתעשים שפשיטא שהיה כולדע ומפורסם לכל כמו שאמר שבהיותו שם
 עמהם אי אפשר שלא ישאל להם על זה והודיעו לו והוא מה שאמר
 ד"ל בב"ר רבבין אמרין שר המשקים זכוב במבא בתוך פול"י פוטיבין
 שלו ושר האופים נרוד במבא בתוך גלוסקי שלו ה"ד מטאו משקה
 מלך מצרים לאדוכיהם בתשמיש אדוכיהם רבי אביתר אמר בקאו
 גסודווג בבתו של מלך באמר כאן מטאו ובאמר להלן ואיך אעשה
 הרעה הגדולה הזאת ומטאתי עד כאן ולזה שער בשכלו ובהשערות
 העושה הראוי לכל אחד מהמטאים האלה שזה שמבא זכוב בתוך כוסו
 ראוי הוא למחילה לפי שלא היה לאל ידו להשחר מזה ומה לו לעשות
 שהזכוב הוא שפסל מעצמו ולזה גזר שקופו לאוב לאומכתו במשפט
 הראשון אבל שר האופים שמבא נרוד בתוך פתו כבר היה יכול
 להזהר באומכתו שלא יבא לידי פשיעה כזה ולזה גזר שקופו לכל בא
 וגם שלשה ימים שאמר יוסף יתכן שידע שנשאר הלידה שלשה ימים
 וזהו דרך המלכים שיעשו משתה ליום הלידה שלהם בכל שנה ויקראו
 לכל עבדיהם ויתנו להם מתנות ומשאות ויובאו כל מי שהוא בבית
 הקוקר מי לחיים ומי למיתה הרי שיוסף מתוך הכרתו בשאר העבדים
 הכיר הבדל פתרון אלו השלמות וכן דרך כל חכם פותר אחת ובפרק
 הרואה אמר ליה ההוא גברא רבי שמעאל אחאי דאמר לי שבך לך
 אבון נכסי בקפודקיא אמר ליה אית לך נכסי בקפודקיא אמר ליה
 לא אזל אבון לקפודקיא אמר ליה לא אס בן קפא כשוכה דיקא
 ועצה זיל חזי קפא דריש עצה שהיא מלאה זווי אזל אשכח שהיא
 מלאה זווי עד כאן וכיזבא מזה בב"ר ככוכר בשער הראשון פק"ג

פתרון חלומות

ובמדרש איכה פסוק ראשון חד כותי עבד עבמיה מפשר חלמין אתא
 חד לגביה אמר חמית בחלמין זיתא משקה משחא אמר ליה זיתא כהור
 ומשחא כהור את חמי כהור כהור סג' אמר רבי שמעאל בר יוסי
 תיפח רוחיה דההוא גברא אמיה הוה חכים פיר' בועל' כמ"דא
 והאדם ידע' אתא סרן אמר ליה חמית בחלמי עיני סדא בלעא
 חברתא אמר ליה ההוא גברא חמית כהור כהור סג' אמר רבי
 שמעאל תפח רוחיה דההוא גברא תרין בכין אית ליה וחד מהוון
 חכים לחבריה אתא חורן אמר חמית בחלמיה דבלעית חד בוכב אמר
 ליה ההוא גברא חמית כהור כהור סג' ככבא כהור ואת כהור הא
 כהור על כהור' אמר ליה רבי שמעאל תפח רוחיה דההוא גברא
 יהודאה קטיל ומן הדין קרא יליף לה רבי שמעאל דכתיב הבט בא
 השמימה וספור הכוכבים' אתא חרן אמר חמית בחלמי דהוה לי
 תלת עינין אמר ליה חמית כהור סג' אמר ליה רבי שמעאל תפח
 רוחיה דההוא גברא אפוי' הוא תרין דידיה וחד דתכורא עד כאן
 הכך רואה בעיניך כי החכם עיניו בהכרת החולמים ומעשיהם
 ומלאכתם כי משם יבא אורה לפתרוכותיו ולכן אמרו במאמר הראשון
 שרבי שמעאל שאל תחלה קורות האיש החולם ואחר כך הבין פתרון
 חלמו על דרך הרמז והקידה וכן במאמר השני מתוך שהיה מכיר
 פרטי החלמים ומלאכתם וענינם היה מבין פתרוכי חלומותם

ההקדמה הב' היא שיש לדעת שיש לכל חלום הוראות

רבות משוכות זו מזו לרעה ולטובה על
 עיני א' ועל ענינים רבים וזה שאמר יוסף לפרעה הלא לאלהים
 פתרוכים פתרוכים רבים דוקא נקט כי ראה בו פתרון לשעה ולדורו'
 כמו שידוע מדר"זל וכראה לי שלזה רמז שלמה המלך עליו השלום במה
 שאמר כי בא חלום ברוב עיני רעה לומר כי לא על עיני א' והוראה
 אחד לבד בא להורות אלא בא בהרבה ענינים וכן כמבא שפירשו אפי'
 יוסף בחלמו אשר ספר להם שתי פתרוכות כמו שאמרו המלך תמלך
 עלינו אם משול תמשול וגומר וזה שאלו לו אם פתרון חלמו הוא
 שמלך ימלך עליהם ממש או הוא משל בהם לרמוז על ממשלת אחרים
 וכל השתי פתרוכות נתקיימו בו שמשל עליהם ועל ארץ מצרים גם כן
 וכמו שפטר הוא עצמו אחר כך זה הפתרון השני להסיר המשעמה
 מלבם באמרו וישימכי לאב לפרעה וגומר וזה שהשמש אמר שהיה רמוז
 על מה שזמרו אב לפרעה לא על אביו יעקב והירח אמר שהיה רמוז
 על שזמרו אדון לכל ביתו וזה שערך הירח אל השמש הוא ערך בית
 פרעה

פרעה אל פרעה שמו שהשמש מאיר ומזריח על הירח ובלעדיו אין לירח אור כלל כן העבין בעצמו האדון אבל הבית שהאדון הוא המאיר ומכהיב את הבית ובשביבו פתמלא כל הבית אורה ובלעדיו אין הבית בחשבת לכלום. ויש אומרים ככבים הוא רמז אל ארץ מצרים אולי שלא היו בכלה אלא אחד עשר שרים והוא מושל עליהם או כל ע"רות שבה אינם אלא י"א והוא מושל עליהם וזהו שאמר ומושל בכל ארץ מצרים וכן תמצא ואחד עשר ככבים משתחווים לי בגמטריא אלו הם רומזים אל ומושל בכל ארץ מצרים כמצא אס כן שטבע החלום סובל פתרוכים רבים וכבר כודע ממדרשי החכמים שדורשים פתרוכים רבים בחלומות המשקה והאופה ושאר החלומות

וכאן אין מקום להאריך.

וההקדמה הג'

הוא שאפשר המצא חכם גדול פותר אמת' שיבין כל הוראות החלומות על בורין ויזדק בהם ולא יטא רמז רמז הוא מי ימצאו כי לעולם יטעה ולזה אין לאדם לסמוך על עצמו לפתור חלומותיו אלא ילך אל פותר שלמד בחכמת הפתרון וממנו ידע הפתרון כמו שנתבאר זה בהקדמת זה הספר.

הפרק הג'

הנה אחר כל אלה הדברים הוא מבואר שאין הכוונה במה שאמרו ז"ל כל החלומות הולכים אחר הפה שיוכל הפותר לבטל ההוראות האמיתיות הנרמזות בחלום ולפתור לו הפך ההוראות ההן אבל הכוונה לדעתי אחד משלשה פירושים נמשכים משלשה ההקדמות שאמרו. הפירוש הראשון כמשך מן ההקדמה הראשונה וירכה שערין פתרון החלומות הולכים אחר שאלותיו ודבורו של פותר שואל לחולם ומודיע לו עניניו כדי שמהם יבא משפט בודק בפתרונו בשערות כח המשער שלו ויהיה פה כמו מי שס פה וזה היה ענין כל דבר פותר חלומות שהא' היה מכיר מהחול' מה שלא היה מכיר האחר ולכך היה פותר לו חלק מהחלום שלא פתר האחר. הפי' הב' הוא שרבו בזה שכיון שבכל חלום יש בו הוראות רבות ככזכר הנה אף על פי שיהיה האדם בקי בחכמה זו אי אפשר שיבין כל ההוראות כלן אבל יבין ויפתור אחת או שתיים מהם והשאר לא יבינם ולא ירגישם ולזה החולם לא יתן אל לבו לא אל הפתרון שפתרו לו וכשיקיי"מה שפתרו לו יכיר בקיומו וידע כי זהו קיום חלום פלומי שחלם ובוה הפתרון יורגש החולם אבל שאר ההוראות הנעלמות אף על פי שיתקיימו לא יורגשו לפי שלא קדמה הודעה מהם וכבר סיה

אפשר שיתב לוי פותר אחר הוראה אחרת וזלטה ותהיה אמתית ויהיה
מורגש הפתרון ההוא ולא האחר וזהו מה שהולכים אחר הפה ואפשר
שזהו כוונתו גם כן ז"ל באמרם אין שלום בלא דברים בטלים והם
הדברים אשר לא ידע להם הפותר ענין ואותן ההוראות הנכמזות בו
אשר לא הבינם הפותר כל אלו הם דברים בטלים שכן שלא כודעו
בטלים הם כאלו לא היו כאשר אמרו. אם כן זהו פי' כל השלמות
הולכים אחר הפה כלומר כל השלמות אין אדם מכיר מהם אלא מה
שפותר הפותר עליו אבל האזן אף על פי שזכרנו בו הכי הוא כאלו
בטל וזוהו אם כן הולכים אחר הפה וזה ענין כ"ד פותר שלמות
שכל אחד מכיר אחד מההוראות והפי' הג' כמאן מן ההקדמה הג'
ורובה לומר א תהי חכם בעיניך וא בינתך אל תצנן לפתור שלמותיך
כפי העולה על רוחך כי יש לך לדעת שהשלום אינה הערה אלא אשר
הפתרון שבוולתו אין השלום כלום והכי הוא כאלו לא נחלם וכמו
שאמרו כל חלמא דלח מפשלא בו' וזה שאמר כל השלמות הולכים
אחר הפתרון וכמודיעין לאדם איזה דבר על' דעת הפתרון מודיעין
לו הכי לך בזה ג' פי' כלם נכונים למדין וישישים בזופן שלא יתקיים
בזום אחד מהם אמת מהקום ות שדקשבו בפרק הא' ובכן יתבאר
גם כן כי מה שאמר במאמר הב' כל חלמ' דלח מפשלא כאגרתא דלח
מקריא אין הכוונה שם שזק לא יתקיים כלל אבל יתקיים והוא לא
יכניס וכן במדרש הזהר רבי סיף ורבי יוסי הוו שבימי קמים דרבי
שמעון אמר הוא תכן כל חלמא דלח מפשלא כאגרתא דלח מקריא
אי בנין לא יתקיים ואיהו לא ידע או דלח יתקיים סלל אמר להו
יתקיים ולא יתידע דהא ההוא חלמא תליא עליה ואיהו לא ידע אי
יתקיים או לא יתקיים וכן כראה מהמשל הזה שמשלו כאגרתא דלח
מקריא שזכרנו היא זה שאמרו עליו לא זולת וזה שכסס שהכתב הזה
השלום ממקום אחר אם מודיעין לו בו להאמר מדבר פלוני אפשר
שיגיע לו נזק ממנו או שמודיעים לו את הדבר אשר בו יוכל להגיע א
תועלת מה הכסא אם הוא לא פתח הכתב הזה או שפתח ולא הבינו לא
יוכל להאמר ולידע את הדבר שמודיעים לו ואין ספק שלא יוכח
הדבר ההוא להתקיים באביל זה אבל על כל פנים יתקיים והוא לא
ידעו כן הדבר בעצמו אבל השלמות ועם מה שזכרנו יוכן גם כן
מה שאמרו במדרש אמר רבי יוחנן כל השלמות הולכין אחר הפתרון
סוף מן היין שיש אותה וטוב לו ויש אותה ורע לו תלמיד חכם טוב לו
עם הארץ רע לו שלכאורה כראה שיש להקשות עליו דהא גופא קשי'

אמרת ד"ץ אינו הולך אחר הפתרון והדד אמרת תלמיד חכם שאתה
וטוב לו עם הארץ שאתה ורע לו והרי זה פתרונו ואם תאמר דהכי
קאמר דבכל הסלומות יש כח ויכולת בפותר להפכו לכל אשר ירצה
מון מן היין שעל כל פנים זה פתרונו ולא יוכל להפכו יקשה מאד
דמאי שכל יין מכל שאר הסלומות ועוד דהרי כאלה רבות פרק הרו"א
שאמרו בו חלוקים כאלו כגון קתול באתרא דקרו ליה שורכא בעשה
לו שורכא פאה ובאתרא דקרו ליה שורכא בעשה לו שנוי רע וכן
עבדים לבבות בין בעתן בין שלא בעתן ישת שמורות בעתן יפות שלא
בעתן אינן יפות וברמוכס אמרו בהם אם תלמיד חכם הוא יפה
לחכמה ואם עם הארץ הוא יפה למונות ולא כאמר מפני זה שאינן
הולכים אחר הפתרון שהרי אמרו שם כל הסלומות הולכים אחר הפה
אלא על כרחך יש לך לומר שאין הכוונה כפשוטו אלא שיש לפרשו כל
אחד מג' פירושים שאמרונו אם לפי הראשון הכי קאמר כל הסלומות
צריך הפותר לדעת עיניו המולס ולזה צריך שקודם שיפתור שיאמר
זה מהמולס ולפי עבודתו יפתור אבל במולס הזה אין צריך דבר אחר
אלא שידע אם המולס תלמיד חכם או עם הארץ ובידיעה הזאת לבד
יפתור לטוב או לרע וכן לפי הפ' הכי קאמר כל הסלומות יש להם
הוראות ופתרוני רבים באופן שהגלוי מהם הולך אחר מה שיפדסמוהו
מפתרונו מון מן היין שהוא אין לו אלא הוראה אחת והיא זאת שאם
תלמיד חכם הוא וגומר ואם לפי הפ' ירצה כל הסלומות צריפין אל
פתרון החכם הפותר היודע חכמת הפתרון כדי שהוא עם חכמתו
והצדקתו יבחין כל הדברים ומה שיפתור הוא יתקיים על כל פנים
מון מן היין שאין צריך חכמה והבטחה אלא זו שאם תלמיד חכם הוא
וגומר ולזה כל אדם יכול לעשות עצמו פותר למולס הזה סוף דבר
למדנו מדבריהם שכוונת חז"ל בזה שאמרו כל הסלומות הולכים אחר
הפה אינה שיהפכו הפותרים הסלומות לפי רצונם אלא צריך שיפתור
לו הפותר א' מההוראות האמתיות לא מה שזדמן לו וזה שאמרו
בגמרא והוא דפותר ליה מעין סלמיה רובה לומר שצריך שיהיה הפתרון
מסכים עם המולס ויורה שרמו אליו בעל המולס שאם פתור מה שזדמן
לו שלא על דרך האמת אין ספק שלא יתקיים ולכך לא נתקיימו
פתרונות המדקדקים אל פדעה וכן כתב והסכים הר"ב ז"ל בסוף
פרשת וישב ובראש פרשת ויהי מקץ בתועלות המישיית שאין כח ביד
הפותר להטות המולס לכל אשר ירצה וכן הסכים רא"ב ז"ל ולפי
שהבין מדברי רז"ל כפשוטו כתב שם רז"ל שה"א אתה הם דברי יסוד

פתרון חלומות

ואינם אמת אבל לדעתי גם רז"ל מקבצים כן כמנ שאמרתי והראיה
 על שהם סוברים בן אמרם בגמרא מי שראה חלום ונפשו עגומה עליו
 ילך ויפתרו בפני שלשה ופרכיבן ויפתרו כ"ד והא אמר רב חסדא
 כל חלמא דלא מפשרא באגרתא דלא מקריא אלא אימא ילך ויטיבנו
 עד כאן ואם ברשות הפותר הוא לפתור החלום כדרכו ולכל אשר
 יחפון יטנו מה קושיא היא זאת דאמר רב חסדא כל חלמא פו' על כל
 פנים יותר טוב להפכו מרעה לטובה כיון שיז לאל ידו לעשות ושלא
 יפתרוהו כלל ולא יהיה לא טוב ולא רע ועוד מה תירץ אלא אימא
 ילך ויטיבנו כי מה צריך הטובה שכיון שלא פתרו הדיו הוא כאלו לא
 היה ולא נאלם כלל ואינו נחשב לחלום ואין צריך הטובה אלא האמת
 הוא מה שאמרתי שהפותר אין צידו להפך בזכות החולם כיון שלא מצא
 לו זכות והחולם אף על פי שעתק יתקיים על כל פנים וגו' כימא
 שהמקשה הקשה כיון שאין ביד הפותר להפך בזכות החולם ועל כל
 פנים הוראת החולם רע יתקיים מה יועיל הפתרון והלא יותר טוב
 דלשתוק לא יודיעו לו בשורות רעות ויהיו צידו שתיים רעות הדאגה
 על העתיד לבא עליו וקיום החלום ואם ישתוק לא יהיו צידו אלא רע
 א' הוא קיום החלום ולא הדאגה ויתיר אלא אימא ילך ויטיבנו פי'
 לבקש עליו חממים ולהתפלל לה"ה והוא יוכל להפכו לא זולת ולכן
 תמצא פסוקים מורים זה כגון ויהפוך ה' אלהיך לך והשאר ועוד כרא'
 לי להביא ראיה מן התורה על מה שאמרתי ממה שהיה מספר יוסף
 חלומותיו הטובים לאחריו הזכאים אותו והם פתרוהו לו לטובה שאם
 הוא כמשמעות דברי חז"ל באמרם כל החלומות הולכים אחר הפה
 יחשב סכלות גדולה ליוסף לספר חלמו לאחריו בהיותו יודע שהיו
 טובים אותו ולא יכלו לדבר לשלום ויוכלו להפכו לרעה ועוד יחשב
 סכלות יותר גדולה לאחריו לפתורם לו לטובה והלא היה להם לפתור
 לרעה כיון שהיה לאל ידם והם אמרו לו המלוך תמלוך עלינו והרי זה
 פתרונו הטוב אבל כראה באמת כי הוראתו האמתית היא זאת ולא
 יכלו לבטלה וענין פתרון חלומות הזכורים בגמרא ובספרים לפי זה
 הם כדמות כללים עצמם יבין הפותר כל חלום פרטית כל אחד
 מהחלומותיו כדי שיתור כפי אימד דעתו וסברתו עם השערות כל
 הענינים שכתבנו בשערים מלבד ענינים אחרים רבים שנעלם ממנו
 שהיה הכל מפורסם להם ולכל פותר אמיתי וענינו של כך הדיא עם
 אב"י ורבא הוא כי לפי שהיה צק וחכס גדול בחכמת הפתרון שלכך
 הקדים בד הדיא מפשר חלמין הוה אגבאיה שחכמתו זאת היתה

לומנתו והיה מכיר כל ההוראות שיש על איזה חלום וכל פרטי עניני
 האנשים לכך כשהיה החולם נותן לו שכרו היה מבשר לו הטובה
 שבהוראות והאחרות היה מכיר ולא היה אומר אותן אף על פי שהיה
 גם איזה הוראה רעה ולמי שלא היה מעלה לו שכר היה עושה בהפוך
 לפתור הרעה שבהוראות והטובות היה מכיר והיה זה תחבולה מאתו
 להגדיל שכרו שהנפתרים חושבים דבאגרא תליא מלתא. מבורך לזה
 שהכיר מרבא דרע מזליה וכי הוא כבון למועדי רגל דהא איהו הוא
 דאמר בני חיי ומוזכי לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא נראה
 שמשום שהיה מזלו רע אמר כן לכך פתר לו לפי ענינו שהרי אמר ליה
 ו"ו דפטור חמור גהיט בתפלך ועיין רבא ואשכח כי אין לומר שנעשת
 כך מפני פתרונו וגם לא היה יכול לפתור כך לאביי אם לא היה נותן
 לו שכר אמר שלא היה כן. ואם תאמר אם כן שמוכרם היה בר הדיות
 בפתרוכותיו למה בעם עליו רבא עד שקללו ועוד למה חשבה בר
 הדיא על עצמו לעון עד שהוכרך לחוש לקללתו דמשמע דבדיכא קא
 לייט ליה יש לומר שרבא לא היה יודע בחכמת הפתרון כי לכך היה
 צא לו שפתור חלומותיו ולכך לא היה יודע התחבולה אלא היה חושב
 שאין בידו לפתור אלא ההוראה האמתית והיא שהיה אומר שלא היה
 יודע המאמר של כל החלומות הא"ה וכשראהו הבין אותו כפשוטו
 וזהו בעם עליו ובר הדיא לא רצה לגלות לו פירושו ועוד בעם עליו
 לפי שכבר היה יכול לפתור לו באופן בלתי מבהיל ולחרוז על הרעות
 העתידות לבא עליו על דרך שאמר דכיאל מארי חלמא לשאך וגומר
 ואמר מטאך בנדקא פרוק אבל הוא לא עשה כן אלא הגיד לו הרעות
 באויב ומתקם משום שלא הוה ישיב מדי עד דנערו נער גדול.
 תדע שהרי הוא גם הוא אמר דאנא נערתיא נראה שלא גרם לו
 אלא הנער לבד ועל זה חייב לענמו גלות ועל דרך זה גם כן יתפרש
 מה שאמר בב"ר ובמדרשות על ה"ה איתתא דאיתת לגביה דרבי
 אליעזר אמרה ליה ה"ה בתלמי דשריתא דביתא פקעה אמר ליה ה"ה
 איתתא ילדה בכ דכר אזלת וכן הוה לה איתת זמן חרן אמרה ליה הכי
 ואיהו נמי אפיב ליה הכי אזלת זמן תלתא אשכחתי תלמידוי דיתבין
 בבית ספרא אמרין לה ה"ה איתתא קברה בעלמא איתא רביהון ואמרו
 ליה אמר להו קטלתון גברא לא כן כתיב כאשר פתר לנו כן היה וזה כי
 שכירת קורת הבית יורה על גברון הגוף האשה שנקרא בית ואם
 חלום זה אשה הרגה מורה כי בעת לדתה יהפכו ברכיה עליה והמליט
 זכר אמנם כשהחלום זה מי שאינה הרגה יורה על שאחוזו בנשים
 ומבלים

פתרון חלומות

וסבלים על מות אשה ואם קרה לה שבפעמים הראשונים באת אצל
 פותר אחר ובאחרונה אצל אחר ידמה ששני הפותרים גורם ואינו כן
 רק שהם לומדים ענין מענין והתלמידים ודאי פתרו האמת כפי
 הנראה להם שהיה מורה החלוט ומה שאמר להם רבם קטלתון גברא
 הוא לומר שלא היה להם לבשר רע בזה האופן לפי שעתה כשידע
 האשה שהבעל עתיד למות מחלי זה על כל פנים בודאי שלא תשים
 כל כך השתדלות להכילו כמו אלו היתה סבורה שאולי יחיה וזה יחיה
 סבה שימות ואלו היתה משתדלת להכילו אולי לא היה מת ובבחינה
 זאת הכי הוא באלו הם המיתוהו וגם כי הבעל ענמו כשידע כן ימות
 לבו בקרבו והדמיון ימהר להמיתו וזהו קטלתון גברא והכוכן להם
 היס לומר וזה הוראת החלוט אבל אתם שובו אל ה' והשתדלו לרחק
 הרע הזה מכס אצל באמרום להם סתם אולי תשבה שכבר נכתב
 ונמתם בטבעת המלך ה' ואין להשיב ולא תשים השתדלות כלל והם
 לא דקדקו בכל זה אבל חשבו שבהודיעו להם שגזרה גזרה מן השמי'
 הם מענמם ישנו השתדלות ויבקשו עליו רחמים ויכוננו ויתפללו לה'
 שיבטל הגזרה ומפני כל זה אפי' אומר שכשכא אדם לשאול פתרון
 על חלמו ראו לומר לו האמת מה שבראה לו ואם רע הוא יודיעו
 אותו שישתדל להרחיקו ויבקש עליו רחמים ואם טוב הוא שישתדל
 לקיימו * זהו הכלל העולה מסברתי זאת מסכמת עם האמת כפתי
 בה אחרי עיון גדול עם הערת דברים אשר בשער כ"ט מספר עקיד'
 יצחק להר"י עראמה ז"ל אלא שאחרי כן ראיתי בספר הזהר דברים
 אשר לא כן נראה מהם אדרכא נראה היותם בלתי מסכימים עם
 הבאמר הכה ואלו הן אמרו בפרשת וישב ויחלוט יוסף מהכא לא בעי
 ברכה למימר חלמא בה להווא ברכה דרמיס ליה ואי לא איהו גריס
 ליה דאי ההוא חלמא יתהסך לגווכא אקרא איהו גריס ליה לסלקא תא
 סוי דיוסף איהו אמר חלמיה לאסוי על דא גרמי ליה לחלמיה עשרים
 ותרין שבין לאתעבכא רבי יוסי אמר מכא לן דכתיב ויוסי עווד שאל
 אותו לגרמי ליה קטיגורין כדא מה כתיב ויאמר אליהם שמעו כא וגו'
 דבעי מניה דישמעון ליה ואיהו אודע להו ההוא חלמא דחלמא
 אינן אהפכו ליה לגרמיה פגוכא אקרא הכי איתקיים ואיבון אתיבו
 ואמרו המלוך תמלוך וגו' מיד אמרו ליה פושרא דחלמא וגזרו גזרה
 ובגין כן ויוסי עווד שאל אותו עווד שס ת"ס כתיב אותי השיב על
 בני ואושו תלה מכאן דחלמא אייל בתר פושרא השיב על כפי מאן
 אלא דא יוסף ואושו תלה בההוא פושרא דפאר ליה תקה נראה פתי

מאלה הדברים שאין לנו מנוח מלהסכים ולומר איך כח ביד הפועל
 להפוך המלום מפתרון האמת ולפי רצונו יפתרו וכן מן הגמרא
 והמדרשות אמרי' לעולם ראי' מן הכתוב שאמר כאשר פתר לנו כן
 היה דמשמע אדם היה פותר להפך היה מתקיים גם כן וכל זה הפך
 כל מה שהראינו בפי' בזה אבל בהקפתכלות הטוב פנמיות דבריהם
 הנה הם מאמתים כל מה שאמרנו וזה ברור אשר אנדע פכלית המצא
 זאת הודעה שהיא במצאת בעבור ההשגחה והשמירה כמו שכתבאר
 ואמר אנדענו הוא מצוהר שכאשר ימלוט המלוט מלוט אשר שרבו
 להראות לו בו הטוב הנכון לבא לו והלך אל אויבו שיפתרו לו ידוע
 שבו יטה לפתור לו לרעה ואף על פי שלא יטה אל לטובה הוא לא
 ירצה לומר לו האמת אל יפתרו לו לרעה ועם זה כיון שלא ידע
 הטוב הנכון לבא עליו לא ישתדל בסבות העוזרות להביא מניאות
 ולכן אפשר שיבד הטוב ההוא בענין דע ולא יגיע לו ואם יגיע
 לא יגיע באותו שפע שהיה מגיע אם היה משתדל בסבות העוזרות לו
 ולא עוד אל ישתדל הרע השקרני אשר פתר עליו אויבו ימשהו
 לאמתו וישתדל להרחיק ממנו וידוע שהיה השתדלותו לטובה וזו גם
 כן רעה מולה אבל כשיך לאזהבו פשיטא שיפתור לו האמת הן לטוב
 הן לרע כדי שישתדל לקרב את הטוב ולהרחיק את הרע ולזה אמרו
 דלא לימא ברכא שלמיה אלף להווא דרחים ליה אדם יאמר אותו
 לאויבו איהו גרים דיתהפך לגוונא אמרא לפי שיפתרו לו לרעה ולא
 יוכל להשתדל ולקרב הטוב הרומז ואולי הטוב ההוא הראוי לבא לו
 יתהפך לרע לו בהשתדלו למה שאין צריך כדי להשלים מה שפתרו לו
 כל שכן שאויבו היודעים פתרונו הטוב ישתדלו גם כן להרחיק ממנו
 וזה שהביאו ראי' על זה מיוסף דאמרה גרמי לסלקא שלמיה עשרים
 ותרתין שנים לאתעבב וזה שיוסף רצה לדעת פתרון המלום מאסו
 בהיותו בשלו' עמם ובעא מניהו דישמעון ליה זהם הכירו פתרון המלו'
 המפורסד ומפני שהיו שוכאים אותו היו רוצים לפתור לרעה אם היו
 מוצאים טעם המלום לסבלו ולזה תקנו כוונתם כיד האפשר להביאו
 ולומר שאינו מלום כודק ויוסף הכדיק בתום לבבו ובנקיון כפיו חשב
 שאינו הכאמים אמרו לו אמת בכל דעתם ולזה לא השתדל בסבות
 העוזרות מניאות המעלה ההיא המורה המלום אדרבא אחיו השוכאים
 אותו ויודעים אמתות פתרונו הטוב הקריבוהו אל הנרות שנתרבו
 לבא עליו עד שנתרחק ונתעבב מלהתקיים כ"כ שנים כי לולי כן לא
 היה מתעבב כ"כ מלהתקיים ואם לא זה הפירוש שאמרנו אין ללשון

פתרון סלמות

הזה שום הבנה כי איך גרמו אחיו לעכב אותו סלום מלהתקיים כ"כ
אבל האמת הוא מה שאמרו שמפני שלא היה בסלום ההוא ההשתדלו'
ההכרחי לכל סלום נתעכב כ"כ שנים וכמעט אבד זכרו אם לא חסדי
ה' עליו שהשתדל בעבורו וכבר מצאתי להר' יוסף' נחמיאש ז"ל
שכתב בפירושו לתורה פרשת וישב בשם רבינו יעקב בן הראש ז"ל
ענין קרוב מאד למה שאמרת בזה וזה שהוא הקשה שכיון שכל
הסלומות הולכים אחר הפה למה לא נתבטל סלום השמש והירח בגער'
אביו שאמר הבא נבא ותיקן שכבר נתבטל בזה שנתעכב שאם לא
היה גוער בו היה מתקיים מהרה ועכשיו על ידי גערתו נתבטל
מהמהירות וכשאר באיחור ועכוב וזה מסכים למה שפירשנו ועוד
אמרו בלשון הזהר שאם אחי יוסף היו חכמים וערומים להרע לכיון
ולמכא באותו סלום איזה פתרון רע ומר היה יותר טוב להם להשלים
בזכותם לפי שבהיותו משתדל בזה שלא היה צריך לו אולי היה כופל
מעצמו אל פח יוקשים/כזוכר ובצביל שלא מצאו לאל ידם לעשות זה
שלא יהיה כרגשת שנאתם לו הוצרכו לבקש ככלים וערממיות ולגלות
שנאתם אליו וזה שאמר ויוסיפו עוד שכל אותו ומה שאמר על אותי
הש"ב על כני על נסף והביאו ראיה מוסיף כאשר פתר לנו הוא עצמו
מה שאמרו שהודעת הפתרון הוא התחלת הקיום שבידיעתו משתדל
הסלום להשלימו ואם כן הוה ליה כאלו הוא קיומו

השער הח' לבאר הכרת זמן קיומן והוא יתקן לב' פרקים

הפרק הא' לבא' הטעם שהסלומות מהם מתקיימים מהרה

הפרק הב' לבאר האות והסימן אשר בו נכיר הסלום אם יתמהר להתקיים או יתאחר

הפרק הג' לבאר שאי אפשר בשום סלום שיתארך זמן קיומו יותר מכ"ב שנה

הפרק הא' הנה ידיעת הטעם בזה תלוי בידיעת תכלית המכא זאת ההודעה וכבר כתבאר וכשנודענו

הוא מבואר שכלדיק מקדימין להודיע לו הדבר שרובים להודיעו כדי

שיהיה לו פנאי להשתדל להגעת הפתרון ואם כן סלומותיו מתאחרים

מלהתקיים אבל לרשע אינו כדיאי להקדים ולהודיע לו זה שא כשהרב'

הוא קרוב שלא יהיה לו פנאי כל כך להשתדל ואם כן סלומותיו מתאחרים להתקיים וכן לפי הערך איש איש כפי מעלתו ומדרגתו וכן במדרג

במדבר הזהר אמרו אי זכאה איהו ברנש נשמתיה סלקא לעילא
 וחמת מה דחמת ואי לא איתאקדת בההוא סטרא ואז מודיעים לה
 מילין כדיבן או מילין דזמינין למייתי בזמן קריב וכבר יסתייע העכוין
 הזה עוד מן הסלמות הכמנאים בכתובים שבכלם ראינו שזה דרכם
 שסלמות הרשעים כלם נתקיימו מהרה וסלמות הבדיקים נתאחרו
 שהרי אותו האיש הרשע שהיה מספר לרעהו שלום והנה כליל למס
 שעורים מתהפך במחנה מדין וגומר נתקיים בו ביום מה שפתרו עליו
 אין זאת בלתי אם הרב גדעון וגומר שכתב ויבא גדעון ראש
 האשמות התכונה וגומר וכן שלום שר המשקים והאופים נתקיימו
 לב' ימים ושלום פרעה לא הגיע עכובו לו' חדשים ושלום כבוכדנצר
 לשנה אחת שכתב לקבץ רחוק תרי עשר ושלום יעקב שהיה כבוא"י לא
 נתקיים כלו עדין לפי שבו כרמוז כל מה שהיה עתיד לבא על בניו כמו
 שמבואר למדין וכן שלום יוסף לא נתקיים עד כ"ב שנה כבוכר לעול
 וטבע ההודעה בעצמה מאמת זה הכלל גם כן וזה שיתר עינין גדול
 הוא לדעת מה שיקרה אחר מאה שנה מלדעת מה שיקרה אחר שבע
 שנים אם כן ראוי שלשם יודיעו לו ההודעה היותר שלמה ולמסר
 ההודעה שאינה כל כך שלמה וכבר כתב הרמב"ם בסיומן מ"י ענין
 מסכים לזה וזה שהוא הופים שההודעה בדברים הנופלים תכף היא
 חסרה מההודעה בזה שלא יפול תכף וזה שההודעה השלמה היא
 בזה שיפול תכף ובזה שלא יפול תכף ואם כן תהיה ההודעה בזה
 שיפול תכף לבד ידיעה חסרה מכל שאינו יודע מה שלא יפול תכף
 וידוע שהמגיע לו ידיעה בזה שלא יפול תכף יגיע לו גם כן בזה
 שיפול תכף כענין במלאות המגיעים בהקץ אינו מגיע בזה שלא
 יפול תכף ועוד שההודעה בזה שיפול תכף מגעת בקלות יותר כמו
 שנראה אנשים רבים יגיע להם פחד חזק בהיותם קרוב לרע הכבד
 לבא להם כאלו היתה להם ידיעה מה במקרה ההוא אבל יגיע להם
 ממנו פחד לבד כמו שקרה במלואי הראות שלא יראו להבט הכר אבל
 יראו אורה

הפרק הב

לכאזה האות והסימן אשר בו נכיר השלום אם
 יתקיים מהרה אם לאו ובאמר בזה שהנה
 ראיתי כתוב בשם חכם אחד כי הענינים הנראים יום א' או ב' או ג'
 או ד' יקרו מהרה או באותו יום או תוך שלשה ימים ואם ביום ה' או
 ו' לא יהיו כ"כ מהר וביום ז' יבואו באסור זמן ואחרים אומרים כי
 ראוי להבין טבע המזל ותכונת הלכנה מהרה במהלכה והיא במזל

פתרון תלמות

מתכונע יורה כי באותו יום ענמו יתקיים ואם היא מאוחרת במהלכה
 ובמזל קיים ובפרט גדלי יעבור זמן רב כמקפר המעלות אשר תעבור
 הלבנה לתשלוס אותו מזל או כמקפר המעלות אשר הלך הלבנה במזל
 תתן ימים או חדשים או שנים ובה תמצא התיחסות נפלא בענינים
 הגדולים והחזקים שהלבנה אז במעלות קיימים ומאוחרת ובענינים
 הקלים כמנחת מהרה ובמזלות מתהפכים ובענינים אמצעיים במזלות
 בעליו ג' גופות עד כאן אבל לפי שמעטים הם המבינים בשלמות
 מהלכי הכוכבים וגם שלא בזה בלב ראוי להביט לכן ראוי לתת בחינה
 אחרת והם ד' האחת כי כאשר ראה החולם את סלומו בראיה ברורה
 באלו היא בהקיף עד שכאשר יקץ הוא זוכר כל מה שראה ולא נפל
 מכל דבריו כלל אלא כלו זוכר הנה אז כדע כי אותו החלוס יתקיים
 מהרה ואם יראה החלוס בראיה בלתי ברורה עד שכאשר יעיר משנתו
 לא יזכור לו מאומה מכל מה שראה והיא אצלו בלא היה אז אותו
 החלוס לא יתקיים כל כך מהרה אבל יתקיים באורך הזמן ואם היה
 בראיה באופן אמצעי עד שקצתו יזכור וקצתו ישכח אז יתקיי החלוס
 לא מהרה ולא באחרונה וכן לפי הערך אם מעט ואם הרבה והשכל
 אומר להיות כך כי הדבר שהוא רחוק מן האדם לא יראה מראשו
 בברור כמו שראה הדבר הקרוב אליו וגם כדמות ראייה לזה החלוס
 נבוכדנצר כי לפי שלא ראה החלוס בראיה גמורה עד שנשתכח ממנו
 ולא ידע מהו לכך לא נתקיים עד שעברו כל כך מהשנים וחלוס הב'
 וחלוס פרעה שהיה בראיה ברורה עד שזכרו לפותרים לכך נתקיימו
 מהרה שכאמר בנבוכדנצר לקצת ירחין תרי עשר ה' שכי השבע
 ה זמילו מיד אחר מכויו יוסף וכן בשאר המשקים והאופים ובחיכה הב'
 כי כשיחלוס החלוס הוא ב' או ג' פעמים אז כדע שיתקיים מהרה
 וכשלא יחלוס החלוס אלא פעם אחת אז לא יתקיים כל כך מהרה עד
 כאן גם לזה כדמות ראייה אחר יוסף לפרעה ועל השנות החלוס
 פעמים כי בכון הדבר מאת האלהים וממהר האלהים לעשותו וחלומו
 יוסף ובנבוכדנצר לפי שלא ראו אותם אלא פעם אחת לא נתקיימו עד
 אחר זמן רב והחכם אמר "דוה אחר בחיכה שליטת והיא שיש להביט
 לשעה כמה שעות קודם היום הוא שכל עוד שיתקרב א הבקר יתקרב
 זמן קיומו עד שתתן לכל שעה חדש כי אם יחלוס שלשה שעות קודם
 היום יתקיים תוך שלשה חדשים וכן כפי רב ומעט ומנחת לו סוף
 בב"ר אחר רבי יוחנן כל חלוס שהוא סמוך לבקר מיד הוא בא ולסוף
 כאן

כאן שהיה סמוך לבקר בתקיים מיד ולהלן שהיה מצטרף בתאריך ע"כ
 ונריך עיון מכ"ן להם שלום פרעה היה סמוך לבקר ושל נבוכדנצר
 בתחלת הלילה וכראה שיבא להם לומר בן מדאמר בפרעה אחר החלו'
 הראשון וישן וישלום שנית וכתיב ויהי בבקר ובנבוכדנצר לא כתיב בן
 אלא אדרבה אמר ותתפעם רוקו ושכתו נהיתה עליו נראה שיבא כל
 הלילה כרדס ומחשב עליו ובחלום יוסף לא כתיב בן אס בן נראה
 שהיה בתחלת הלילה ולכן בתאריך ועוד בחינה ה' והיא העקרית אשר
 ראוי להשיג לעולם איכות הענין הנראה וימסו אל החולם אס אפשר
 להתקיים מהרה אס לאו והבחינה הזאת לקוחה מכח השערת הפותר
 שביארנו בשער שעבר ושם פירשנו שבחינה זו הכיר יוסף שיתקיימו
 חלומות שר המשקים והאופים תוך שלשה ימים לפי שידע שנאמר ליום
 שלדה שלשה ימים וכן בחלומות יוסף ראוי היה לפותר להבין מטבע
 ענינם שלא יוכלו להתקיים בזמן קצר עד שיזכו

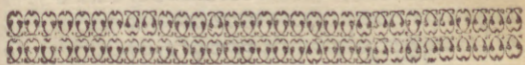
הענינים והאכזים לקיומו :

הפרק הג'

לבאר שאי אפשר באוס חלום שיתאריך קיומו יותר
 מכ"ב שנה גרסינן בפרק הרוואה אמר רבי לוי
 לעולם יצפה אדם לחלום טוב עד כ"ב שנה מכא לן מיוסף דכתיב
 אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגומר וכתיב ויוסף בן
 שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מן שבסרי עד תלתין כמה הוי תלת
 סרי ושבע לשבעא ויתרתי דכפכא הויין עשרין ויתרין עד כאן הבה
 כוונת המאמר הזה היא ברורה שבא להודיענו שתי הקדמות אמתיות
 בפתרון החלומות הראשון מה שכתב הר"ב ב' בספר מ"י שהחלומות
 לא יהיו כי אס מהדברים אשר יקרו תכף לא מאשר יהיו לעתים
 רחוקים ולזמן רחוק והאוס מסכים לזה שרוב הפעמים יארע לאדם
 מעין מה שחלם סמוך לחלומו ביום החלום או ביום הבא אחריו כי אין
 אנו כדאי להקדים לנו ההודעה יותר מזה והקדמה הב' שאף על פי
 שלפעמים יתאריך איזה חלום מלהתקיים לא יעבור מלהתקיים יותר
 מכ"ב שנה ויש לשאול על זה כי מכ"ן להם שלא יהיה חלום שלא יתאריך
 מלהתקיים יותר מזה שאף על פי שנמצא שחלום יוסף לא יתאריך יותר
 מכ"ב שנה מי יאמר שלא ימנא חלום בעולם שלא יתאריך יותר כי אולי
 חלום יוסף היה מן המתקיימים מהרה או לפחות היה אמצעי ובכך
 ימנא חלום שיתאריך יותר ועוד שהרי מנינו בפי' חלומות רבים שלא
 בתקיימו עד שנים רבות בחלום שר המשקים לפי הפירושות שפותרו
 ז"ל וחלום נבוכדנצר שעדין לא נתקיים כלו ונריך עיון ועוד יש

פתרון חלומות

לראות בזה מה שאמרו חלום טוב אם נקט דוקא טוב אבל חלום רע
אפשר שיתארך יותר או כאמר ללאו דוקא נקט ואם כאמר דדוקא
נקט טוב ואינו כן ברע שהוא אפשר שיתארך יותר וכול לומר שהטע'
בזה שבחלום רע הב"ה מאריך אפיה אולי יחזור בתשובה ויבטל גזרתו
אבל בחלום טוב הב"ה ממחר לקיימו כי גדולה מדה טובה ממדת
פורענות ולא יבטלו הטוב כי אשילו על תנאי אינו חוזר כל שכן שלא
על תנאי: כשלא זה השער עם שאר שערי החלק הזה ת"ל:

החלק הב' בראיתם מה מורה כל אחד מהם בו אכתוב כל

פתרוני החלומות הנמנאים בספרים וכדי שאומ'
כל דבר בשם אמרו אודיעך השדות אשר בהם אלקטה והם ראשונה
דברי רז"ל מה שהזכירו בפרק הרוואה שנית דברי רבינו האי"גאון ז"ל
שחבר שערים בפתרון החלומות שליטת פתרון חלומות שמכאית
מיוחסים לרש"י ז"ל רביעית ליוסף הנדיק ממישית פתרוכות מיוחסים
לדניאל איש חמודות ואמרו שחברם בבבל בימי נבוכדנצר לפי שהיו
מתחכים לו העם להודיעם והוא מלא משאלות לבם ועוד מכאית
פתרוכות כעתקות מספרי אומות ועוד מכאית פתרוכות רבים לא
ידעו מי כתבם וכראה לי שאלה ואלה דברי חכמים הם אלא שיספו
אותן לאנשים רשומים ומפורסמים בחכמת הפתרון איך שיהיה דברי
כלם אכתוב ואחבר כאן ואודיע בכל אחד שם הכותב בסוף כדי
להזכיר דבר בשם אמרו לבד הפתרון שלא נזכר שם פועלו שאכנסו
מבלי הזכרת שם אומרו ולכן עליך לדעת שכשתמצא בסוף הפתרון
ה"ה יוסף הנדיק ד' דניאל ר"ה רבינו האי"ג ס"ה ספרי האומות ועוד
אתן פתרון לקצת פתרוכות להודיע התיחסות הפתרון עם החלום
ואכתוב אותו אחר הפתרון בכדו ובפרט בפתרון הנראה הפכו ה
האמנם ראוי להודיעך מה שעלה על דעתו בענין הזה והוא שנראה
לי שכל אלו הפתרוכות הם תלוין ובכיון על עקר גדול מהמדות ו
והספירות על דרך הקבלה וחכמי התלמוד היו חכמים גדולים
והקובלים וכן רבינו האי"ג ז"ל היה מקובל גדול מאד ועל פי חכמיו
בקבלה

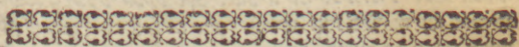
בקבלה כתב אלו הפתרוכות וכן שאר החכמים וכביאים כלם היו מ
 מקובלים ועל פי חכמת הקבלה הוציאו אלו הפתרוכות וכבר מצאתי
 און לי בענין הזה במדרש הזוהר שפירשו קצת פתרוכס משו שהזכירו
 בגמרא על דרך זו שאמרתי אמרו בפרשת ערומה תבינן מאן דמא
 ענבים בחלמיה אי שורן טבין אוכמי בזמן טבין ללא בזמן צריכים
 רחמים מה שאל שוורים ומה שאל אוכמי מה שאל בזמן ומה שאל
 בזמן ותו תבינן אכלן לאיבון אוכמי מובטח לו שהוא בן העולם הבא
 אלא תבינן אינא דוטא ביה אדם קדמאה ענבים הוו דכתי' ענבמו
 ענבי ראש ואילין איבון ענבים אוכמי וענבים שוורים טבין דהא מ
 מסטרא דחי' איבון אבל ענבים אוכמי צריכים רחמים דהא מסטרא
 דמותא איבון בזמן טבין בגין לבזמא דשוורי שלטן כלא אטבסס
 דהא בההוא זמא כלא אנטרין לתקובא וכלא איהו שפי' וכלא ת
 תקובא דלא אוכמא ושוורא ובזמני דשוורי לא שלטן ואוכמי איתחזן
 לינדע דהא בדיבא דמותא סליק ואנטרין רחמי דהא אינא דוטא
 ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכולי עלמא עד כאן וכן רבים
 כאלה בספר ההוא ואם כן כראה שעל פי החכמה היא הוציאו אלו
 הפתרוכות ומעתה אבא אל עקרן ותחלה אודיע סדר שעריו ופרקיו
 ואומר שהנה בכל הספרים שנמצאו אלו הפתרוכות לא באו מסודרים
 כלל אלא אחת הנה ואחת הנה מן מרביבו האי שכתב על דרך שערים
 וגם הוא לא דקדק לכתוב בתכלית הסדור ועל כן אמרתי אי לכתי'
 בתכלית הסדור כדי שהקומא ימבא תכף כל מה שירצה בזה ועל זה
 אומר שהנה החלק הזה נחלק תחלה לשתי פרטים הא' לזכור הדברים
 הפרטים מה מורה כל אחד מהם הב' לזכור קצת חלומות שנחלמו
 לאנשים וכתקיימו ועל הא' אומר שהנה הדבר ידוע שכל הדברים

הנמצאים במציאות הם ה' מדרגות על

בן הסכמתי לחלק הפרט הא'

הזה לה' שערים

סדר

השער הא'

בדומם'

- השער הב' בכומח'
- השער הג' כבעלי חיים בלתי מדברים *
- השער הד' באדם
- השער הה' בכמנאים העליונים, זכל אחד מאלו השערים כחלק לפרקים לפי טבע החלוקה שבכל אחד מהכמנאים אלו ירקי שער הראשון ה' והם מסודרים על סדר הדרך יסודות הדוממים'
- הפרק הא' ביסוד העפר כגון ארכות וגבולים מדינות ומקומות :
- הפרק הב' ביסוד המים כגון ימים ובריכו' ומקואות ומטר ושלג :
- הפרק הג' ברוחות :
- הפרק הד' ביסוד האש :
- הפרק הה' בדוממים המורכבים מד' יסודות כגון ראית המתכות :
- הפרק הא' פרקי השער הב' בכומח ה' : בזרעים :
- הפרק הב' באילנות :

בפירות :

הפרק הג'

בתמנית היוכל מהם כ"ן וזמן :

הפרק הד'

בספירות :

הפרק הה'

פרכי השער הג' בכ"ס מדברים ו' :

בבהמות :

הפרק הא'

בחות :

הפרק הב'

בעופות :

הפרק הג'

בדגים :

הפרק הד'

ביוכל מהן כמלכ וגבינה זכנים ודגא לבולים :

הפרק הה'

בתבשלים הנעשה מהן :

הפרק הו'

פרכי השער הד' באלס ד' :

באכסים קתס :

הפרק הא'

במלך ושרים :

הפרק הב'

בכאים ואכיצתן :

הפרק הג'

במתים :

הפרק הד'

פרכי השער הה' בכמכאים העליונים ג' :

בחמה ולבנה וככבים :

הפרק הא'

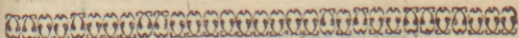
ברעמים :

הפרק הב'

בספרים כי התורה אלהית מן השמים ואשר

שרמזנו במני הסדרים כתחיל בעקרי הדבר :

הפרק הג'

השער הא'

ברומם:

הפרק הא' ב'סוד העפר וככלול בו הארצות והגבולים

והמדינות והמקומו 'העומד על ההר והרוא'
 עצמו עולה להר יעלה לגדולה ואם ירד ממנו רע לו 'הרואה שההר
 מזדעזע רעה תבא לו באותו שנה' ובגמרא הרואה הר 'שכים ויאמר
 מה באו על ההרים וגומר קודם שיקדמנו פסוק אשר על ההרי'אשא
 בכי וכהי הרואה עצמו במקום גבוה אהבת שמים י'גיד הרואה עצמו
 עולה למעלה טוב לו ולבניו הרואה עצמו עולה בקולס טוב לו וד"א
 הרואה שהוא משקיף ומביט ממקום גבוה חיים ארוכים י'גיד ובגמרא
 העולה לבג עולה לגדולה י'רד י'רד מגדולתו אביי ורבא דאמרי ת
 תרויהו כיון שעלה עלה 'החופר בארץ לא י'רא ואם הוא עולה רע לו
 י"ה פי' שלכאורה החופר בארץ כראה שמורה שמכין קבורה לו ולכך
 אם הוא עולה רע לו אבל אם אינו עולה לא י'רא' הרואה שנושא עפר
 רע י'גיד פי' שהוא רמו לקבורה הרואה עצמו בביתו או במדינתו מנר'
 יכלל' הכתפס לסרדיוט שמירה כעשת לו כתבוהו בקולר הוסיפו לו
 שמירה על שמירתו והכי מילי בקולר אבל חבלא בעלמא לא פי' הכמסר
 לסרדיוט שמירה הוא שלא יכרז וכשרואה כן בחלוס סימן שאומרים
 אותו מילי חזק' הרואה שעומד במקום נר פתאום ירויה וטוב לו ולא
 י'דעתי למה אדרבה אכי שמעתי דבת רביס וגם אכי כסיתי כי החלוס
 שרואה עצמו סגור במקום א' ואינו יכול לכאת או שהוא יוצא מסורי'
 בריך עליונים או תחתונים יודה בער כרה וכוקה על החלוס הרואה
 עצמו בבית מרוקס ומכו"ר שמה והשקט י'גיד המעמיד דלת על
 פתח ביתו ישא אשה במהרה הרואה עניס הקובלים את הבית כשברי'
 סימן רע לו הרואה משקוף ביתו שבור או בכיו או אשתו ימותו הרוא'
 שמחריב בית י'שן טוב לו ואם חדש רע לו ר"ל שהבית י'שן הוא סימן
 רע בחלוס וכשראה שנחרב טוב לו לפי שהרע הלך לו והבית חדש הוא
 סימן טוב ולכך כשראה שנחרב אותו הטוב הלך לו ולכך רע לו הרואה
 כותל

כותל ביתו שנפל מות וזרה בקרוב יהיה ר"ל שעקר ישיבת האדם
 הוא בבית וכשהכותל כופל הוא סימן שיכרע הבית מאין יושב לפי ש
 שימותו האנשים אשר בו יברחו ממנו לרוב זרה הרואה קורות ביתו
 שנפלו בן ימות לו כפלה התקרה אשתו תמות כתב ר"ה הרואה ענמו
 במערב ילך לארץ רחוקה ויאוב ואם בארץ מזרח הכאה תהיה לו
 הרואה ענמו בארץ מזרחים ירבה טובתו פירוש בישראל הרואה ענמו
 בארץ ישראל או בירושלם הק"ה יוליכנו על מדינה ואם ראה ענמו
 בארץ ירדן חלקו עם הנדיקים הרואה ענמו בדמשק ובכהרותיה
 הב"ה מחדש שיתו ראה ענמו בארץ ארם על מצוה עבר ואם ראה
 ענמו בארץ שעיר חלאים יבאו לו ואם בארץ אדום זרה יעבור עליו
 ואם בארץ פלשתיים מעשה יעשה שיקרבהו הק"ה פירש כמו שהקריב
 אבימלך מלך פלשתיים לאברהם וכרתו שניהם ברית הרואה ענמו
 בארץ אשכנז אבל יהיה לו ובארץ חס זרה תעבור עליו ויכזב ממנה
 הרואה ענמו בארץ כוש בזרה גדולה יהיה הרואה ענמו בארץ מצר
 מעשה עשה שיתרהו הקב"ה בכל כנפיו אז"ל הנכנס לכרך בשלום
 חפזיו נעשים לו שנאמר וינחם אל מחוז חפזם הרואה ענמו בעיר
 בלא חומה זרה תעבור עליו ואם ראה שיעתיק ענמו ממדינה למדינה
 ירבה הלוכו ממקום למקום ואם ישוב למדינה תרבה טובתו עד כאן
 דברי ר"ה וכתב עוד דרך כלל הרואה ענמו במדינה שתחילתה אלף
 כנון ארם טוב לו בית בית יבכ"ג ימל הב"ה יגמול חן וחסד עליו דלת
 דגל אל חסד על ראשו הא הכין לו הב"ה וו אוי לו זין זמן הב"ה טובה
 ועוזר חית חולאים יבואו לו טיט טוב לו שילך למדינה אחרת ויעשיר
 יוד יסתירהו הב"ה בסתר כנפיו כף הכין לו למעלה מס מזכותיו מ
 מוכנים ואוכאיו יפלו לפזיו כון כויהו יהיה משולם במזל טוב וריוח
 סמך סמך אותו הב"ה כי אהב אותו עין עיני הב"ה עליו לטובה
 שתפוחות כל ימיו פא יפדהו הקב"ה מכל זרה וזוקה צדיק אותו האיש
 צדיק וישר קוף קרוב הב"ה אליו כי לטובה העמידו ריש ראה אותו
 האיש כל מה שלכו חפץ שין ישמע הב"ה תפלתו

תו תס וישר הוא :

הפרק הב'

ביסוד המים הרואה בהר הולך בנחת שלום

יהיה לו ואם בהיל יירא משוכאיו וישתמר

מקם ובגמרא הרואה בהר ראה שלום שנאמר הנכי כוטה אליה כבהר

שלום וישכים ויאמר הנכי כוטה וגומר קודם שיקדמו פסוק אחר כי

בא כבהר בר הרואה באר רבי חנינא אמר ראה שלום שנאמר ויאפרו

פירוש חלומות

עבדי יצחק וגומר רבי נתן אמר מלא תורה שנאמר וימלאו את בשר
 מים קיים וכתיב כי ינוצח מלא קיים רבא אמר קיים ממש והרואה
 באר ישנים ויאמר ויאמרו עבדי יצחק קודם שיקדמנו פסוק אשר
 בהקיר ביד מימיה ע"כ הרואה בשמים ריוח יגיד ואמר אומר קטטה
 יגיד ורש"י כתב הרואה מטל יורד בועף בלא עתו גזרה תבא על
 אותה מדינה ואם בעתו גדולה יתבשר על אותה מדינה העומ' תחת
 המטר טובה יהיה לו הרואה שירון היס להטביעו יפול ביד אויביו ו
 וירעו לו הרואה שחסר היס שר אותה מדינה ימות ע"כ הרוא' שהלך
 בים ברגליו לא ילך ברגליו למקום אחר ביום ההוא י"ה ובגמרא ה
 הנכנס לאגס בפלוג כעשה ראש ישיבה ליער כעשה ראש לבני כלה
 רב ספא ורב הונא בריה דרב יהושע סו חלמא רב ספ' דעיל לאגמא
 כעשה ראש ישיבה רב הונא דעיל ליער כעשה ראש לבני כלה איכא
 דאמרי תרויחו לאגמא עילי אלף רב ספא דתלי טבלא כעשה ראש
 ישיבה רב הונא דלף תלי טבלא כעשה ראש לבני כלה אמר רב אשי
 אכא עילי לאגמא וכבשי בה כבשי פי' קקשתו בקול ע"כ ופי' כל זה
 הוא שאגס יש בו קנים סמוכים זה לזה והוא סימן לראש ישיבה ש
 סתלמ'דים מתקבצים יחד ובאים לשמוע דרשה מפיו והישר יש בו
 איכות גדולים סמוכים זה לזה והוא סימן לראש תלמידי הרב שמפר'
 לתלמידים השלכה אחר שעמד הרב והם מאזנים על שמועתם וזה
 מבינה להם מה שלא הבינו מהרב ולא ד' ששניהם נכנסו לאגס היה
 הסדרל ביניהם ארב ספא היה זוג ועכ"ל תלוי בצאורו והוא סימן ל
 לראש ישיבה שמשיע קול ורב הונא לא היה כן אלא שנכנס לאגס
 ולכן כעשה ראש לבני כלה זה"מ דתלי בטבלא פי' אגס של קנים
 הסמוכי זה לזה השותה מי מטר שמה יגיד הרואה שזה מים קמים
 טוב לו ואם קנים כך יהיה לו וא"א מים קנים ירבה ממונו השותה
 לענה מריבה יגיד הרואה מרחץ יבול מכה וא"א טוב לו הרואה
 שירחן במים חמים כרה תעבור עליו וד"א ואם בפועלים שמה יגיד
 וא"א הרותן ככה רע לו ואם במעין טוב לו הטובל בים השקט כופל
 כהר ריוח הרותן במים קדים כתמעטת כרתו ובאורות טובות יבאו
 לו הנכנס למרחץ יבול מאכזים רעים הרואה שהוא בעל מרחץ וספר
 יהיה בגדול שבני אדם יפלאו ממנו הרוא' שרחן במרחץ כרה תעבור
 עליו ר"ה הרואה שיזא מן המרחץ יבול מכה הרואה שירחן בים
 השקט יגיד ואם חמים בואים יריב עם אדוכיו הרואה ששט בים או
 פברכה או כהר או תוך מקוה יתחבר עם אכזים טובים ורש"י כתב

הרואש

הרואה שהוא שט בכהר או בים אם הים גדול שהיא מרומם גליו אותו
 האיש יהנה ממלך טוב וא"א הרואה ששט בים הגדול אותו האיש יהנה
 ממלך גדול ורוב הרואה ששט במעין יתחבר עם איש נדיק ואם שטה
 מהם הנאה טובה למאד יבא לו והרואה ששט בטיט ורפש ונטבע ברה
 תעבור עליו ויככל ממנה וד"א הרוא' עגמו שט יככל מכל ברה והרוא'
 שעבר על טיט ורפש מרביה יגיד הרואה שנטבע בים או כרפש ברפש
 או בטיט חולי או אבדת ממון יגיד וא"א ברה תעבור עליו ויככל ממנו
 ואם כפל בהם חולי יבא לו ויתרפא ואמר אומר הרואה שנטפל בים או
 בכל מקום מים או טיט חולי יבא לו ואם טבע יבקש רחמים כי חולי
 יצת וא"א הרואה שנטפל בים או בנהרות ולא יוכל לקום אבל יגיד
 הרואה עגמו שנטפל בורפיהו ישמור לבל יעשה רע טן יכלד ברשת ה
 בזמן וכז" כתב הרואה שירץ בים ונטבע עתיד ליפול ביד מלך רע
 וירע לו הרואה שיסגר הים ויבש מלך של אותה מלכות יסגר

הפרק הג' ברוקות הרואה שהכוס נשאתהו למעלה שררה

יהיה לו ואמר אומר שממה יהיה לו

הפרק הד'

במתכות הרואה מטבע שלם עושר יהיה לו

הרואה גדולת נקי הב"ה יאהבהו הרואה

מרגליות כבוד וזולטנות יהיה לו וא"א דמע דמע הרואה חותם או
 טבעת בלא מרגליות מעשה יעשה שיספר בו הרואה טבעת בחותם
 של כסף יעלה לגדולה עד שיקנאוהו זרים הרואה טבעת באצבעותיו
 חוץ מן הקטן יחדו אותו הרואה שנתנו לו טבעת במתנה טוב לו עד
 כאן מר"ה ומדברי דניאל הרואה טבעות מכסף או מדלי טוב לו
 ואם של ברזל יותר טוב שפתאום ירויח ריוח גדול הרואה סתר של
 כסף או של זהב אם הוא אומן טוב לו ואם לאו רע לו ע"כ ויה"א כל
 מיכי כסף טוב לו וכל זהב רע לו ועתיד ליכנס ברעה עם בני אדם
 ואחר או המסים טבעת באצבעותיו ימשול בממשלה הרואה שעובד
 לבלם של כסף או זהב יבא לדבר שינאו אותו ואם של נחשת או של
 ברזל רעה יבקש מאותו האיש ואם של עץ יעני ע"כ הרואה זהובים
 הרבה רע יגיד וד"א הרואה בספים וזהובים ריוח יגיד ומר"ה הרוא'
 שמנא ליכרין של מטמון הנאה גדולה ימנא ואם אבד אותו או שמנא
 שבורים ברה תעבור עליו הרואה שמוט' כלי כסף וזהב כבוד יהיה לו
 הרואה שמנא נחשת או מטבע נחשת מחוקת יהיה לו הרואה שמנא
 זהב או מרגליות יעלה לגדולה עם המלך המוכא כסף או כלי כסף
 טוב לו ואם פרוטה של נחשת מחוקת יהיה לו וי"ה אומר דרך כלל

פתרון חלומות

המוציא מביאה אם הוא עשיר יעבי ואם הוא עני יעשיר הרוח' שפעלו
 לפניהו כלי כסף או זהב נטלו ממנו כל דברים רעים שאמרו עליו וכל
 שחשבו שובאיו עליו וכן אגוזים וקשואים וכלי זכוכית הנשברים וא"א
 כל מיני מתכות יפיע לחלום * כל מיני ברזל טוב חוץ מהמגרס' ואזמל
 ואחר הוסיף מקמרים ומרסעת הרוחה שמכא כלי ברזל כגון מסמרו'
 ואשודים מריבה תהיה לו עם משפחה גדולה ובגמרא כל מיני מתכו'
 יפיע לחלום חוץ מן ממרא ופסל וקרדוס והכי מילי דחזא בקתיהו כ"ל
 שראוין למלאכתם להשטית ולחבל *

הפרק הה'

ביסוד האש הכלתי מתוקן לשיירות רק הוא
 מוכן לחבל ולשרוף יורה על רע הנשלח מד"י
 לעם או למושל אבל אם האש מוכח על הסדר כמו בכר וכיוצא יורה
 עניינים רבים כפי הענין ר"ה * הרוחה עששית דולקת בסדרו אשה
 חדשה יקח פי' לפי שהאשה אור הבית והרוחה עששית כבוי בר מיכן
 הרוחה שפעל אש דבר יהיה בארצו פי' כמו שהאשה שורפת כך הדבר
 ממיית והנופל באור יעזוב רבון הכור פי' שהוא מזומן לאור אלגיהינם
 הרוחה בידו שגזרף מחלוקת יהיה לו ההולך על גמלים לוחשות יחסר
 גופו הרוחה גמלים עוממות מריבת שוכאים *

השער הב' בצמחים *

הפרק הא'

בזרעים * הרוחה עצמו בשדה נטוע זמן טוב
 יגיד פי' לפי שעוקנים הכוגעים בהם הרוחה
 עשב שמוציא מזונות טוב לו הרוחה גבות ואוכל מהם ירקות שס רע
 יבא עליו ו"א אשתו מזנה תפתיו דכיאל הרוחה חטים ריוח וכסף וזהב
 יגיד פי' דכתיב חלב חטים ישיבעך ובגמרא אמר רבה בר בר חנא
 אמר רבי יוחנן הרוחה חטים פחלום ראה שלום שחאמר השס גבולך
 שלום חלב חטים ישיבעך והרוחה שעורים סרו עבותין שחאמר וסר
 עובך וסחאתך תכופר אמר רבי זירא אכא לא סלקית לארך ישרא עד
 דחזאי שערי ומרביכו האי הרוחה בידו נחם חטים ירוק ריוח יהיה לו
 הרוחה כרוב ושאר מיני תבשיל טוב ועושר יבא לו הרוחה שמכר
 ירקות יתמעט משאו ומתנו ע"כ האוכל פת סולת הוא בטוח שנשמע'
 תפלתו ויוסף הצדיק אומר האוכל סלת לחם נקי מובטח לו שהוא בן
 העולם הבא ואמר אומר האוכל לחם עם ירקות שס רע יבא עליו
 ובגמרא תכא אין מראין לזועים אלא למי שהוא ירא שמים פירש לפי
 שדלעת לשון דלו עיני למרום ומדברי דכיאל הרוחה שתופס בידו
 קמח רעם יגיד ומר"י הרוחה שאוכל כגון או חזרת או שאר ירקות
 תכאכלים

הכאכליה בשולחן ריוח טוב ומי יטוב טובים יהיו לו הרואה שאוכל בכלים
 וכרעים קיים ומבואר כי כחב יהיה לו פירוש מפני שהם קשים לגוף
 הרואה שאוכל כרוב או שאר ירקות של תבשיל טובה יהיה לו האוכל
 איסוף ינק טובה ועושר וכבוד יהיה לו מאלוהיו ומ"סא הרואה מרור
 רע לו כל מיני ירקות יפס בר מראשי לפתות בכלים ושומים הקוצר
 שיבולים ריוח יגיד ובס"א הרואה שאוכל ירקות בחומץ רע לו האוכל
 אבטיחים וקצואים מולאים יבואו לו ובגמרא דרך כלל כל מיני ירקות
 יפס למלוח סוף מראשי לפתות והאמר רב אשי אכא קזאי לפתא
 ואעתרי התם דסוזא בקניהו פי' במקוב' ורב אשי בקניהו קזא
 ע"כ האוכל אפונים ריוח יגיד

הפרק הב'

באילנות הרואה שנטע אילנות מעשה טוב
 עשה וא"א הרואה עצמו נוטע כרם או

הרואה אילנות כבדים טוב יגיד ובגמרא הרו' תאנה תורתו משתמרת
 בקרבו שנאמר כוכב תאנה וגומר הרואה הדם נכסיו מכליחין פירוש
 כהדס זו שעליו מקלעין ואם אין לו נכסים ירואה נופלת לו ממקום
 אחר אמר עולא ואי תימא ריב"ל והוא דסוזא להו בקניהו פי' במקומו
 במחובר הרואה נטע עושה פרי טוב לו ולאשתו הרואה לולב אין לו
 אלא לב אחר לאביו שבשמים הרואה גפן טעונה אין אשתו מפלת
 בפלים שנאמר אשתך כגפן פוכיה שורקה יצפה למשיח שנאמר גפן
 ממנרים תסיע וכתיב אוסרי לגפן ע"כ ובס"ה הגפן והתמר יורו
 בשים כי הם פרים מאוד ורבים עם זריות תקונם אבל התמר יורה
 אשה נכבדת ע"כ הרואה קנה יצפה למכמה שנאמר קנה חכמה קנים
 יצפה לבינה שנאמר ובכל קנייך קנה בינה והרואה קנה ישכים ויאמר
 קנה רצון לא ישבר קודם שיקדמנו פסוק אחר הנה בטפת על קנה
 רצון ואמר רבי זירא קרא קורא קירא קניא כלהו מעלו למלמא פי'
 קרא דלעת וקורא כך הגדל בדקל ולאנה שניה הוא מתקשה ונעשה
 עץ קירא שעה קניא קנים הרואה כרם בלא ענבים ומהלך בתוכו
 אבלות יגיד הרואה אילן מלא פירות ריוח יגיד הרואה פירות באילן
 יסמוך לאדם גדול ויהנה ממנו אילן התפוח אשר לו תפוחים מתוקים
 יורה על אדם טוב ועשיר ואם חמוצים יורה על איש רע וסמוך האגוז
 יורה אדם קשה וכלו רע ר"ל שחברתו רעה ס"ה הישן תחת האילנות
 בנים יהיה לו הרואה אישן תחת האילן הקב"ה יהיה בעזרו רבינו האי
 העולה לאילן כבוד יגיד הרואה עצמו מסובב באילנות בנים יהיה לו
 ואם ראה אותם בופלים ימותו הרואה שעקר אילן שעושה פרי רע

פתרון חלומות

תהיה לו הרועה שיעתק אילן ממקומו ילך למקום אחר ודכילאל אומר
הסותך איכות רע לו ולביתו פי' כי האדם עץ השדה הרואה איכות
בתלשים מלחמה ופחד יגיד הרואה ענים ארוכים שובע ושלום יגיד
הרואה שהוא נשען על המטה טוב יגיד הרואה ארוזים או קורה או
מיני ענים קטנים שקובלים את הבית או מלמעלה או מלמטה שזכרי'
רע לו מאל ויתעבה ויכבד מגזירות קשות הרואה עמוד או אילן
כופלים קשה הוא לו ויזעזע מן אדם או גדול או שר העיר או מלך
ולא ילך למקום אחר שלא ימות

הפרק הג'

בפירות הרואה ביכורי פירות גדולה תהיה לו
הרואה תמרים טוב לו אבל לא יבא לפני

שר או השלטון דכילאל בגמרא הרואה תמרים יתמו עובותיו שנאמר
תם עונך פי' המרידות שהעון הוא מר שנאמר כי רע מרור"ה האוכל
תמרים כרה תעבור עליו פי' היסורים ממרקים העון האוכל שקדים
למים המנוזים מולאים יבואו לו האוכל גודג' לכות יחלה וירפא פי' לפי
שהן אחד מהדברים שככסמים לגוף ואין הגוף כהנה מהן האוכל
אגסים או פרישים מים טובים ימיה ובגמרא הרואה ענבים לבנות
בין בעתן בין שלא בעתן יפות שמורות בעתן יפות שלא בעתן רעות
וזכריים רחמים אוכלן מובטח לו שהוא בן העולם הבא פי' שהוא רמו
ליין המזמר בענביו מששת ימי בראשית ויהא אדומים טוב לו ולבניו
וא"א האוכל ענבים לא יבא לפני הדיין או לפני שר שאם יבא אויביו
יכפוהו ור"ה הרואה צמוקים ריוח יגיד פי' לפי שכשהם למים הם
מתעפשים ופעמים מפסיד בהם אבל כשהם צמוקים הם מתקיימים
ולא יפסיד אבל ירוח ובגמרא הרואה ענבים ישבים ויאמר כענבים
במדבר וגומר קודם שקדמנו פסוק אחר ענבמו ענבי רוש עד כאן
הרואה תאכיל שמורות עמל יגיד ור"ה האוכל תאכיל מים ממון
ימא במסחר יבשים רעם יגיד ובגמרא הרואה רמוזים זוטרי פרי
ורבי עסקי כרימוןי כררבי קאי עסקי כרימוןי פלי פי' הרמוזים ש
שחלקו את תלמיד חכם הוא יפנה לעזרה שנאמר אשך מ"ן הרקח
מעשים רימוזי ואם עם הארץ הוא יפנה למנות שנאמר כפלה הרימוז
דיקתך אפי' ריקנים שכן מלאים מנות כרמון הרואה זתים זוטרי פרי
ורבי עסקי זיתי כררבי קאי עסקי והכי מילי פירא אבל אינא הוויין
לו בכים זכרים שנאמר בכך כשתילי זתים ואיכא דאמרי שם טוב
יבא עליו שנאמר זית רענן יפה פרי תואר הרואה אתרוג כעשה הדר
לפני קובו שנאמר פרי עץ הדור ומר"ה האוכל לימ"ץ יבא ליד עביות

ע"כ הרואה שאוכל אגוזים חיים טובים יהיו לו וד"א הרואה שיקבל
 אגוזים כבוד עם קבאה הרואה שאוכל הפוחים ר"ה חיים טובי יהיו
 לו ומעלה גדולה יבאו לו ובס"א האוכל תפוח צרה יגיד ובמקו' אחר
 חולי יגיד האוכל עזרדין אדומים מולאים יבאו לו לבנים טובה יהיה
 לו ועושר האוכל בטנים יבשים או לחים רכה יתחדש עליו האוכל
 פלפלים טובה ומעלה יהיה לו לפני המלך האוכל זנגבילי הק"בה רובה
 אותו ר"ה ובס"א הרואה זנגביל או עוף שמו הולך בכל המדינות פי'
 לפי שהכל נריכים אותו ואוהבים אותו ומי שהוא אהוב מהבריות הוא
 אהוב מהמקום ושמו הולך כמו שמולאים אותו ממקום למקום אחר ש'
 כל העולם ובגמרא דרך כלל כל מיני פירות יפים לסלום טון מפני
 תמרה פי' שלא בשל כל צרכה

הפרק הג'

בתמנית היובא מהם הרואה גת כלי מעבר
 והיה כעונרת היין מריבה יגיד וא"א הרוא'
 יקב של ענבים גשמים יבשר אלא שעל היקב תבא לו מריבה הרואה
 שסוחט ענבים בטק וטובה יהיה לו ורש"י פתב הרואה שיסחוט ענבים
 וזאתה מן היין טובה יהיה לו וא"א עושר יהיה לו הרואה סבית של יין
 שמתה גדולה יבא לו בקרוב הרואה שהוא מזומן עם אנשים במשתה
 היין מולאים יבאו לו ואם לא ישתה עמהם יכבד מחליו הרואה עכמו
 במשתה של יין הפסד יבא לו הרואה שזותה שמרים של יין כאב גדול
 יבא לו הרואה עכמו שכור צרה גדולה יהיה ויכבד ממכהו ס"א הרואה
 שכור ריוח יגיד ובס"ה שכרות יורה ממשלה כי הממשלה אין לה מדה
 וסדר האותה יין מרוקם בתבלין הפסד דביאל הרואה שזותה ישמור
 כפאו מכל דבר שמא יפול ובגמרא כל מיני משקים יפים לסלום קוד
 מן היין יש שותהו וטוב לו ויש שותהו ורע לו יש שותהו וטוב לו דכתיב
 ויין ישמח לבב אנוש ויש שותהו ורע לו דכתיב תבו שכר לאובד ו"לכ
 אחר רבי יוחנן לעולם לתלמיד חכם טוב לו שנאמר לבו לחמו בלחמי
 ושתו ב"ן מסכת ור"י בעית אימא אשקך מ"ן הרקס ע"כ הרוא' שזותה
 שכר חטין רפואה ומזון טוב יבא לו הרואה שזותה שכר תבואות שכר
 טוב יהיה לו ועושר האותה משקה של תמרים וכל מיני שכר טובה יהיה
 לו ועושר ר"ה ובגמרא הרואה שמן זית ינפה לאור תורה שאל ויקמו
 אליך שמן זית ור"ה הרואה שזותה שמן אשתי מוכה תחתיו והוא
 מוכה וי"ה או הוא או אשתו

הפרק הה'

בספיכות שהם גס כן מען הרואה ספיכה
 שובע ואלכות ושכרה יורה ס"ה הרואה
 ספיכה

פתרון סלמות

ספינה עם תורן בים הגדול או הרואה שכל לתוך הספינה יכלל מכל
 צרה ונזקה הרואה שכללם לספינה ילך לארץ רחוקה וא"א הוא וזרעו
 מן הע"ה וכן כתב י"ה לא שחלק ואמר שאם הספינה קטנה הוא לבדו
 מן הע"ה ואם היא גדולה הוא וזרעו מן העולם הבא הרואה שהוא
 יושב בתורן הספינה והיא הולכת בנפס אותו האיש תרבה גדולתו
 ועשאו מאל הרואה שהוא עומד בספינה עומדת במחו יקוה לטוב
 הרבה מאל ר"ה ומהגמרא היושב בערבה קטנה שם טוב יבא עליו
 בערבה גדולה ש"ט יוצא עליו ועל משפחתו והוא למדליא ללוי פירוש
 בגובה של ים וזה לפי שהספינה הולכת בכל העולם ואם היא גדולה
 הולכת יותר הרואה שיושב בספינה קטנה טוב לו ונעשה אב לבני ע
 עירו הרואה שהולך בספינה ואין מנהגו כן ילך לבית האסורים הרו'
 שכל מן הספינה לים או לנהר יפול ביד אויביו ויריעו לו ורש"י כתב
 ואם כפל בתוך הספינה יכילכו הב"ה מנחתו הרואה ספינה שטבעה
 יכלל מכל עובותיו ומטאתיו הלכו להם במצולת ים ויכלל מדינה של
 גהיפס ר"ה וד"א הרואה עצמו בספינה גדולה מובטח לו שהוא בן
 הע"ה ואם הספינה קטנה והוא ככול מושלך לו עובותיו ע"כ וב"ס
 הוסיף עוד יבטלו כל מחשבות רעות שחשבו עליו הרואה שכל מן
 הספינה לתוך המדינה טוב לו ר"ה וד"א הרואה עצמו יוצא מספינה
 לביצה יגלה ממקום למקום

השער הג' בבעלי חיים

הפרק הא'

בבהמות ויש בו ב' כתמים הא' בבהמות
 טהורות הב' בטמאות וזה הא' בטהורות
 הרואה שור או כבשים טוב לו הרואה שור שם טוב יהיה לו ר"ה
 וא"א יעלה לגדולה הרואה שרוכב על שור שחור גדולה יהיה לו
 הרואה שורים או פרות יראה מפולת אויביו הרואה פרים רועים
 בצדה שמחה וריח ג'יד ואם הם יאכיס ענבות וזמן קשה יגיד ע"כ
 ור"ה הרואה שור כשהוא בקבל או בלא קבל הולך בדרך עם עגלתו
 או בלא עגלה דבר ישמע וישמח עליו ובס"ה הרואה שור מורש ש
 שנתרחק ממנו לעומתו יתקרב ע"כ ורש"י היה רוכב וכפל מעליו מות
 יבא לו בקרוב רכב השור עליו באותה שנה ימות בעטו ילך למרתו
 הכיין מחלבו הנאה גדולה יהיה לו ויכנס שנה טובה עליו נשכו לשור
 אבדה יאבד בדרך נשך השור לו ימיה שנים רבות רמסו השור ימלה
 חולי גדול וא"א הרוכב על שור והוא מהלך כרות יבואו לו ויה"א ה
 שרוכב על שור כבוד ימא ואם כפל עניות ובגמרא ת"ר ה' דברים
 באמרן

לאמרו באור האופל מבשרו מתעשר וכתב י"ה ואם עשיר הוא יתעשר
 יותר כגמו הוי"ן לו בניס זכרים שמכנסים בתורה בעטו דרך רחוקה
 מזומכת לו כשכו יסורים באים עליו רוכבו עולה לגדולה והא תביא
 רוכבו מת לא קשיא הא דרכיב איהו לתורא הא דרכיב תורא לדידיה
 והרואה שור ישכים ויאמר בכור שורו הדל לרקש"פא כי יגמ שור את
 איש ומר"ה הרואה באן או עזים והוא רועה אותן או יקנה מהם בכיו
 ובכותיו ירבו ובמקום אחר הרואה שהוא רועה באן שר גדול יהיה על
 משפחתו ועל מדינתו הרואה תישים גשמים ירבו ויבאו ויהיו מכרכים
 לו הרואה שנגמחוהו עולה לגדולה ויועיל לאנשים הרבה מגדולתו
 הרואה שנגמחוהו או שעה מחלכס מזכותיו מרובים שאלמר ודי חלב
 עזים ללחמך ע"כ ובגמרא אמר רב יוסף הרואה עז שנה מתברכת לו
 עזים שנים מתברכים לו שאלמר ודי חלב עזים ללחמך והרואה שופר
 ישכים ויאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר וגו'

קש"פא תקעו שופר בגבעה

הנתח הב'

בבהמות טמאות בגמר הרואה גמל מיתה
 כקנסה לו מן השמים ויכלל ממנה שאלמר
 אנכי ארך עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה פירוש כוטרקון ג"ס
 ע"לה גמל רב כחמן אמר גם ה' העביר טמאתך לא תמות וממקום
 אחר הרואה גמל שותפות בריות גיד ואחר אומר הרואה גמלים
 שתנמין בישין ימרון ליה ואחר אומר הרואה סבורות של גמלים רע לו
 ע"כ הרואה שמושך אחד מהם יתגבר מזלו לטובה ו"ה ורש"י הרוא'
 גמל יכבוש אויביו ורבינו האי אומר הרוכב עליו בין זכר בין נקבה
 ילך למרחוק וכן כתב רש"י הכופל ממנו יחלה סולי גדול בעטו ישמע
 בשורה טובה רבינו האי ואחר אומר הרואה שהרג גמל יהרג אויביו
 האוכל מבשרו או שעה מחלבה יעשיר עושר גדול ואחר אומר האוכל
 ממנו ריוח גיד ודכילאל אומר הרואה סוסים רבים בשדה תשרי
 באותו זמן ימות ובגמרא הרואה סוס לבן בין בכנת בין ברדוף יפה
 לו ואם אדום ברדוף רע לו בכנת טוב לו ע"כ * ובפרק חלק אמר
 רב פפא ש"מ סוסיא סוורא מעלי לחלמא הרואה שרדוף אחר הסוס
 והשגהו והכה את הסוס יכנס אויביו ויכול להס ר"ה הרואה שמושך
 סוס אחריו ענת אנשים גדולים ישמע ור"ה ג"א ואם במתג איש גדול
 יהיה וישמע ענתו הרוכב סוס וכנגב ממנו יפקיד סחורתו ע"כ

הרואה ענמו רוכב על סוס גדולה יהיה לו ר"ה ורש"י הוסיף טובה
 הרואה שרן מתחתיו וכפל ממנו מות גיד ואם כפל מעליו כשהולך

פ תרוח חלומות

בנחת יבכה על עוונותיו ר"ה ורש"י כתב הרואה שפול מן הסוס יחלה
חולי גדול הרואה שאוכל בשך הסוס יתקן השם מזוונותיו וממוכו יהיה
שמור כל הסוסים טובים בחלום חוץ מן האדום ע"כ ובגמרא הרואה
סוס לבן מוליכו בנחת סימן יפה לו שלא בנחת סימן רע לו הרוכב
על פרדה צרה תבא לדרכב על פרד עכיות יבא לו ר"ה ור"ש כתב
הרוכב על פרד צרה יהיה לו ע"כ בפל מעל פרד או פרדה באותו
זמן ימות הרואה שאוכל בשך פרד או פרדה יקח ממון אסור ובגמרא
הרואה חמור יפנה לגאולה שנאל עכיו רוכב על החמור ע"כ הרוכב
על חמור לבן טובה יבא לו במהרה פי' מנח אשתו או מנח ירושה
הרואה שהוא קורא בחמור הפסד בבית הרוכב חמור או פרד של מלך
גדולה תהיה לו הרואה עכמו על חמור בלי מרדע יחלה או יפסיד
ממוכו במרדעת ברכה תהיה לו וא"ל הפסד הרואה שרוכב על חמור
באוכף יפנה למשיח הרואה שחמור בעטו או רפסו תבא לו מתנה
מאדס גדול כפל מן החמור רע יבא לו וא"ל עכיות יגיד הרואה
שאוכל מבשר חמור ג"כ ר"ה הרואה מזיר פרכסה טובה מזומנת לו
והאוכל מבשרו מוסיף עושר על עושרו לכיאל ואחר אומר הרואה
שרוכב על מזיר ישמך מאויביו ואם אכל מבשרו

טוב לו עד כאן :

הפרק הב'

בחיות ויחלק לב' בתמים הא' במזיקות והב'
בשאינן מזיקות וזהו הא' במזיקות בסערי
החלומות אמרו שהחיות המזיקות יורו על האויבים והשוכחים ובגמרא
הרואה פיל פלא נעשה לו פילים פלאות והתכיא כל מיני חיות יפס
לחלום חוץ מן הפיל לא קשיא הא' דמסרג הא' דלא מסרג פירו' בשיש
לו אוכף על גבו הרוכב על הפיל יעלה לגדולה לכיאל ואם הרגו
מלך גדול יהרוב הרואה מדורו של אריה שנה טובה יהיה לו רביבו
הא' הרואה אריה שנים רבות ימיה לכיאל הרואה אריה בועק אחריו
צרה וחולי יהיה לו באותה שנה רביבו הא' הרואה שהוא כלחם עם
לביא ויכול לו ינחם אויביו הרואה אריה דודף אחריו אויבים יארכבו לו
ומבקשים אותו הרואה שנתחבר עם אחר מהם ישלים עם אויביו
הרואה גור אריות לפניו יתגרו אויבים רבים אחריו הרואה שמושך
אחד מהם ינחם אויביו ואחר אומר אויביו ישמעו לו הרוכב עליו ינחם
אויביו האוכל מבשרו מוראה גדולה תהיה לו וכן האוכל בשך הלביא
דביבו הא' ובגמרא הרואה אריה ישכים ויאמר אריה שאג מי לא ירא
קודם שיקדמו פקוק אחר עלה אריה מסבכו הרואה דוב דודף
אחריו

אחריו אלס בליעל ינכח אותו רבינו האי הראש לזב שגא עליו מריב' יגיד עד כאן . הראש ראש לזב בידו ממון אסור יהיה לו וכן האוכל מבשרו ר"ה הראש זאב אויב יקום עליו מהרה במרא . הראש נחש פרכסתו מזדמנת לו . נשכו פירוש הנחש לאדם ככפלה פרכסתו הרגו פירוש האדם לנחש אבדה פרכסתו אמר ליה רב ששת לתבא כ"ש לכפלה פרכסתו ולא היא רב ששת מסוא מסא בסלמא וקטליה פירוש ולכך היה כוטל לבו לדרוש לשבח ולהכאתו וענין הנחש שמורה פרכסה הוא לפי שעפר לחמו ומכויו בכל מקום ואין צריך לו עמל להרויח פרכסתו וכשנשכו הנחש מורה שאנשים שיש להם פרכס' יאכלו לחמו וזה יורה שיהיה הוא יופר עשיר מהם שהוא האדון והם עבדיו לעשות מלאכתו ויפירם להם ויאכלו ממנו והרגו אבדה פרכסתו ידוע ורב ששת שהסביר הדבר לטוב טעמו מצא טעם לומר כן לפי שכשהי' מי היה צריך מזון לאכול והוא הוראה שירבו האוכלים מפתו וצרכות הטובה רבו אוכליה אבל כשהמיתו מורה שיהיה לו מזון הרבה כמו שהראו לו תחלה ושיקר האוכלים מפתו וישאר הוא לבדו עד כאן . הראש נחש טוב לו נשכו רע לו וי"א שוכאים לו ואם ברח הנחש לפכו פרכסתו מתמעטת עד כאן לכיאל הראש נחש יאן או כסוף בגרובו פרכסה יבא לו הראש נחש עם זוגו עושר יבא לו הראש נחש בחיקו פרכסתו מזדמנת לו ר"ה הראש נחש במ"ם אם אין לו אשה ושא יש לו יתאלמן רואה נחש שברח מלפכו פרכסתו בורחת ממנו ההוכנה טובה יהיה לו ואויבים כופלים מלפכו כ"ה הנד עקרב משוקת יהיה לו :

הנתח הב' בחיות שאינן מזיקות הראש איל או הרודף

אותו פחד בלא נער יגיד ד' . הראש שהחב צבי ואיל דם נקי יאפוך הרכב על אחד מהם עבירה עשה שהכעיס להקב"ה הראש שנתנו לו במתנה אחד מהם טובה וגדולה יהיה לו ר"ה הראש כלבים רבים לשון הרע מספרים עליו הראש שהוא אומק עם כלבים יתאהב מאויביו ואם כובמים לפכו תקום ענת אויביו ר' רודפים אחריו יאנח ממושל הארץ לכיאל הראש כלב כובח אחריו אויבים יארבו לו ואם נשכו נכסוהו הראש שמאן את הכלב יוכל עם אויביו ואם עלה עליו כ"ש שינכח הוא לאויביו ואם הכלב יעלה עליו ינכסו אויבו ואם אכל מבשרם יעתיק ממקום להכלה ולטובה ולשג' ואם הרג לכלב אויביו בעתק ר"ה ובגמרא הראש כלבים ישכים ויאמר ולכל בני ישראל וגומר קודם שיקדמנו פסוק אשר הכלבים

פתרון חלומות

ענין כפש עד כאן * הרואה שועל ימלה ואמר אומר הרואה שועל או
 חולדה שנה טובה יהיה לו הרואה שאוכל אחד מהם ריוס יהיה לו ר"ה
 ובגמרא הרואה שתול בדוכתא דקרו ליה שורכא נעשה לו שורה נאה
 בדוכתא דקרו ליה שורכא נעשה לו שני רע פי' שבשם הוא הרמו
 ולא בעצמות הדבר וכראה לי אם קן שהרואה בזמן הזה שתול שאין
 לפותרו בשום אחד מהפתרונות אלו כיון שבזמן הזה אין קוכין אותו
 לא שורכא ולא שורכא אבל יש לפותרו בדברי רבינו האי שאמר הרואה
 שתול יזכה למלבושים נאים או בדברי האחר שאמר מיתה נקנסת
 עליו מן השמים וככל ממה * הרואה עכבר ומולדה פנים חדשות *
 הרואה חיות מדבריות כרה של כנס יגיד הרואה חיות גועות כרה
 ומולי יגיד הרואה שהוא נכעט מחיות רעות כובים יתאמר עליו *
 הרואה חיות רבים מריבה באומות * הרואה שעומד בכד חיה קרובו
 הוא אויבו הרואה חיה מתה אויבו ימות ובגמרא הרואה שופר ישכים
 ויאמר ויהי ביום ההוא יתקע וגומר קודם שיקדמו

פסוק אחר תקעו שופר בגבעה :

הפרק ד' והוא ב' כתמים האחד בטהרות

והב' בטמאות ובהטוהרות הוא זה הרואה
 כשר או עוף מעופף גדולה יהיה לו הרואה אוננים בביתו ירבה כבוד
 ביתו ובגמרא הרואה אונן יפסח לחכמה שאמר חכמות בחון תרוסה
 הבא עליה הוי ראש ישיבה אמר רב אשי אני ראיתייה ובאתי עליה
 וסלקית לגדולה הרואה תרכנול יפסח לבד זכר תרכנולים יפסח לבנים
 זכרים תרכנול יפסח לתרבינה נאה גילה פירו' נוטריקון של תרכנול
 פירוש לפי שאין שום ב"ח בעולם שיהיה רגיל אכל בת זוגו כתרנול
 לכך עשו ז"ל המשל בו באמרם שלא יהו ת"ח מכו"ס אכל כשותיהם
 כתרנול וזה מורה בעצם על הבנים ולכן בראה לי שאם ראה
 תרכנול המסורס הנקרא קאס"ן שמונה שלא יהיו לו בנים הרואה
 תרכנולות הרבה שהולכות בביתו או לפני עושה גדול וכבוד יהיה
 לו רש"י ואמר אומר הרואה תרכנולות דיוסא נאה יהיה לו ואמר אומר
 הרואה תרכנולים בנים יולדו לו הרואה שפחה שמוכרת תרכנולים
 זוכה לבנים הרואה פורים או בכי יופס וסד אחד מהם זכרים יהיה לו
 הרואה שקשר אחד מהם ירושה נופלת לו ובספרי האומר עושה מעשה
 טוב האוכל מבשרם יתקיים מזלו הרואה בידו נסוח בשורה טובה יבא
 לו הרואה נסוח טוב לו וא"א שלום יהיה הרואה שתפע נסוח ובכח
 מידו נהיך להשענות שאמר כנסור בודדת תקנה הרואה שאכל אחד
 מהם

מהם טוב לו הרוואה שנשכו אחד מהם אין צריך לאדם ובגמר הרוואה
 צפור ראה שלום שנאמר כצפרים עפות כו' וישכים ויאמר כצפרים
 עפות וגו' קודם שיקדמנו פסוק כצפור כודדת מקנה הרוואה שנת
 יונה בת תהיה לו ראה תרכנוליס או כל מיני עופות
 כלחמים מריבה תהיה לו

הנתח הב'

בעופות טמאות הרוואה כשר מעופף

עושר גדול יהיה לו ורש' כתב לגדולה

יעלה ובספרי האומות שהנשר יורה על המלך הפלג' ון על הדוכוס
 הרוואה שיכוד הנשר יעשיר ויפיל אויביו לפניו הרוואה שיש בידו נשר
 טוב לו הרוואה שזמט כשר ימשול בבני אדם הרווא' שאכל מבשר הנשר
 יהיה כנרך לאדם ר"ה הרוואה עורבים עפים לעומתו טוב לו דכאל
 ויוסף הכדיק אומר מוצא מזכות הרוואה עורב על ראשו ימות ואם
 על ראש אחר ימות אותו האחר וראיה מכלום שר האופים הרוואה
 שתופש כן טוב וכבוד יהיה לו הרוואה דיה או איה על ביתו ימלה
 ויתרפא הרוואה שזל אחד מהם משלוקת יהיה לו עם מי שמאמין בו
 הרוואה שזמט שום אחד מהם טובה יהיה לו הרוואה שאוכל מבשרם
 טובות יהיו לו הרוואה תנאמת או קאת וכד אחד מהם ימלה ויתרפא
 הרוואה אחד מהם על ביתו אבל יבא לו הרוואה שזמט אחד מהם או
 שזמט קולם ולא ראם טוב לו הרוואה שאוכל מבשרם הפסד יבא לו
 הרוואה שנשכו אחד מהם או שאבד אחד מהם טובה וגדולה תבא לו
 הרוואה שזמט אחד מהם הפסד יבא בממונו הרוואה שרדף אחר
 היעכה ולא השיגה אותו האיש ירדוף אחר העושר ולא ישיג רכב עליה
 יעלה לגדולה בס"ה כי עוף הנקרא שיו"ני יורה על חכם וכדיק וזה
 לפי שהוא לבן וטהור ומבקש טרפו במעמקי המים ואינו גונב משל
 אחרים ובסוף ימיו שר בכע' ימות קול ומת כן החכם חיו טהור ולבן
 מכל חטא ומחפש החכמות ודורש במעמקים ובסוף ימיו מלמד חכמתו
 וסודותיו לאחרים ומת' העוף הנקרא בולט' ור יורה על רופא וזה
 שהעוף הזה כשרואה בעל חי נגוע ישדל לעזרו בכל כמו ויותר
 יעשה זה אם יראהו אדמדם ולזה הרוצה לכודם יקחם בנקלה כשילבש
 עור' איזה בעל חי אשר יראה בו מכה והרופא גם כן זה דרכו
 שיעזור לחולים ובגמרא כל מיני עופות יפים לחלום חוץ מן קריא
 וקסופא וקורפרא' עד כאן הרוואה דבורים אויביו יקמו עליו הרוואה
 יבובים גריבה יתכון ליה :

הפרק הד'

בדגים קדגים יזרו מעות עם עמל כי משכנת

במים

צמים המתנאצעים ופכים הדגים כמו שפפי סיגי' עה המעות והלוקס
 דגים מאנשים מעות יקח בחרפה והרואה שנתקרו דגים שלו יחסר
 אמנו ספרי החלומות הרואה דגים אויביו יקומו עליו הרואה שלכד
 דגים ברשותו בטח יוליד לכיאל ואמר אומר הרואה דגים שס רע
 יוציא עליו הרואה שכל דגים בחכה או בקשת חיים טובים יתן לו
 הש"י הרואה שכל שרצים ורמשים בים רע לו חוץ ממה שקורין בלעז
 דולפ"ן ושאר הדגים יפס בין בים בין ביבשה ר"ה וכתב רש"י הרוא'
 דגים קטנים הב"ה יתן לו ריוח ואם גדולים יתן לו ריוח גדול הרואה
 שהוא כל דגים בשורה טובה יבא לו ממקום אחר ואמר אומר הנד
 דגים קטני הב"ה יתן לו מתנה מעוטה גדולים ה' יתן לו ריוח גדול
 הקי בשלמו כאן ראית הב"ה עבדן ועתה כביא ראית
 הוצא מהן והוא :

הפיק הה' ויש בו ג' פתמים 'הא' במלב וגבינה הם'

בבנים הג' בדבש וזהו הא' הרואה שדים
 מלאים ויבך מהם ריוח יגיד לכיאל ראה יוכך שדי אשה ריוח גדול
 הרואה שהוא מולב כאן או עזים עושר יהיה לו הרואה מלב עושר
 גדול יהיה לו ומזלו יתקן השותה מלב כבי ואיל בן זכר יהיה לו וטובה
 גדולה הרואה ששתה מלב כאן ריוח גדול מגיד ואמר אומר ממאבה
 קטנה תהיה לו שתי מלב קוקיא ממון ימצא הרואה ששתה מלבים
 מבהמות ממון רע לו מתוך טוב לו רבנו האי הרואה שאוכל גבינה
 למה ריוח יגיד הרואה שאוכל סמאת עזים גדולה יבא לו סמאת אחרת
 בשורה טובה יבא לו הרואה שמוכה גבינה או מלב גדולה יהיה לו :

הנתח הב' בבנים הרואה בנים בקשתו תלויה כשתבין

בעשית בקשתו וכן אגוזים וכן קשואים וכן
 כלי זכוכית וכל הנשברים גמרא פי' לפי שבינה קרויה בעיאל לכך
 כשרואה בנים שלמים מורה שבקשתו תלויה ועומדת בבנים האלו ש
 שהאוכל הוא קטום ואם כשתברו כעשת בקשתו כבינה זו שכשנשתברה
 כתגלה האוכל וכן על דרך זה אגוזים וקשואים וכל הכלים הנשברים
 הרוא' שמבקש בנים עבדים ושפחות יקנה האוכל בנים מבושלים יככל
 מסולי שמוכן לבא עליו שלוקים או שכורים ידע כי כתקבלה תפלתו
 רבינו האי' זכ"ל אמר הרואה בינים בקשתו כשמלאה ומים יוסיפו
 לו וזכות יש על ידו ואם בלויים או שלוקים או שכורים בקשתו כעשת
 ואמר אומר האוכל בינים חיים טובתו תרבה מבושלים יככל מסולי
 שעתיד לבא עליו האוכל בינים שלוקים חיים טובים יהיו לו במרמז

רע לו וכתב רש"י כל הדינים טובים חוץ מביני ענה :

הנתח הב' בדבש * הרואה דבש מעורב עם דבורים אויבים

טובים אותו הרואה שיעקור קנה של עץ ורדה ממנו הדבש ואתה המים יבבל מצרה רבינו האי"י האוכל דבש רע לו דכיל הרואה שאוכל דבש טובה טוב לו רעה רע לו רש"י הרואה שאוכל דבש מבושל מתוק יבש חלאים יבאו לו האוכל צפסיית וכל שאר דברים עשויים בדבש טוב יהיה לו :

הפרק הו' בבשר * הרואה שאוכל בלי כרה תעבור עליו

דבינו האי"י ובגמרא הרואה קדרה ראה שלום טנאמר תשפות שלום אמר רבי חנינא ובקדירה שאין בה בשר וישבים ויאמר ה' תשפות שלום לכו קודם שיקדמנו פסוק אחר שפות הסיל עד כאן * הרואה שאוכל תבשיל מבושל או חי אס הוא חמוץ רע יהיה לו הרואה שאוכל מלוח או יבש חלאים רעים יבאו לו ואם הוא בלא מרק והוא מתוק שמתה יבאו לו הרואה שאוכל בקערה ומקנח מה שתוכה אותו האיש אבד מזלו מן העולם הרואה שעתה דם יבבל מצרה :

השער הר' באדם

הפרק הא' באדם ענמו ובמאורעים שנגופו כתוב

בספרי האומות כלל כל אבר מה יורה כל אחד מהם * הראש והכליות והאמה יורה על המוח * הכתפים לבנים ולאחיות כי דברים רבים נשא אכסנו בעד הכשים והאחיות כמו שנשא בכתפים המא * האבילי יורה לבנים ולבנות לפי שהם יחת ממלתו * הזרועות יורו לחברים ובני בית ולעבדים כי כמו שהזרועות עוזרים כך אלו עוזרים היד יורה אל המשרתים החכמים כי נקבל מהם העבודה שלמה כמו מהיד * האשכים יורו אל הבנים העגבות והרגלים והזוקים יורה אל כל קיום החיים * הידיים אל הקרובים המעיים יורו על אוהבים עצמיים או על עושר כי כל זה סודי וכתר כמו המעים והכבד והדס יורו אונר כי הדס יורה זהב כי בעד הזהב פעמים רבות נחסר דמנו * והמנרים אמרו כי הכבד יורה על כל התאוות והדס על הכעס הלב יורה על החיים והנגעים עם דם או עם מוגלא יורה לעצמות או לזהב השער מהזקן יורו יופי ואצות

פירוש חלומות

ואשתי מהאצילים יורה נשים כי הם תחת ממלכתו ומהערה על
האויבים ושאם השערות על עושרים וכלים נאים מזהב ההתעופפות
יורה שנוי מקום שנוי מצב כפי הענינים הנראים בגבול ההתעופפות
עד כאן. הרואה שהוא מתענה רע לו ובגמרא כל חלום ולא טות
פי' כל חלום יראה אדם ולא יראה שהוא מתענה וכו' מהגו העולם
להתענות אפי' בשבת ויש אומרי' לדוקא בשעת כעילה וכראה שהטעם
לכל זה הוא שהרואה כן מורה שיש לו עונות שצריך להתענות עליהם
ולכן רע לו. הרואה שיגדל קומתו שנים רבות ימיה הרואה שהוא רץ
טוב לו ישן גם כן הרואה שהוא חולה שמא באותה שנה הרוכב על
צואר אדם ירכב על צואר אויביו הרואה שפסל מן המעקה ברה יגיד
הרואה עצמו כדון במשפט וככול ברה יגיד הרוחן ראשו ככול מכל
ברה הרואה מנחו שבור ברה יגיד המושא בעיניו רע לו הרואה עצמו
שמת טוב לו כתלה יעלה לגדולה ואם יורד מראשו אל יפסד כי השעה
מתאחרת לו ויעשה תשובה. הרואה שמתן חוטמו סרון אף כשתלק
ממנו וכה"א הרואה שיבא דם מכסיריו יחלה ויתרפא ואם כתלכלך
בדם הפסיד ממוכו פי' הדם הוא סימן למעות ולכן כשראה שיבא
דם מכסיריו הוא סימן שיזיבא המעות שהרויח בזיעת אפו בחולאים
ואמרו יתרפא לפי שהדם היובא מכסירי החולה הוא סימן רפואה
ואם כתלכלך בדם הפסיד ממוכו להורות כי זולת אלו ההוצאות היה
יכול להתרפות הרואה שגפלו הטומנות בנותיו או אחיותיו ימותו ע"כ
הרואה שגדלו שניו טוב לו ורש"י אמר יאועה גדולה יבא הרואה שן
צומח חולי יגיד הרואה שן שקור ברה בקרוב הרואה שן מתכווע חולי
יגיד הרואה שן כועע וכופל מות יגיד ולזה כתפסא המנהג להתענות
עליו אפי' בשבת ורבים אומרים אם יכאב לו בכפילתו הוא סימן
שימות אדם שיכאב לו מיתתו מאלד ואם לא יכאב לו בכפילתו היא
סימן שימות אדם שלא יכאב לו מיתתו הרוא' למי' שכשרו יועבי רעתו
מתים הרואה עצמו אלס טוב לו ואמר אומר רע לו הרואה זקנו
בזוהר בתער רע לו במספרים טוב לו עד כאן. הרואה שכתלש זקנו
שס רע יבא עליו רבינו האי" ואמר אומר הרואה ממרט זקנו או כופל
ברה יגיד הרואה משחית בשעריו ואין בראשו שער אלא קטנים כ
בקבוצים טוב לו ובגמרא המגלח ראשו בחלוס סימן יפה לו. ראשו
וזקנו לו ולכל משפתו הרואה תגלחת ישכים ויאמר ויגלח ויחלף קודם
שיקדמנו פסוק אחר ואם גולתתי סר ממני כמי תני תבא קמיה דרב
פסמן הקיז דם עובותיו כמחלים והתביא עובותיו סדורים מאי סדורים
לימחל

לימחל פי' לפי שהעובות נקראו אדומים שנאמר אם יאדימו כתולע
 ור"ה אומר המקיז דם בחוטמו יתמעטו ימיו בכתפיו יאבד דבר גדול
 בזרועותיו הפסד מעט יבא לו הרוא' שהקיז דם הרבה טוב לו הרואה
 שיטהר רע לו הרואה שיעשו לו חבורה יתמעטו ימיו הרואה שיבא דם
 מגופו ולא התגולל בו מטאתיו מזכירים וא"א מעבירים הרוא' שישתין
 דם אשתו מפלת נפלים ע"כ * הרואה זרועותיו נקות ולבכות יאהב
 מאנשים גדולים ואם מכווערים או מלוכלכים אזהבו מדברים עליו
 שקרים נפלו זמן רע יבא נקצנו ידיו איבו צריך למעשה ידיו רבינו
 ח"י הרואה בפוך מסוסר ורע חכמה יגיד רש"י הרוא' דדיו שנחתכו
 צרה יגיד הרואה ענמו שיבאו מעיו בכיו יקבור עד כאן * הרואה מן
 החולם או מאמרים יורה על מעות מקובצים בשם רע כי כמו שהרואה
 נסתרת ועם סרסן יבא לפרכוס כן המעות המקובצים בשם רע ספרי
 האומות ובגמרא הנפכה בחלום סימן יפה לו והכי מילי דלא סיים
 לישא אחריםא ספניו כעשים לו שנאמר מהר נועה להפתח והכי מילי
 דלא מקנח פי' הנפכה סרסנו יונא לבן הוי סימן יפה לו בלשון אחר
 ספניו כעשו לו ובלבד שלא יקנח כדי שלא ימא'ס ידיו והוא סימן
 לשיטתך לטנף ידיו לעשות צרכיו וביצת אפו יאכל לחם ההשתנה
 יורה על ענינים רבים כפי שנוי שאר עניני החלום כמו שאם יראה
 שתן בכלי כסף או זהב או איזה דבר בככד יורה שיליד עם אשה
 נכבדת בכלי מנוכה יורה אשה בעורה ספרי האומות הרואה שנפל
 אחד מבידיו ימלה ויתרפא רש"י ואחר אומר בן יאבד הרואה גיד בן
 זכר הרואה גידו עומד גבורת בניס יגיד ורש"י אומר הרואה שנחתך
 גידו ימות באותה שנה ואחר אומר מי שאבד שלו כחתך יסתך זרעו עד
 כאן * הרואה ענמו יתק הפסד יגיד דניאל הרואה שהוא שתוך רגלים
 ילך למקום רחוק הרואה שאחד מכרעיו שתוכה יפול בסולי גדול
 ויתרפא האוכל בשם אדם רע ינא הרואה שאוכל ראש

אדם יאכל כל אשר לו בסולי :

הפרק הב' במלך וארסים וגדולים * הרואה מלך יעלה

לגדולה הרואה שמדבר עמו אס כותן לו
 שלום אוהב אותו ואם כעס עליו זנא אותו הרואה שהמלך הומר
 ממלכותו קנף גדול יהיה על הארץ כל השרים טובים הם מאל רבינו
 ח"י הרואה עבד רע לו שפחה טוב לו ובגמרא תנו רבנן ג' מלטים
 הם הרואה דוד יפנה לחסידות שלמה יפנה למכמה אחאב בן עמרי
 דאג מן הפורענות * ג' חכמים הם רבי עקיבא יפנה לחסידות רבי

אלעזר בן עזריה יצפה לגדולה ועשירות רבי שמעאל בן אלישא ידאב
 מן הפורענות פי' רבי שמעאל זה מעשרה הרובי מלכות היה
 והפשיטו עורו בחייו: ג' תלמידי חכמים הם בן עזאי יצפה לחסידות
 בן זומא יצפה להכמה אחרים ידאב מן הפורענות פי' שדדון בביהמס
 הרואה שמעאל בן אברהם תפלתו כשמעת פי' ע"ש כי שמע אלהים
 בו' הרואה פתחם פלא נעשה לו פי' כמו שנעשה לפתחם וכמו שאמר
 בסנהדרין הרואה הוכא כס נעשה לו מביא חכמיא יוחנן כסיס נעשו
 לו והכי מילי בכתבא ע"כ. ובזוהר פרשת וישלח אמר רבי יסא אבא
 שמעאל דכל מאן דאסתכל בחלמיה וקמא ליעקב מקסטר בקופפוי
 מיין יתוספון ליה עד כאן ודרך כלל הרואה אדם שיש בו ש"ן בשמו
 רע לו חוץ משאלו שהיה נשיא יש בשמו כון כאלו ראה פני שכינה
 ויוסף הנדיק אומר זה בב' כוכבן כיהוכתן יוסכן הרואה
 אדם שראש התיבה שלו י"ד רע לו :

הפרק הג'

בנשים ושכיבתן בספרי האומות דרך כלל
 שכל השוכב עם אשה בעולת בעל תורה
 הנלמה וריוח אבל בתולה תורה עמל בלי תועלת כי היא עקרה
 בסגולתה ולזה תכשיטי הזכות תורה ריוח ומהעקרות תורה כזק
 ובגמרא הבא על אמו יצפה לבינה שנאמר כי אט לבינה תקרא הבא
 על אחותו יצפה להכמה שנאמר חמוד להכמה אחותי את הבא על
 אשת איש מובטח לו שהוא בן העולם הבא והכי מילי דלא ידע להולא
 הרהר מה מאורתי וכראה שזה העבאי הוא הדין על כלן דימאי שא
 ופי' זה שהם אמרו שתשיש אחד מס' גן עדן וכל שכן על אשת איש
 דמיס גכוביס ימתקו ועוד שהוא רמו לשטול חלקו וחלק סבירו בגן
 עדן דדמי לאשת איש ויוסף הנדיק אומר השוכב עם אשת איש מריב'
 גיד ואחר אומר השוכב עם אשת איש נעשה אב בית דין ועוד
 בגמרא הבא על נערה מאורסה יצפה לתורה שנאמר תורה כזה לנו
 משה מורשה קהלת יעקב עד כאן. ורבינו האי אומר הבא על אמו
 מיס טוביס ימיה ויצפה לבינה ודכיאל אומר השוכב עם בתולה טוב
 לו השוכב עם אשה מזדמנת לו והיא אהבתו טוב לו ע"כ השוכב עם
 בתולה חולי קשה יבא לו הרואה בתולה השקט גיד השוכב עם נדה
 רע לו השוכב עם זוכה ריוח והנלה וממון יבא לו הרואה לדי אשה
 עושר השוכב עם אלמנה וגרושה והיא אהבתו טוב לו השוכב עם
 זכר זמן רע יבא לו הרבה הרואה מטה מובעת טוב גיד עד כאן.
 הרואה חופת חתנים עליו או על אחר רע לו הרואה אשה סופקת או

מקדמת זכות יגיד הרואה שיש לו שער כשער האשה דברו עליו דבר
מכוער הרואה אשפו שילדת א' מקרוביו ימות וכן
הרואה אשה שילדת פתאום :

הפרק הדי'

במתים המדבר עם מלאך המות יחלה
ויתרפא ואם הוא על ראשו ימות ולפני
רגליו יחלה עד מות ויתרפא הרוא' ענמו שמת מעשה עשה שיקריבו
הב"ה וכן הרואה תפריכי מת הרואה ענמו בארון ובקבר ברה תעבו'
עליו ואולי יככל ממכה רבינו האי" הרואה כי יקבר יחסר ביד אכזר
הלן בבית הקברות ילן בבית האקורים ודמיאל אומר הרואה ענמו
מת כתוספו לו סיים ובגמרא תנו רבנן מת בבית סימן יפה לבית אכל
וזהה בבית סימן טוב לפל בני הבית כטל כלים ויבא סימן רע לבית
תרגמא רב פפ' במסנא וסנדלא וכל דכסיב שכבא מעלי בר מעפרא
וחדלא סי' בשנטל מעליס וסנדלים הוא סימן שבעלי הבית ילכו
עמו ברגליהם או שיכלה רגליהם מן הזקוק וכן כשלקק עפר סימן
לקבורה וסנדל גט כן לפי שהוא דק כעפר הרואה מתים בחלום אם
הוא בריא לא יתרא כלום ואם מולה רע לו המדבר עם המת ידבר
עם אנשים טובים ויעשה כמותם הרואה קרובו שמת שפא ליו לראותו
עושר יהיה לו ואם חבוקו או כשקו יותר כשכו ברה תעבור עליו הרוא'
מת שמת לו שום דבר ריוח יבא לו ואם הוא דבר שראש התיבה שלו
כו"ן או למ"ד יבא לדי עניות ואם המת גזל לחי' א' מקרוביו ימותו
ואם כותן המת לחי' כלי ברזל או כלי מלחמה בכל מקום שילך יהיה
בקוץ ולא ירא רבינו האי" ורש"י אומר ואם כותן לו המת שום דבר
והוא אינו רוצה ליקח ממנו רע יהיה לו עד כאן הרואה אביו ואמו
שמתו אם אשר מיתתם שמה יהיה לו ואם כותן לו שום דבר יותר
ויותר הרוא' שרקן מת או הלבישו או כשא אותו ירד מגדולתו ואם הלך
אחר המטה או נחם אבליס מעשה יעשה שיקריבוהו הב"ה אליו כ"ה
הרואה שהרג אדם כס יעשה לו הרואה קברות מעשים מכוערים
ובגמרא הרואה הספר מן השמים קמו עליו

ופלאוהו והני מילי בכתבא

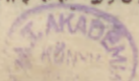
הפרק הה'

במלבושי האדם המלבושים בכלל יורו יופי
וכבוד ותועלת ספרי האומות הרואה בגדים
שחורים וכל בצע ברה היה לו הרואה שהוא תופר בגד יורה הולאה
ואחר אומר בכין בית יגיד פי' שמו שהוא מחבר סתיכה עם סתיכה
ק' ה"ה המורה הוראה מחבר ומקשר המאמרים והדיכים להובי' הדון

לאמתו והאמר: סבר שהמבור הוא הוראה אל סבור האבנים זו עש זו
 לעשות הכנין הרואה שמואל מלבושים מוזהבים טוב לו מאד הרואה
 שבוש עלית חדשה יא אשה הרואה עליו לבוש אשה עבירה עבר
 ואמר אומר האשה שלבש לבוש בעלה יורשת אותו הרואה שהוא סבור
 מאי גדולה תהיה לו הרואה עצמו לבוש כסף זהב יעלה לגדולה שלא
 חשבו מעולם ע"ס מרבינו האי ואמר הרואה שבוש מלבושים
 יקדים גדולה תהיה לו ואם הפשיטן ירד מגדולתו הלוש בגדי משי
 יקפאוהו כפי אדם הלוש בגדים אדומים כרה תעבור עליו להענישו
 והלבנים סימן למעשים טובים שאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלב
 ילבינו רש"י ודניאל אומר הרואה עצמו לבוש בגד לבן זמן טוב יגיד
 פי' הפך אדומים שחורים רע לו ובגמרא כל מיני כבעוכים יפס
 לחלוס חוץ מן התכלת פי' תכלת ירוק ומי שפניו ירוקים הוא חולה
 הרואה שנקרעו בגדיו גזר דינו מתקרע עד כאן הרואה על ראשו
 כתר מלכות טובה במהרה תבא לו הרוא' שנקלק כתר או מנספת מעל
 ראשו ימעט מזלו הרואה עצמו שפושט בגדיו אם חולה טוב לו ואם
 רואה שאבד בגדו הפסד יגיד הרואה שנסרפו בגדיו פתאום ירוח
 כלומר חליפות שמלות יעשה לו וכאם שהשרפה מהרה כך כו' הרואה
 עצמו ערום בושא או כרה יגיד רבינו האי ויוסף הכדיק אומ' עניות
 יגיד ובגמרא הרואה עצמו ערום בסובה לארץ בלא מטא בארץ ישראל
 בלא תבות פי' זה תלוי במאמר אסד שאמרו ז"ל כל הדר בסובה לארץ
 דומה כמי שאין לו אלוה שאמר כי גראוכי היום וגומר אם כן העומד
 בסובה לארץ עומד בחטא וזה ערום ממנו והעומד בא"י הוא מלא
 מכות כרימון וזה ערום ממנו;

השער הה' בגרמים העליונים

הפרק הא' בשמה ולבנה וככבים השמש מורה מלך אב
 ארון רבכות ירח מלובה או ממשה ככבים
 אשים חברים מלמדים או עמים ולזה הרואה לקות שמש או ירח יורה
 מות או חולי להם ספרי האומות הרואה חמה ולבנה בארץ טובה יהיה
 לו הרואה חמה שלוקה וגם הלבנה לקתה קבץ יהיה על אותה מדינה
 הרואה שנפתחו שבעי שמים ואור טובה גדולה יבא על אותה מדינה
 הרואה שעלה למעלה מן השמים רע יהיה לאותה מדינה מן המלך

רש"י הרואה את השמש בב' מקומות ברקיע יחבה שלטון חדש בעירו
 רבינו האי הרואה שמים כופלים כפילת מלך יגיד עד כאן הרואה
 ככבים שנפלו מן השמים עם גדול ימותו במלחמה רש"י הרוא' ככבים
 ריוח ואחר אומר הרואה ככבים סדורים טוב ימצא האיש ההוא כי
 המלך והח"ל בידו הרואה שהשמש משחיר אותו מלך ימות ומחלוקת
 יהיה לו הרואה שהשמש והככבים לעוכים ינוס מן המחלוקת.

הפרק הב' ברעמים: הרואה שמים מכוסים בעבים
 דבר גדול יאבד הרואה מטל יורד בלא
 עתו בזעף גזרה תבא על העיר הרואה ברקים ורעמים בלא מטל
 אותו הדור עושים חטאים וכועס ה' עליהם עד כאן הרואה
 ברקים ורעמים ומטר יחד טובה תהיה על
 אותה מדינה רש"י:

הפרק הג' בספרים: בגמרא שלשה כביאים הם הרואה
 ספר מלכים יצפה לחסידות ישעיה יצפה
 לחכמה ירמיה ידאג מן הפורענות: ג' כתובים גדולים הם תהילים
 יצפה לחסידות משלי יצפה לחכמה איוב ידאג מן הפורענות: שלשה
 כתובים קטנים הם שיר השירים יצפה לחסידות קהלת יצפה לחכמה
 קינות ידאג מן הפורענות: הרואה מגלת אסתר נס נעשה לו ע"כ
 הרואה אגרת חדשה טוב לו העולם אומרים שהרואה ספר תורה
 שנשרף רע לו ואחר אומר הרוא' ספר תורה ערוס ואחר אומ' הקורא
 בספר תורה ומאמנים זה כל כך עד שמתעבין על כל אחד מאו ואפי'
 בשבת ויוד אומרות הפנים שהרואה ספר תורה מכובד בן זכר יגיד
 ובבבא קמא פרק שור שנגח את הפרה אמר רבי יהושע בן לוי הרואה
 ט"ת בחלום סימן יפה לו מאי טעמא אמר רב אסי הואיל ופתח בו
 הכתוב לטובה תחלה דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב פי' כי עד
 טוב לא נכתבה ט' ובהרואה המתפלל בחלום סימן יפה לו אמר רב
 אשי והוא דלא סיים פי' כשנעור משנתו קודם שנסתלק סימן הוא
 אסמוך אצל ה' הרואה שמלמד כערים שר וגדול יהיה לאחרים
 הרואה שהוא ראש השנה ותוקע שופר יבוס ויבקש רחמים שעובותיו
 תלוים עליו הרואה שהוא חזן אס ראוי לכך גדולה תהיה לו ואם לאו
 חרפה יהיה לו רש"י ועוד בגמרא העונה אמן יהא שמה רבא מובטח
 לו שהוא בן העולם הבא הקורא קריאת שמע ראוי שתשרה שכי' עליו
 כמה רבינו ע"ה אלא שאין דורו זכאי לכך המניח תפילין יצפה
 לגדולה שבאמר וראו כל עמי הארץ כי שם וגומר ותניא רבי אליעזר

פתרון חלומות

הגדול אומר אליו תפילין שבראש ע"כ הגיעו שערי הפרט הא' ופרק
 ממה שלקטתי בעמרים אחר הקוכרי' בעמל וטורח הרבה מאד ומעת'
 אבא אל הפרט הב' ואומר שהנה אני אפשר שיזכרו כל פרטי פרטים
 מאשר אפשר שיראה האדם בחלום אבל אלו הם ראשי פרקים וגבולי
 מלתא לבד אשר מהם יוכל הפותר להקיש ולפתור כל מה שיראה
 והדבר ידוע שכל פרטי הפתרוני האלו אין ראוי לפתורן כן לעולם
 אבל הכל כפי המקום והזמן והמצב אשר בו החולם ומבור העמרים
 ואשר יבאו סביב המראה והכל כפי הבחינות וההשערות שביארו
 בשערים ועוד יש לדעת שכל פתרוני החלומות שהזכרנו הם פתרון
 הדברים העשויים שאפשר שיראה האדם בחלו' אבל עדין כריך אדם
 להבחין ולהוסיף מדעתו להבין כל ההרכבות הנאות בחלום והראוי
 לעשות בזה כדי להבין כללות החלום הוא שכל חלום שיהיה יראה
 תחלה כל הדברים הפרטיים שבו מה מורה כל אחד מהם הכתובים
 בספר הזה ושאינן כתובים ידן מהכתובים או מהשערות וכש'דע מה
 מורה כל אחד מהם ישער ויעין בדעתו ובשכלו להסכים חלקיו
 לפתורן באופן שיהיו כלם מורים על ענין ומאורע אחד ויהיה זה אחד
 ש'דמה מאותו חלום הדברים הטובים וכדי שיהיה הידיעה הזאת ב
 בקיין לפותר אביא קצת משלים מהחלומות שגלגמו לאנשים בזמן
 שער וכתקיימו: יוסף חלם שתי חלומות האלומות והכבדים ופרעה
 חלם הפרות והשבלים וכבר ביארו כלם בשער ה' פ"א שר המשקים
 והאופים כל אחד ראה חלומו בלילה אחד שר המשקים ראה גפן ובה
 שלשה שריגים והיא כפורחת עלתה כיפה הבשילו אשכולותיה ענבים
 ויקח את הענבים ויסמט אותם בכוס ויתן אותו על כף פרעה ופתה
 לו יוסף שלשת השריגים שלשה ימים הם שבעוד שלשה ימים ישא פרעה
 את ראשו והשיבך על כנך ונתת הכוס בידו כמשפט הראשון וגו' ושר
 האופים ראה שלשה סלי מורי על ראשי זה על גב זה ובסל העליון מכל
 מאכל פרעה מעשה אופה והעוף אוכל אותם מן הסל מעל ראשי
 ובתר לו יוסף שלשת סלים ג' ימים הם שבעוד שלשת ימים ישא פרעה
 את ראשו מעליך ותלה אותך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך
 וכתקיים כמו שפטר להם ואתה תראה בשתי חלומות אלו חכמת יוסף
 בפתרונותיהם שזך על פי שלכאורה נראה ששניהם ענין אחד יוסף
 הדליל כיניהם מן הטעם שביארו בפרק ב' שער ו' מ"א וראה ש
 שחלום שר המשקים מורה שבעוד שלשת ימים ישוב לאומנתו וחלום
 שר האופים שבעוד שלשת ימים יתלה וזה גרמית הגסן לפני שר
 המשקים

המשקים הורה לו שהדבר קרוב שיהיה יין לכפיו להשקות כמו שהגשף
 מתגדל לבאת ממנה יין ואמר פירשו לו שיעבור עד שיהיה זה ג' זמנים
 וזה רמז שלש שריגים אבל עדין לא נודע בזה כמה הוא רחוק כל
 אחד מהם אם הם שנים או קדשים ולזה פירשו לו והיא כפורחת ונו'
 שהראו לו שמהרה יבא לידי ביטול וזה שידוע שקוד' שיבא יין מן הגשן
 יעבור עליו ג' מבנים כן בוסר וענבים והכסוב ללב הבוסר ואמר
 שאמר שהיה כן מיד בא לידי ענבים והוא מורה על התמימות וזה יור'
 שהזמנים הם ימים ואחריהם ימים היין ויתן אותו על כף פרעה אבל
 בשר האופים ראה שמורה להפך לפי שלא ראה את פרעה ואף על פי
 שרמז העוף לו ראה שהוא לא היה מאכיל אותו אלא העוף היה אוכל
 מעצמו מעל ראשו וזה יורה שהאוכל יאכל מעצמו מעל ראשו ולזה
 פתר שלש הסלים שלש ימים הם ומן הא' למד שהם ימים ובסל ה'
 העליון ר"ל ביום הג' ביאו אותו ויתלוהו והמאכלים עליו לפתוס
 חטאתו והעוף יאכל אותם עם בשרו ובספר שופט' כשהיה בא גדעון
 להלחם עם מדין שלט אחד מאנשי מדין שראה כליל לחם שעורים
 מתהפך ובא ממחנה ישראל עד מחנה מדין ופגע באוכל אח' ממחנה
 מדין להפילו ופתרו לו איך זאת בלתי אם הרב גדעון בן יואש איש
 ישראל נתן האלהים בידו את מדין ואת כל המחנה וכן היה ועבך
 זה שכלי לחם שעורים יורה על האנשים שהם כסעדים בלחם ובכסו
 יב או מהרה על מחנה מדין ויכו אותו ויפילוהו ובספר בן גוריון פרק
 ד' כי מרדכי ראה חלוש בשנה השני למלך אחשורוש והנה רעש גדול
 ורעש חזק ועכוס ויהי בהלה בכל הארץ ופחד ורעש על כל יושביה
 ויריעו אז ב' תנינים גדולי זה לקראת זה וירוכו לקולם כל גווי הארץ
 והנה ביניהם גוי אחד קטן ויקומו כל הגוים עליו לאבד שמו ולמחוק
 זכרו מן הארץ ויהי ביום ההוא חושך ואפלה לכל העולם ויכר לגוי ה'
 הקטן מאלד והיו כועקים אל י" והתנינים כלמנים בחמה גדולה ואין
 מפריד ביניהם וירא עוד שנית והנה מעץ קטן עובר בין ב' התנינים
 ויפריד ביניהם המלחמה והמעין ההוא הקטן גדל עד מאוד ויהי
 לכהר שוטף כשטף ים גדול ויהי הולך ושוטף בכל הארץ וירא והנה
 זרקה השמש על הארץ ויהי אז רע לכל העולם ופי' זה כי הרעש הורה
 על בער היהודים בגזרה והב' תנינים הם מרדכי והמן כמואר בפס'
 החיות שהם יוכו על השוכאים והגוי הקטן הוא ישראל והחלוש הרחשוך
 הורה על הנער והב' על התשועה והמעין רומז אליה שבאמר ממעבדי
 השועה : ובספר ק"י הפלוסיפוס כי סקר"ט חלם שהביאו לו למכסה

פתרון חלומות

עוף הנקרא איג"כ כי וכן פתח ביתו ואחר עף מפתחו וכן באשר עיונו
 ובהיותו שם כראה לו שזאב העוף גדל עד שראשו מגיע השמימה
 והיה כוקב ומפגש את הרקיע והי' בבקר בהיותו בבית עיונו מספר
 לתלמידיו המכוס והנה אב אפלט"ן ון הביא את אפלט"ן בכו לסקר"ט
 וחל פניו שילמדו מהחמתו אז אמר סקר"ט זהו העו' שראיתי שיעבור
 בסודות השמים ויפרסם העמיים הנעלמים ובהגדות היונים אצת
 גו"ליו קיסר חלמה שהיא יושבת בהיכליה וכי"גו"ליו בעלה שם ראשה
 על חיקה וכפל אבן אחת מן המגדל על ראש גו"ליו והמיתו ולמחר
 באב"ל זה לא הכימו אשתו לבאת חובה ובהיותה מספרת חלומה לו בא
 עוף אחד הנקרא ריג"טו שהיו רודפים אחריו עופות רבים והמיתו
 אותו לפניו וגו"ליו צהל מהחלום והסימן ונתיירא לבאת ואז נקרא
 לענה שהיו שמה מושבעי רומה הוכרח לבאת וכאנתקרב אליהם פגע
 לתוכן שלו שהיה יודע מולדו ויאמר לו הגיעו דכריך שאמרת והשיב
 לו התוכן עדין לא עברו כי אני רואה שביום זה הככבים כורעים ימי
 סייך הלך לו לבית העצה ושם המיתו אותו בכלי ברזל ועוד אדם אחד
 ראה פעמים רבות שהלך לכוד דגים למימות מתחלפים ולקח דגים
 קטנים ועוד ראה שהלך לנהר גדול שבו היו דגים גדולים רבים והוא
 לוקח מהם ובמעט מהימים עלה לעושר כמרץ כמבואר בפרק הדגים
 שהם יורו ריוח ועוד חלם א' שהיה רואה אחד מקרוביו שהיו מקשרים
 דמו מכמות רב ואחר אנתחסרה עבר מעבר לים ואחר כתיב את הדם
 לחולס וקרה תכף שחלה למות וכתן כל נכסיו לחולס בירושה וזה יורה
 שהדם רומז על הנכסים שבהם מתקיים נפשו ודמו כי לכך נקראו
 המעות דמים בלשון רבותיכו ז"ל ועוד גנב אחד חלם כי לילה אחד
 היה הולך בבית איש אחד וכראה לו שבא במטה שהיה אוכב בה אדון
 הבית וראה האדון ישן וכפוח ומוסרח וכשקרב לשדרת הישן לרוב ה
 הסרחון היה מוציא את מעיו מלאים פרא ומוכבדים והלך וקרה לו
 שבא לבית אחד בלילה והאדון ישן והוציא גביה מביתו בכמות רב
 ועליך להבין כי הסרחון הורה על האיסור והמרפה והפחד שהיה לו
 בזה וכופא אחד חלם שהיה עף בערבות גדול וכשהוגבר התעפפותו
 כראה לו היותו גבוה מהארץ ומתהלך בצדה ההוא ראה יאורים קטני'
 אחר בהם ראה טורט"ו וגאש רבות עם זככי פאש ובהיותו שם כראה לו
 שנשנתה לעוף הנקרא בולט"ו וברגליו היה זורק הטורט"ו וגאש עם
 זככי פאש תוך ז' ימים שלם בעדו שר אחד לבקשת ב' הנהגות ובהיותו
 בבית השר ההוא היו מקטרנים רבים שדברו נגדו על לא פשע והוא

גבר עליהם לבזו ולקלון להם וכבר זכרנו בפר' האדם כי התעופפות
 יורה על שנוי מקום ובפרק החיות שהם יורו על האויבים ובפ' העופות
 שהרו"ל טור יורה על רופא וכסס אחד חלם שראה את פניו הוא ב
 בעצמו ובזדו הימנית ראה השמש ובזדו השמאלית ככב מאיר הפה
 ויקר לו שנסמך רב בסכמות וברפואה הוא חלם שחברי בנו הוליכו את
 בנו בהיכל אחד והיו מלבישים אותו בעלי לא"ב וראותם העלין עשו
 לו כזר וקרה לו תוך זמן מועט שהעטירו אותו למלך וז' אחד חלם
 שהיה משיס כתר מלכות על ראש אשתו ומשיס אותה בכסא המלוכה
 ובאותה שנה עצמה שבו המלוכה לאביה שכתסר ממנו והוא הושיבה
 על הכסא ועוד חלם שזרקו אותה מכסא המלוכה והיא טרומת
 ומתעמלה בזה ובזום כל לא יכלה לשוב שם ובאותה שנה הסיירוהו
 ממלכותו ומת ומלכה אחת חלמה לז' מערב ממלכות בנה כראו לה
 בהמות רבות בכורת אריה ובאו בהיכל בנה והמלך בנה היה מלא ח
 חמים אשיים והבמה שלו דולק באש והיא טרומת להביל הככסי' והק' כה
 וספרה את החלום לפותר ופתר לה כי מלכות בנה יסבול השפלה ג
 גדולה ואחר ימים מועטים קרה מלחמה לז' מערב ובמלחמה ההיא
 מת בנה ושנים רבים ואחרים ממלכותו ואחר ראה ארבע זאבי' שהיו
 מריבים עמו בפיהם פתוח והוא במרבו שלופה כנגדם והכה הגדול
 שבהם עד מות ותוך שלשה ימים קרה כי לעבין מה התגבר על ארבע
 אנשים אויבים לו ואחר חלם שאיש אחד ברוממו שבר זרועותיו ואחר
 המיתוהו אחיו ברממס ואחר חלם שאביו נפל בבור עמוק מאד ובזמן
 מועט מת אביו וזאה אחת חלמה שמן השמים היה כופל סרבל בגד
 שחור שהיה מכסה אותה כמורגל לאלמנות ובזמן מועט מת בעלה =
 ובגמרא בר הדיא מפשר חלמין הוה מאן דיהיב ליה אגרא מפשר ליה
 למעלותא ולמאן דלא יהב ליה אגרא מפשר ליה לגריעותא אביי ורבן
 סזו חלמא אביי יהיב ליה זוזא ורבא לא יהיב ליה אמרי ליה אקריב'
 בחלמין שוך טבוח לעיניך לרבא אמר ליה פסיד עסקך ולא אהבי לך
 למיכל מעובבא דלכך פירו' תתקלקל סחורתך ולא תוכל לאכול מעבב
 לכך לאבי אמר מרווח עסקך ולא יהיב לך למיכל מחדוה דלכך אמרי
 ליה אקריבן בכיס ובנות תוכלי לרבא אמר ליה כפשתיא לאבי אמר
 ליה בכך ובכתך פשי' ומנסבן בכתך לעלמא ודמיין באפק כדקאזלין
 בשביה אקריבן בכך ובכותך כתוכים לעס אחר לאבי אמר בכך ובכתך
 פשי' את אמרת לקריבך פירו' להשיאן לקרובך ואשתך אמר לקריבם
 ואפפה לך ויהבת להון לקריבה דהוי כעס אחר לרב' אמר ליה דביהות

פתרון חלומות

שכ"בא ואתו בכיה ובכתייה ל"די אתתא אחריתי דאמר רבא אמר רב
 ירמיה בר אבא אמר רב מאי דכתיב בכ"ך ובכות"ך כתובים לעם אחר
 זו אשת האב אקרינן לך אכול בשמחה לחמך לאב"י אמר מרווח עסקך
 ואכלת ואתית וקרית פסוק מחדוה דלכך לרבא אמר ליה פסיד עסקך
 טבחת ולא אכלת ואתית וקרית פסוקים לפכוחי פחדך פירוש להפיג
 דאנתך אקרינן זרע רב תוציא השדה לאב"י אמר ליה מר"שיה לרבא
 אמר ליה מסיפיה אקרינך וראו כל עמי הארץ וגומר לאב"י אמר ליה
 כפק לך שמא דר"ש מתיבתא הוית אימתך כפלא בעלמא לרבא אמר
 ליה בי דיינא דמלכא אתבר ומתפסת בגבסה ודייבי כולי עלמא ק"ו
 מינך פי' אוצר המלך ישבר על ידי גבבים ויעלילו עליך לומר שאתה
 גבכתם ויתפסקו בגבב ודייבו הכל ק"ו ממך לומר אס רבא כחשד כל
 שכן שיגשדו וזהו וייראו ממך למחר אתבר בי דיינא דמלכא ואתו
 ותפסי ליה לרבא אמר ליה חזן חסא על פוס דכי פירוש ראינו חזרת
 על פי הקביות לאב"י אמר ליה עייף עסקך כחסא פירוש כפול יהיה
 פירוש שלך כחזרת שהיא רחבה וכפולה והקבית רמו על הסקורה לפי
 ששניהם היו מוכרים יין לרבא אמר ליה מריר עסקך כחסא אמר ליה
 חזן כשרא על פוס דכי לאב"י אמ' ליה בסים חמרך פירוש מבוסס יהיה
 יינך ואתו כולי עלמא למזבן כשרא וחסרא מינך לרבא אמר ליה תקיף
 חמרך ואתו כולי עלמא למזבן כשרא למיכל ביה אמריה ליה חזן חביתא
 דתליא בדקלא לאב"י אמר ליה מדלי עסקך בדקלא לרבא אמר ליה
 חלי עסקך כתימרי פי' מתוק יהיה סמורתך שתמכרנה בזול אמר ליה
 חזן כומא דקדחא אפוס דכי פירוש רמונים גדלים בחביות לאב"י
 אמר עשיק עסקך כרומא פירוש תמכרנו ביוקר לרבא אמר ליה קאי
 עסקך כרומא פירון קהוי שהכל ישכאוהו אמר ליה חזן חביתא דנפל
 לבירא לאב"י אמר ליה מתבעי עסקך ולא אשתכח לרבא א"ל פסיד
 עסקך ושדיא ליה לביר אמרי ליה חזינן יוסנן בר חמר' דקאי אאיסדן
 פירוש מראשותינו וכוער לאב"י א"ל מלכא הוית וקאי אמורא עלך פי'
 תורגמן להשמיע בקול רס לרבים כקול חמור כוער לרבא א"ל פטר
 חמור גהיט מתפילך פירוש מחוק א"ל לדידי חזי לי ואיתיה אמר ליה
 אס כן ו'ו' דפטר חמור ודאי גהיט מתפ' לך פירוש וכל פטר חמור ת
 תפדה בזה הוא חקר ו'ו' ובתפילין של רבא כתבו הסופר מלא ואס"כ
 מחקו לסוף אזל רבא למודיה לגביה א' למאידשא בריתא דנפל פי'
 דלת חיונן שבבית א"ל איתתך שכבא פירוש אשתך השומרת את הבית
 כדלת זו הנועלת תמות א"ל חזאי ביבי וסוכי דגמור פירוש השייכים

הפנמיות והחכמיות שנפלו א"ל בניה ובנותיה שצפן א"ל חזאי תרי יוכי דפרקן אמר ליה תרתי כשי מגרשת אמר ליה חזאי תרי גרגלידי דלפתא פירוש ראשי לפתות א"ל תרי גולפי בלעת פירוש מכות במקל עב כראשי לפתות אזל רבא ההיא יומא ויתיב במדרשא כולי יומא הוא הנהו תרי סגי כהורי דהוו קאי מכנו בהדי הדדי אזל רבא לפרוקינהו ומחיהו תרי דלו למחויי אחריתי אמר מסתיי תרין חזאי לסוף אתא רבא ויהיב ליה אגרא אמר ליה חזאי אשיתא דכפל פירוש חומת חכמי כפלה אמר ליה נכסיס בלא מבני קבית פירוש יתרחבו קרעויתך אמר ליה חזאי אפדנא דאביי כפל וכסיביה אבקה פי' בית אביי כפל וכסהו עפר הסורח ממפולת החומה אמר ליה אביי שכיב ומתיבתיא אתיא ל לגבך אינה ליה חזאי אפדנא דידי דנפל ואתו כולי עלמא ושקלו לבנתא לבנתא אמר ליה שמעתתך מיבדרן בעלמא אמר ליה חזאי דבקע ראשי וכתר מוקרי פירו' מוחי אמר ליה אודנא מבי סדיא כפיק פירוש המוכין יובאין מן הכר שבמראשותיך אמר ליה אקרין הללא מבראה פי' הלל שאנו קורין בפסח קרוי הלל מבני א"ל כסי מתרשאי לך הוה קא אזיל בהדי בי ארשא אמ' בהדי גברא דמתרשי ליה כיסא למה לי בהדי דקא סליק כפל ספרא מיביה אשכחיה רבא וזוא דהוה כתיב ביה כל החלומות הולכים אחר הפה אמר ראע בדידך קיימא בלהו מחילנא לך בר מברתיה דרב ססדא פי' אשתו של רבא בת רב ססדא היתה יהי רעוא דלמסר ההוא גברא בידא דמלכותא דלא מרחמו עליה אמר מאי אעביד גמירי דקללת חכס אפילו בחכס היא באה וכל שכן רבא דבדינא קא לייט אמר אקוס ואגלי דאמר מר גלות מכפרת עון קס גלה לבי רומאי אזל יתיב אפתחא דריש טורזיא דמלכא פי' שומר אוצר המלך ריש טורזיא חזא חלמא אמר ליה חזאי חלמא דעיל מחט באבבעי אמר ליה הב לי זוזא ולא יהיב ליה אמר ליה ולא מידי אמר ליה חזאי דכפל תכלא פירוש תולעת בתרתיין אבבעותי אמר ליה הב לי זוזא ולא יהיב ליה ולא א"ל אמר ליה חזאי דכפל תכלא בכלא ידא אמר ליה כפל תכלא בכלא שיראי דמלכא פי' מעילים של מלך שמע בי מלכא ואתיה לריש טורזיא קא קטלי ליה אמר ליה אנא אמאי אתיהא להאי דהוא ידע ולא אמר אתיהא לבר הדיא אמר ליה אמטו זוזא דידך חרבו שיראי דמלכא כפיתו תרין ארזי בסבלא אסרו חד כרעי למד ארזא וחד כרעי למד ארזא ושרו למכלא עד דאבתליק רישיה אזל כל חד למד וקס אדוכתיה ואבתליק בתרין פירוש היו שני ארזים נטועים רחוקים זה מזה והקריבו ראשיהם ואסרו בסבל ואז

פִּתְרוֹן מְלוּמֹת

צְהִייתֶם קְרוּבִים הִפִּילוּ לְכַר הַדִּיא אֲרֻכָּה וְהַגְבִּיהוּ רַגְלָיו לְמַעַל כְּנֶגֶד
 רֵאשֵׁי הָאֲרֻזִים וְאָסְרוּ רַגְלָיו רַגְלוֹ אֶחָד לְאֶרֶז אֶחָד וְרַגְלוֹ הַב' לְאֶרֶז ה'
 הָאֶחָד וְאֶחָד כֵּךְ הִתִּירוּ הַחֲבֵל שֶׁהִיא מִדְּבַק רֵאשֵׁי הָאֲרֻזִים כֹּל אֶחָד
 לְמִקְוֹמוֹ וּבַהֲפָרְדֵם נִחְלַק בַּר הַדִּיא לְשֵׁתִי חֲתִיכוֹת שֶׁאֵל בֶּן דָּמָא בֶּן אַחֲוֵי
 שֶׁל רַבִּי יֵאֻמְעָאֵל רֵאִיתִי ב' לְחֵי שֶׁנֶּשְׂרוּ אָמַר לִיה ב' גְּדוּלֵי רוּמֵי יַעֲבֹ
 עֲלֶיךָ רַעַה וּמִתּוֹ פִּירוּשׁ וְהֵם הַלְחִיִּים שֶׁיַּעֲבֹ אָמַר לִיה בַּר קִפְרָא לְרַבִּי
 רֵאִיתִי קוּטְמֵי שֶׁנֶּשְׂרָ אָמַר לִיה חֲרוֹן אֶף נִסְתַּלַּק מִמֶּךָ פִּירוּשׁ לְפִי שֶׁחֲרוֹן
 אֶף נִכְרַ בַּחוּטֵם שֶׁמִּתְחַמֵּם וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ הַבֵּל אָמַר לִיה רֵאִיתִי שְׁתֵי יָדַי
 שֶׁנִּכְתְּבוּ אָמַר לִיה לֹא תִבְטָרֶךְ לְמַעַשֶׂה יָדֶיךָ אָמַר לִיה רֵאִיתִי ב' רַגְלֵי
 שֶׁנִּקְטְעוּ אָמַר לִיה עַל קוּס אִתָּה רֹכֵב חֲזָאִי דְאָמְרֵי לִי בְּאֶדְרַם מִיתֵת
 וְכִסָּן לֹא חֲזַת אָמַר לִיה בְּאֶדְרַתָּא מִיתֵת ר"ל בְּהֶדֶר וּכְבוֹד תְּמוֹת וְלֹא
 אִתֵּית לִידֵי כִסְיוֹן אָמַר לִיה הֵהוּא מִינָה לְרַבִּי יֵאֻמְעָאֵל רֵאִיתִי שֶׁאֲבִי
 מִשְׁקָה שֶׁמֶן זֵית לְזֵיתִים אָמַר לִיה אָמוֹ בְּעַל פִּי הַשֶּׁמֶן הוּא בֶּן הַזֵּית כִּיוֹן
 שֶׁיוֹצֵא מִמֶּנּוּ וְאֵם זֶה הוֹרָה שֶׁהוּא הִיא מִשְׁקָה אֵת אָמוֹ אָמַר לִיה חֲזָאִי ד'
 דְקָטִיף לִי כִכְבָּא פִּירוּשׁ רֵאִיתִי כִכֵּב אָמַר לִיה בַּר יִשְׂרָאֵל גִּבְעַת פִּירוּשׁ
 שֶׁנִּמְשָׁלוּ לְכִכְבִּים אָמַר לִיה חֲזָאִי דְבִלְעֵתִיה לְכִכְבָּא אָמַר לִיה בַּר יִשְׂרָאֵל
 זִבְנֵת וְאִכְלֵת דְמִיָּה אָמַר לִיה חֲזָאִי עֵינֵי דְנִשְׁקָן אֶהְדֵּדִי אָמַר לִיה אַחֲוֵי
 בְּעַל אָמַר לִיה חֲזָאִי דְנִשְׁקֵי סְהַרָא אָמַר לִיה אֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל בְּעַל אָמַר לִיה
 חֲזָאִי דְרִיבְכָא אֶסְדָּא אָמַר לִיה כַּעֲרָה מְאֹרְסָה בְּעַל פִּירוּשׁ לְפִי שֶׁהָא
 רַגְלֵיךָ לַעֲשׂוֹת לָהּ חֻמְבָּה בְּכִיֻּסְתָּה לְחֻפְפָּה אָמַר לִיה חֲזָאִי טוֹכָא מַעֲלִי
 זֶהוּא מִתְפָּאִי אָמַר לִיה מִשְׁכְּבוּ הַפֶּךָ פִּירוּשׁ הוּא לְמַעֲלָה וְהִיא מְלֻמְטָה
 אָמַר לִיה חֲזָאִי עוֹרְבָא דֶהֲדָרוּ לְפֹרְיָה אָמַר לִיה אֵשֶׁתְךָ זִכְתָּה מֵאֲנָשִׁים
 הַרְבֵּה א"ל חֲזָאִי יוֹנֵי דֶהֲדָרוּ לְפֹרְיָה א"ל נָשִׁים הַרְבֵּה טְמוֹאת אָמַר לִיה
 חֲזָאִי דְנִקְטָ ב' יוֹנֵי וּפְרָחָן אָמַר לִיה תְּרֵתִי נָשִׁי נִסְבַּת וּפְטַרְתִּיכוֹן בְּלֹא
 גַּט אָמַר לִיה חֲזָאִי דְקִלְפִּיכָא בְּפִי אָמַר לִיה שְׂכָבִי קַמְשַׁלְמַת פִּירוּשׁ מִתִּים
 הַפְשַׁטְתִּי א"ל כִּלְהוֹ אֵינְתָהוּ בִי בַר מֵהָא דְלִיתִיה אֲדֵהֲכִי וְהִכִּי אִתִּיא ה'
 הִיאִיא אִתְתָּא וְאִמְרָה לִיה הִיא גְּלִימָא דְמִנְסַת דְגַבְרָא פְלוּכִי הוּא דְמַת
 וְאִשְׁלַחְתִּיה אָמַר לִיה חֲזָאִי דְאָמְרֵי לִי שֶׁבַק לָךְ אַבּוּךָ כִּכְסֵי בְקַסְדֻקִיא כו'
 שְׂכֵתוֹב בְּחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן וּבְמִדְרַשׁ אֵיכָּה פְסוּק א' מִד כוֹתֵי עֶבֶד ג'
 גְּרַמְהָא מִפְשַׁר מְלֻמִּין כו' וְהוּא כְּתוּב גַּם כֵּן שֶׁס'
 וְאִין לְהֶאֱרִיךְ יוֹתֵר וְאִבָּא אֵל:

החלק הג'

בפסקי הדינים המתיחסים וכתלים בעניני
 הקלוס ואכתוב אותם כפי מה שאמנא
 בגמרא

בגמר' ובפוסקים ז"ל ואביא כל הספרות הנמצאי' בכל דין מהם ואפרש
 דבריהם כל מה שאוכל ואם יראה איזה הכרח וסיוע לא' מהכתות
 אביאהו ואלין בעדו ועוד אם אמנא איזה דין מחודש שלא נמצא
 בגמרא ובפוסקים ז"ל אפשר שיארע הלכה למעשה אכתוב בו מה
 שיראה לי מארשי הגמרא ודברי הפוסקים וזה החלי הכה כל הדינים
 הנמצאים בעיני החלומות הם נכנסים תחת סוג אחד והוא לתת ד'
 דרך ותיקון לכל חלום רע לבטל אותו והתיקון הזה בשלשה פנים הא'
 להתעבות עליו השכית לעשות עליו הטבת חלום השלישית להתיר הכדור'
 או הנדר או השבועה שבחלום לכן כחלק החלק הזה
 חלוקה ראשונה לשלשה שערים :

השער הא'	בדין תעבית חלום :
השער הב'	בדין הטבת חלום :
השער הג'	בדין התרת חלום :
השער הא'	בדין תעבית חלום חלקתיו למעשה ערכים :
הפרק הא'	בחיוב תעבית על חלום רע ותועלתו :
הפרק הב'	לבאר שנריך שיהיה התעבית בו ביום
וטעם לזה :
הפרק הג'	לראות אם מותר להתעבות בשבת אם לאו
ולראות היאך הוא יותר מקובל ומועיל לבטל
החלום רע תעבית השבת יותר מתעבית החול וטעם לזה :
הפרק הד'	בדיכיס הנריכיס ליום התעבית :
הפרק הה'	בדין תעביתא לתעביתיה :
הפרק הו'	בחיוב התעבית ותועלתו גרסינן בפרק קמא
דתעביות ושבת אמר רב יפה תעבית לחלום

פתרון גלויות

כאז לכעורת ואמר רב חסדא וכו' ביום ואמר רב יוסף ואפילו בשבת
וענין זה הוא שכשנא לאדם חלוס רע לא יאמר כבר נגזרה גזרה
אזכה התקוה אלא על כל ענין יש לו תקנה בתשובה ותמכוכי' ואפילו
בחלוס היותר רע שבעולם כדאמרין בפרק קמא דברכות אמר רבי
סנין אפילו בעל הגלויות אומר לו לאדם למחר הוא מת אל ימנע
עמו מן הרמנים שכאמר כי ברוב גלויות והבלים הרבה את השמים
יבא שהודעה ההיא ודאי אינה אלא הערה מן השמים שבאה אליו
לחודיעו שפסע במעשיו ויחזור בתשובה ולכן ראוי לו להתענות
ולחזור בתשובה ולבקש עליו רחמים ואם יעשה כן הב"ה יקבל תעניתו
ותשובתו ותפלתו ויטול מעליו כל גזרות קשות ורעות שנגזר עליו
ומהר כמהירות כלות האז לכעורת ולבמרי שלא יאחר ממנו אלא כלו
יתבטל כמו שזרף האז הכעורת ואינו משאיר ממנו כלום לא כשזרף
האז את הענין שלעולם יאחר מהס אוד מובל מאז ואף שמואל דבי
היה קוי חלמא ב' שא דהוה אמר הגלויות הוא ידברו לא לפטור ע
עבמו מתענית הוה אמר כן אלא לנחם את עממו ועם כל זה היה
מתענה ומבקש עליו רחמים כמבא אס כן שהתענית הזה מועיל מאד
ואין לדחותו בשום כל וכמעט נראה לי שהוא חובה ואין ראות לאדם
לפטור עמו ממנו וכראה לי שיש להתענות על חלוס רע שחלס לו
תבירו ואפילו בשבת שהרי אמרו בגמרא שמתקיים יותר וכן נראה לי
שיש לנבחר להתענות על חלוס שחלס אס' על הכבוד וכפשות' עגומות
עליהם ואפילו בשבת וכל שכן אס חלס אותו גדול הדור ומי שקבל
להתענות למחר על דבר מה או שהיה תענית נבחר וחלס בליה חלוס
רע שראוי להתענות עליו נראה לי שצריך להתענות

יום אחר ואין די באותו תענית :

הפרק הב' לבאר מאמר רב חסדא שאמר שצריך שיהיה

בו ביום לפי שיש לשאול ולומר ולמה לא ילוח
אדם תענית זה על מנת לפרעו ביום אחר כמו שהוא הדין בשאר
תעניות שאין אל נבחר ולבי אומר לי שהטעם בזה הוא כדי שלא
יתעכב שום זמן שכל עוד שיתעכב יותר רע הוא וזה מב' בחינות
הא' שאם יתעכב שמו באמצעות זה הזמן יבא לפועל גזרת החלוס
ואז לא יועיל התשובה והתפלה שכבר חל עליו הרע ההוא : והבחינה
הב' היא שכל המקרים הרעים המתרגשים לבא על האדם ראוי לו
להשתדל להטלה מהרה בהיותו באומו ואין ראוי להכיח הענין להתקרב
ב' יום לא יוכל לכבות הבערה כמו שלמדנו זה ממרדכי שכש'דע ה
הגזרה

הגזרה שגזרה על עמו אם השתדלותו להכלה מהרה ולא רצה להמתין
אפי' שעה אחת שחאמר כי אם הפרש תשריש בעת הזאת וכן הענין
פה כיון שידע אדם שזה הרע נגזר עליו ראוי לו להשתדל מהרה
להכלה כי אם יתעכב אולי אז לא יועיל לו שום דבר כמו שיועיל מיד
בעת הגזרה ובחידושי תעניות להרי"טבא ז"ל טעם אחר אחר לפיכך
אמרו בו ביום קודם שתיקרר דעתו ויסור פחד לבו שמא אחר כך
לא יחזור בתשובה עד כאן וכן כתב המאירי בשם גאון פרק ב' אמר
כוונת תענית הלום הוא כדי שיתעורר למעשיו הרעים ויפשט ב
בדרכיו וישוב לש"י וכבר גלוי זה גלוי מבואר במאמר קצר אמר רב
חסדא חלמא בי שא עדיף מחלמא טבא וכוונתו בזה היא שחלמות
הרעים יפחידוהו וירעידוהו לשוב מעוונותיו על ידי יראתו ותביאנה
היראה להעיר את האהבה והיא הכוונה גם כן באמרו והשמים עשה
שיראו מלפניו זה הלום רע ומכאן שאל לא יתענה סמוך לחלומו בעוד
היות יראת הלום על פניו אולי יבזו לומר כי החלמות הזוא ידברו
הכריכוהו להתענות סמוך לחלומו עד כאן אבל הר"ע ז"ל כתב
בפסוק שלמי כי עלה השמר טעם אחר ככון מאד אמר ז"ל יש לקבל
שפקודת כל ימי השנה נמסרה ביד מלאכים ממוכים עליהם איש יומו
וכאלו הם מקבלים הריון לילד המעשה הנעשה ביום ההוא כי על זה
תקבו היום הרע עולם והנה המלאכים הממוכים על הימים כל אחד
קריו יום הה"ד כי לא ידע מה ילד יום והמלאכים הממוכים על הלילה
כל אחד קריו לילה כמ"ש מלאך הממוכה על ההריון לילה שמו דכתיב
והלילה אמר הורה גבר ואין פקודה כוגעת בחברתה אפי' במלא כימה
ומכאן אמרו אם ראית ש"ת שצבר עבירה ביום אל תהרהר אחריו
בלילה כי ודאי עשה תשובה כי חזקה על חכם שידע שחרי הענינים
האלו ולא ירנה שש היום או הלילה יכתוב עליו שטנה כי קשה הדבר
אח"כ לתקן את אשר עותו וזהו טעם יפה תענית ללום וכו' ואמר
רב חסדא ובו ביום עב"ל: ואחר כך מכאן דבריו אלו וקרוז אליהם
בספר הזוהר בפרשת אמור אל הכהנים ז"ל שם תבינן יפה תענית ל
ללום כאש לכעורת ועקרא לתעניתא בההוא יומא ממש ולא ביומא
אחרא עלאה וכד איהו שרי בתעניתא דחלמא אולי סכא דההוא יומא
לא אעדי עד דאשתבטל ההוא גזרה ואי דמי ליה ליומא אחרא הא
שולטנא דאחרא הוא ולא על יומא ביומא אחרא דחבריה כסאי נוכח
לית לך יום דלא אתמניא עליה יומא עילאה לעילא ובעי בר כס ל
לאסתמרה דלא יעביד פגמו בההוא יומא ולא אתפגים קמיה שאר

פתרון חלומות

יומין אחריו כו' הרי אראוי להתעבות ביום החלוס ממש ולא ללוות
תעביתו ולפרעו עד אלכן אמר רב יוסף ואפילו בשבת וכראה לי שאם
כאנס ולא יכול להתעבות אותו אם שלא נפטר מפני זה להתעבות לא
יתעבה היום היותר קרוב שיכול ויש לעיין בזה מי שחלם ליל ערב ת
תעבה באב או ליל ערב יום הכפורים חלוס רע כיכד יתעבה לפי
שנריך להפסיק מבעוד יום ואם כן לא יוכל להתעבות בו ביום
ולגאונים שאלה בדין אחר וממנו ראוי לדון בזה והיא מי שנדר
להתעבות שני וחמישי כל השנה ואירע ערב תעבה באב בב' או בה'
כיכד יעשה והתשובה יסעוד פעם א' ביום סמוך לשקיעת החמה ד
דקיימא לן כמאן דאמר מתעבין לשעות עד כאן * וכראה לי שהוא
הדין מי שנדר יום מיוחד כל השנה ואירע אותו יום ערב י"ה שאוכל
סמוך לשקיעת החמה אף על גב דקיימ' לן דכל האוכל ואתה בתשיעי
כו' ואם כן אנחנו גם כן כאמר בכדון שלפנינו שזה המולס יתעבה
אותו יום עד סמוך לשקיעת החמה ולא קודם בין בערב תעבה באב
בין בערב יום הכפורים שהרי מן הדין היה להתעבות כל היום ולא
היה די בתעבית שעות אלא שאי אפשר כמו שהיה גם כן מן הדין למי
שנדר להתעבות כל השנה שני וחמישי להשלים תעביתו לגמרי שהרי
תעבית גמור נדר ולא תעבית שעות וכנדרים יש לו לילך אחר לשון
בני אדם ולשון תעבית סתם כל היום משמע ואפילו הכי משום דלי
אפשר באופן אחר יבא ידי נדרו בזה כמו כן כאן יבא ידי חיובו אף
על פי שלא השלים תעביתו כיון שאי אפשר בעיני אחר כל שכן לדעת
המרדכי שכתב שבתעבית חלוס אין צריך שיפקע עליו
חמה כשאר תעביות וכמו שיתבאר בספר הד' :

הפרק הג'

בתעבית שבת והוא כחלק לב' דכורים : הא'
אם מותר להתעבות בשבתות וימים טובים
תעבית חלוס אם לאו הב' להראו' איך הוא יותר מקובל ומועיל לבטל
החלוס תעבית השבת יותר מתעבית החול וטעם לזה ואתחיל הראשון
גרסינן בירושלמי דתעביות רבי אחא ורבי אבהו משום רבי יוסי בר
מיכאל אמר אסור להתעבות בשבת עד שש שעות ואין צריך לומר ש
שאסור להתעבות בו כל היום ואפילו נדר להתעבות כל הימים ופגע
בו שבתות וימים טובים אמרינן בריש פירק קובס יין דלוקה ואין צריך
התרת חכם ואפילו הכי תעבית חלוס התירו להתעבות בשבת כדאמר
רב יוסף ואפילו בשבת וכן הא' דאמרינן פירק אין עומדין כל היושב
בתעבי' בשבת קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה מפרשי' לה רבנתי'
בתעבית

בתענית חלום כמו שיתבאר בפרק שאחר זה אבל כתבו הפוסקים אז
 שהתירו חכמים תענית חלום בשבת היינו כשהחלום קשה הרבה פי
 דעת החולם ומצטער עליו לפי שאינו יודע מה הוא וכו' אין לו עב
 שבת וכשהוא מתענה סובר שהתענית יועיל וטוב לו מאכילה ושתיה
 לפי שהתענותו תסיר עגמת כסאו והרי זה לו עונב שבת הנה לאיש
 כזה התירו לו לישב בתענית חלום בשבת וראיה על שמוותר לה זמנות
 תענית כזה בשבת מדאמרין בהגדה שמיניו תלמידיו של רבי עקיבא
 שהיה בוכה בשבת אמרו לו למדתנו רבינו והראת לשבת עונב אמר
 להם זהו עונב שלי וכירושלמי בשם רבי אלעזר היה ר' עקיבא בוכה
 אחריו אמרו לו תלמידיו רבי מפני מה אתה בוכה והלא שבת הוא
 אמר להם זהו עונב שלי וקצת קשה על זה שאם כן אין אמרו דלית
 תעניתא לתעניתיה על מה שכתבטל מעונב שבת שנראה שמה
 שהתענה בשבת קבל צער ובטילו הוא מתענה ואין אם כן אמרו
 שהתענית הוא עונב לו ונראה שהקושיא הזאת חכמים לבת המדרכי
 לומר שאין כריך דליתב תעניתא לתעניתיה על תענית חלום בשבת
 כמו שיתבאר בפרק הה' ב"ה וכן כתב המאירי שכיון שאין לך עונב
 שבת אצלך גדול מזה מה שורך להתענות למחר אבל נראה לי שזאת
 אינה קושיא כלל שהכוונה מהם ז"ל אינה לומר שהוא עונב ממש אלא
 כמו לומר שמי שחלם בשבת חלום רע א"א לימלט מעצור כי אם לא
 יתענה הרי כסאו עגומה ואם יתענה הרי יסגף עגמו
 בתעניתו במעוט חלבו ודמו וזה צער לו אבל אמרו חכמי' לבחור ברע
 במיעוטו והם שערו ואמרו שיותר גדול הוא בעמו כשלא יתענה
 משהיתענה ששיתענה אף על פי שיהיה לו צער על התענית יהיה
 לו ממקום אחר כח רוח בחשבו זהו יועיל לבטל הרע הנבזר עליו
 והרי יש כאן צער מכל ועונב מכל ועל כד הנער אמרו דליתב
 תעניתא לתעניתיה ועם זה יתכפר לו אותו המעט מן הנער שקבל
 ומה שכתב מכות שלשה קטגוריות ובשאר לו העונב לבד וקיים המסוה
 אבל אם לא יתענה עגמת כסאו על החלום תהיה כל כך גדול שאפי'
 מאה תעניות לא יכפרו על הנער הגדול שקבל באותה שבת וזה
 מבואר אף על פי שאינו כפי' כן בדבריהם סוף דבר כן זה מדעת
 או שמוותר להתענות בשבת תענית חלום ונראה שפי' דעיתא הכל
 תלוי בחזרת החולם אם כסאו עגומה עליו לפי שנראה לו שהו' חלום
 רע יתענה ואם לאו אל יתענה אבל הר' אליעזר ממ"ז ז"ל כתב שאין
 להתענה אלא על חלום שראה שלשה פעמים ורע עמרם זר' קלונימוס

פתרון סלומות

ואבי העזרי ורבי אביה ז"ל כתבו שבזמן הזה אין להתעבות בשבת
 תענית חלוס כלל לפי שאין אנו בקיאים בפתרון הסלומות לידע איזה
 דע ואיזה טוב ואין מתעבין בשב' מספק וכן כתב רבינו האי ואמכא
 לא חזינא למיתב בתענית בזמא דשבתא לא יהא יותר מט' באב שאם
 חל בשבת כדקה התענית עד יום א' עד כאן ובמחילה ממנו ז"ל
 בראה לי שטענה זאת אינה טענה לאסור תענית חלוס בשבת שהרי
 בפי' א"ל שמונת להתעבות תענית חלוס בשבת וולאי שחכמים היו
 מתעבין עליו ואפילו הכי ידוע שבשעה חל להם ט' באב בשבת היו
 דוקים אותו עד למחר כמוכו אם כן בראה שהיה להם יותר מותר
 תענית חלוס בשבת מתעבית תשעה באב וכבר כוהגין כל העולם ל
 להתעבות אפילו בשבת על שלשה סלומות לבד והם ראה ספר תורה
 שנשרף או יום הכפורים בשעת כעילה וקורות ביתו או שני שפלו
 וכן מכאתי בספר אחד שמתעבין על שלשה סלומות אלו לבד אפילו
 בשבת ולא על שאר סלומות כלל ובספר אחר מכאתי ארבע סלומות
 הן שניך הראה אותם להתעבות ולא אמר בשבת ואלו הם הראה
 יום הכפורים ולא אמר בשעת כעילה והקורא בספר תורה והכוזא
 אשה ומי שזופל לו אן ומי שרואה חלוס וכפשו עגומה עליו יעשה
 אחד משלשה דברים יום או יתן כדקה או יטיבו בפני שלשה אב
 שום דבר מכל זה לא כזכר בזום ספר שהיה ראוי לסמוך עליו ולקב
 ראוי להתעבות על כל חלוס שיראה לכו שהוא

דע אפילו בשבת

הדבור הב'

לבאר שהוא יותר מקובל תענית השבת
 מתענית הסול גרסיין בספר' אין עומדין
 כל היושב בתענית בשבת קורעים לו גזר דיכו של שבעים שנה וזכרין
 לבאר למה אמרו דוקא בשבת יותר מבחול ושאר הימים דאדרבא היה
 ראוי להיות בהפך לפי שבשאר הימים אין בתענית בטול עובב שבת
 ולא בטול מצות שלשה סעודות התענית מתקבל וראוי שייעיל אבל
 בשבת שיש בו אסור בטול עובב שבת ובטול מצות שלש סעודות אין
 ראוי שיתקבל כל כך ורש"י ז"ל כתב בשבת לפי שהתענית קשה בשבת
 שהכל מתעבגים והוא מתעבה כוונתו לומר שלכך אמר שהמתעבה
 בשבת דוקא ולא בחול לפי שבשבת בערו מרובה יותר מבחול לפי שזה
 היום היה לו לשמוח ולעדן עצמו בעובב שבת והוא מתעבה לכך עבוי
 יותר גדול בשבת מבחול ואם תאמר שכל עוד שאתה מוסיף בעבוי
 אתה מוסיף בעובב בטול עובב שבת יש להשיב שזה אינו שהרי הוא
 יושב

יאמר בתענית השמי לכפר על בטול עונב שבת הגדול ואם כן הרי
 הוא אינו התענה בעבוי גדול שהרי בטול עונב שבת ליכא כיון שהוא
 מתקכו בתענית הראשון הנה זו היא כוונת הרב בהתר הספק הזה
 אבל לא כתענה דעתי בו לגמרי שאיך יתכן שמעט עבוי יותר יהיה
 סנה לבטל גזרת שבעים שנה ועבוי ביכווי שבשאר הימים לא יבטל
 גזרת ג' או ד' שנים שכראה מזה שדבר גדול יש בשבת מבשאר הימי'
 ועל כן כריך אנו להודיעך מה שמכאתי במדרש הזהיר שתיכן הספק
 הזה באופן אחר יותר ככון על דרך השכל אמרו בקוף אמור אל ה
 הכהנים ז"ל האי מאן דשרי בתעניתא בשבתא עביד גריעותא לשבת'
 או לא אי תימא דלא עביד גריעותא הא סעודתא מהימנותא בטיל
 מיניה וענשיה סגי הא מדותא דשבת בטיל מיניה אמר ליה מלה דא
 שמעבא דלא הוא דאגמין עליה מעילא מכל ככי עלמא בגין דהאי
 יומא מדוותא הוא לעילא ופתא קדוה לכל מדוין מדוותא לכל מ
 מהימנותא ביה אשתכח ואפילו רשעים דגהיכס כוקים בההוא יומא
 והאי ברכש לית ליה קדוה לית ליה כיימא ואביא דא מכל עליון
 וחתיון כלל שאלין עליה מאי שנא דפלכויה הוא בנערא ובשעתא
 דעתיקא קדישא אתגלי בההוא יומא ואשתכח האי בנערא בלותיה
 סלקא וקימא וכדין אתקדעו כל גזרי דיכין דאתגזרו עלה ואפילו
 אשתכמו בבי מלכא עליה לביש כלל אתקדע בגין דבשעתא דעתיקא
 אתגליא כל מדוה וכל סידו אשתכח בגין דאתגליא בהלולא דמלכא
 ועל דא תמיכן קורעין לו גזר דיכו של שבעים שנה דהא אף על פי
 דאסקמו עליה כל איכון שבעים כתיבי מלכא דהוא אסתמי בהו כלל
 אתקדע בגין דעתיקא קדישא בטיל ליה לברכש והכי מתערי עליה
 בחלמא למלכא דעביד הלולא לבטיה וגזר קדוה על כלל בההוא יומא
 בהלולא כל עלמ' הוו מדאן וברכש מד הוא עניב תפיש בקולרא עניב
 אמר ומה כל ככי עלמא מדאן בהלולא דכרי ודא תופש בקולרא מיד
 פקיד וכפקים ליה ושכו ליה מקטרוי כך האי דשרי בתעניתא כלי
 עלמא מדאן והוא עניב והאי אשתכח בקולרא אף על גב דאסקמו
 עליה כל אלין שבעים שנין דאמרן כלל אתקדע ולא שריה עליה דיכא
 ביומא אחרא אית ליה ראות למקדע ליה בההוא יומא כל סכן שבת
 דלית לך יוס דלא אשתכח ביה חילא ומאן דשרי בתעניתא דחלמא
 בההוא יומא לא סליק ההוא יומא עד דקדע דיכיה דשבעים שנה

ביומא דשבת בניייה כך בההוא יומא ממש

ולא ביומא אחרא עד כאן :

בד' ימים הנריכים ליום התענית ויש בו שם
 דבורים הראשון בענין ענבו הכ' בענין
 אם כריך להשלים התענית הזה עד זאת הככבים והדבור הראשון
 בענבו יש בו ב' ד' ימים הראשון אם אומרים בו ענבו אם לאו השנית
 לבאר אם אומרו היכן אומרו והדין הראשון אם יש לומר בו ענבו אם
 לאו הוא כחלק לב' הראשון אם יש לאומרו בחול הכ' אם יש לאומרו
 אפילו בשבת ואומר באחד שהנה יש מן המפרשים שכתבו שאין לאומרו
 בלל דקיימא לן כשמואל לאמר כל תענית שלא קבלה היסוד מבעוד
 יום איכה תענית ואינו יכול לומר בו ענבו אבל בהסתכלות הטוב אין
 למוכעו מפני זה לפי שיש לתקן ולומר לדוקא בתענית נדבה אמרו
 בן אבל במחוייב כגון צבור ומלוא אין כריך קבלה ואומרים בו ענבו
 וכן כתב המאירי שאחר שהוא רגיל להתענות על שלמותיו הרי הוא
 אכלו במקובל מאתמול ואומר ענבו ולענין ענבו בתענית שבת ראיתי
 בתוב בשם רבי שמואל בר דוד ז"ל שהתענה בשבת או ביום טוב
 תענית מלוא אומר אחר תפילתו אלהי בזמן שבת המקדש קיים וכו'
 ואינו אומר ענבו וכן קבל מרבותיו ולא ידעתי טעם לסברא זו למה
 לא יאמר ענבו בשבת אם תענית התיירו בו למה לא יתיירו לומר בו
 תחנה ובקשה וענינו שהוא מענין התענית לכן כראה ככל שאר ה
 הפוסקים שאמרו שאומר ענבו אפילו בשבת וכן כתב רב עמרם
 בקדוהו והתוספות פרק אין עומדין בשם ב"ה וראיה לזה מן ה
 הירושלמי פרק תפלת השחר דגרסינן התם ראש חדש שאל בו תענית
 איך הוא מוכיח במוסף של ראש חדש רבי זעירא אמר בהודאה רבי
 בתן בר מאל אמר בעבודה רבי אבייב אמר בכרכה ד' הרי שאף על
 פי שאין תענית בראש חדש כדענן אין גוזרין תענית צבור בראש
 חדש טובה ופורים ואם התפילו אין מפסיקין כשהוכרחו הצבור
 להתענות מפני איזה דבר אומר ענבו ככל התפילות ולזה שאל שאיך
 אומר במוסף ואם כן יש ללמוד ממנו שהוא הדין לשבת והדין הכ'
 הוא כחלק גם כן לב' הראשון באיזה מקום מן התפילה אומרו השנית
 קשמתבא לומר שאומרו בלילה כגור יש לבאר אם שותם אם לא ואומר
 בראש שהנה בחול אין ספק שאומרים אותו באומע תפילה אבל בשבת
 כחלקו יש אומרים שאומר אותו בעבודה ומביאים ראיה מן הירושלמי
 שהוכרחו לעיל שחלקו היכן אומר שלום צבור ענבו במוסף ומסנין
 לבעבודה ליתיד המתענה שאמר אותו בעבודה ובעיני הראיה
 בחוקה מאל קדי' דהת' כצבור אמרו שלום צבור יאמר אותו בעבוד'
 אבל

אבל יחיד לא אמרו ועוד דדוקא כחלקו שם במוסף אבל בשאר תפלו
 משמע שפיטא להם על כן כראה יותר נכון מה שכתבו התוספות
 בפרק אין עומדין בשם בה"ג שאומרו באלה נכור קודם שיעקור
 רגליו וכו"ה אמר שאומרו אמר שעקר רגליו והכח לדעת האומרים
 אותו בתוך התפלה פשיטא שפותם אבל לדעת האומרים שאומר אותו
 אמר תפלו יש לראות אם שותם אם לאו ואומר שהנה מדברי ה
 התוספות נראה שותם מדכתב שאפילו קובע ברכה לעצמו אין לשום
 כיון שאינו בתוך שמונה עשר ומדברי הרא"ה נראה שכוללו באלפי
 נכור בלא חתימה :

הדבור הב'

דע שהמרדכי כתב שיש הטר בתענית שלום
 משאר התעניות שאר התעניו' בד' תבואות
 מי שקבל עליו תענית בקתם קתם תענית שלם משמע דקיימא לן
 דכל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית ואינו יכול לאכול
 קודם זאת הככבים ואם אבל קודם אינו תענית אבל בתענית של
 עשרת ימי תשובה ותענית שלום כיון שאין מקבלי' אותו בתפילה
 ונער בעלמא קביל עליה אין צריך להשלים וראיה מדינת אנשי משמר
 מתעבין ולא משלימים ומשכי עליהו התם לנערא קא מכון והא נער
 וכן משני ארבי אליעזר בר דוק וכן העידו על רא"בן ז"ל שלא היה
 מתענה בעשרת ימי תשובה עד שקיעת החמה אלא אחרי באתו מבית
 הכנסת מיד היה אוכל חף על פי שלא שקעה חמה ואפילו הכי היה
 מירפלל עכנו :

הפרק הו'

כדין תענית לתעניתיה וגם הוא כחלק לב'
 דבורים הראשון לבאר אם צריך לתיב
 תענית לתענית הימים שאסורים להתענות או לא השנית לבאר
 בשתמחא לומר שצריך אם צריך שיהיה ביום הראשון
 הבא אחריו או איזה יום שירצה :

הדבור הא'

גרסינן בפרק אין עומדין היושב בתענית
 בשבת קורעים לו גזר דינו של שבעים
 שנה וסוורים ונפרעים ממנו דין עונן שבת מאי תקתיה ליתב ת
 תעניתא לתעניתיה רוב המפרשים מפרשי' מימרא זו בתענית שלום
 וכן במדרש תילים וכן פירש רבינו האי ורבינו חננאל והר"מ בש
 והרוקח אבל מקצת הפוסקים ז"ל לא מפרשי' לה בתענית שלום וזה
 שהמרדכי כתב ז"ל תימא דאמרינן בשבת יפה תענית לשלום וכו' ולא
 קאמר התם דקורעים לו ולא סוורים ונפרעים ואמתי בשם הרא"ה
 ז"ל שאין

פתרון חלומות

ז"ל שאין צריך ליתב תעניתא לתעניתיה חלוס בשבת וכן כתב הר"א
 אב ב"ד הירחבם' ברכות שלו והא דקחמר היושב בתענית כו' בר"ה
 שאל להיות בשבת מיירי וחוזרים ונפרעים לפי שהוא גרס להתענות
 בשביל חטאיו ולכן צריך ליתב תעניתא אבל היושב בתענית חלוס
 אין חוזרים ונפרעים ממנו כי מה יכול לעשות בעל כרחו צריך ל
 להתעבו' וכן מוכח בשלהי תענית בהדיא שאין צריך ליתב תענית'
 לתענית חלוס בשבת כי כשהוא מבטל הגזרה אין לך עונג גדול מזה
 והדעת הזה מבאיתו גם כן בקדושי ברכו' להר"א זבא ותעיות להר"טא
 זכרונו לברכה וכתב והעולם נהגו להיפך לישב בתעניתא לתעניתיה
 דתענית חלוק ולא לתענית שבת שאל בר"ה ואין לנו למחות בידם לפי
 שנהגו בו חכמים ואנשי מעשה ואכי המסבר אומר שהמנהג עתה הוא
 שכל המתענה בשבת על אי זה דבר שיהיה חוזר ומתענה תענית
 לתעניתיה ולכן כראה לי לקיים מנהגנו ולבטל דעתו ואומר שטעמם
 אינו מספיק לחלק ביניהם כלל לפי שכוון שהוא גורם על ענינו ל
 להתענות בשביל חטאיו כך גרס דלגזרו עליה מן שמיא הרע שהראו
 לו שהרי חלוס רע אינו בא אלא בשביל חטא ועון כי אין מיתה בלא
 חטא כו' וכן כמו שהוא עונג לו בטול הגזרה שהראו לו בחלומו לפי
 שבטוח על ענינו שיתבטל בתעניתו וכמ"ש יפה תענית לחלוס כו' כך
 הוא עונג לו תענית תאוה שידע שיתכפרו לו עונותיו בתעניתו
 ובמ"ש לדעתם היושב בתענית בשבת קורעים לו כו' וגם מה שכתב
 הרי"טא ז"ל בזה לחלק בין ב' תעניות אלו שתעני' חלוס בראו' ככנס
 לדבר שהרי חכמים התירו לו ואין בזה עון אשר חטא ולכן אין צריך
 ליתב תעניתא לתעניתיה אבל מ שרובה להתענות בשבת להכניע
 יצרו שלא התענה בראות אלא באיסור צריך ליתב תעניתא ל
 לתעניתיה לכפרת האיסור שעשה לבטל עונג שבת ושלא סעודות
 אינו מספיק מלא דגם המתענה בשבת של ראש השנה בראות ככנס
 בדעת רוב הפוסקים וזה דבר תלוי במחלוקת הפוסקים ואינו דבר
 פסוק בתלמוד שאסור להתענות כמו שהדבר תלוי במחלוקת הפוסקים
 אם מתענין על תענית חלוס אם לאו וכמו שכתבאר ועו' שאין הדעת
 סובל שמ"ש בגמרא היושב בתענית בשבת במתענה באיסור קאמר
 דלאו ברשיעי עסקינן ואם היה כן היה לו לומר מי שעבר והתענה
 בשבת צריך ליתב כו' ועוד שאפילו אם תמנא לומר שהוא אסור
 ובתענית חלוס מותר וברשות ככנס יש לומר שזה הראות אינו אלא
 כתבאי זה שישב בתעניתא לתעניתיה שכשהתירו חכמים לא התירו

אלא בתנאי זה וכל שכן שיקשה לו מה אכתב הוא עצמו אפי' תאמר
 שבתענית חלום ברשות ככנס יש לו ליטב בתעניתא לתעניתיה לפי
 שהוא גרס בחטא אטא דלגזרו עליה מן שמיא להתעבות בשבת ומה
 שהביאו ראיה לדעתן שלא הזכיר בפרק אין עומדין חלום כלל ולא
 בפרק קמא דשבת ותעניו' וחזרין כפרעין ודליתב בתענית' במחילה
 כראה לי שאינה ראיה שהרי כאלה רבות בתלמוד ואנו אומרים גלה
 כאן מה שחסר כאן וחסר כאן מה שגלה כאן וכן תמצא הרבה דברים
 בתלמוד מענין א' מפורדים עד שהפוסקים הוכרחו לאתפס ולקבצם
 כלם ואף שדין א' בעצמו לפעמים לא יתבאר על אמתו אלא מב'
 וב' מקומות ולא בתלמוד בלבד אלא אפילו בכתובים כמצא הרבה כזה
 ואם כן לפי דעת זאת בכל התעניות הנעשים בשבת על כן כריך
 דליתב תעניתא לתעניתיה וכן משמע ממדרש הזוהר בפירוש אלותו
 מאמר דפרק אין עומדין בחלום מיירי שהזכיר אותו אבל חלו' ככזכר
 לעיל ויש לי עד כאן שיעיד וילין בעדי שבעין חלום אמרו וכו' ק'
 קורעין לו גזר דיכו שאם בתענית תשובה מיירי הי' כל מכפרים לו
 חטאתיו של שבעים שנה אבל באומרו קורעים לו גזר דיכו כראה
 שעל קריעת גזר דין מדבר והיינו תענית חלום שנגזר עליו גזרה
 ועכשו מודיעין אותה לו ואינה קושיא לי למה לא הזכיר שם חלום
 דאדרבה כראה לי שהוא כדי לכלול בו תענית יהיה של חלום או של
 צרה או תשובה ואיכני בזה כחולק על הכי אשילי רבדבי אבל
 באתי להקים סברת רוב הפוסקים הנוסלת שהפילו החולקים עליה
 בטענות ריקות ושדופות קדים והקמותיה איני בראיות ברורות דקות
 כריאות וטובו' כדי לקיים מהגבנו' ויותר מזה איני אומר בבאן שהוא
 הדין יום טוב או חול המועד או סוכה או פורים שהמתענה בהם
 תעני' חלום כריך דליתב תעניתא לתעניתיה וראיה לזה מן הירושלמי
 דפרק קמא דמגילה דאמריבן הפס אמר רבי יוחנן אמר הייתי יושב
 ואונה מעשה שגזרו תענית בסוכה בלול ואמרו עליו על רבי איעזר
 שספר על רבי יהושע באו והתעבו על מה שהתעיתם ותימר בטלה
 מגלת תענית הרי לך בפירוש שאמרו שהמתענה בסוכה כריך
 להתענות תעניתא לתעניתיה' ומנה ודאי יש ללמוד לפורים ולחול
 המועד שהם יותר שמורים מחוכה דמ"כ שהמתענה בהם כריך
 דליתב תעניתא לתעניתיה ור"ה יש אומרים שיותר בתענית מפני
 שר"ה ממגלת תענית הוא וכבר בטלה ואם פן אין כריך להתענות
 עליו תעניתא לתעניתיה ואין כראה מדתנן אין גזרין תענית כבוב
 כראה

בראש חדש חנוכה ופורים הרי שמכונה ופורים שזים אף על גב דג' דג' דג'
 בטלה אבל יש לומר שאין זאת ראייה גמורה לפי שכבר אפשר לומר
 שאי המאנה בשבת קודם שבעלה ואז היו שזים אבל עתה שבעלה אינן
 שזין אבל יש להביא ראייה גמורה מן הירושלמי פירק קמא דמגלה בכל
 מתעבין מן משבתות וימים טובים וראשי חדשים ומולו של מועד
 ומכונה ופורים דהא ודאי אחר שבעלה כאמר כיון שהאמוראים א'
 אמרוהו וכן כתב הר' אלחנן שהיושב בעעבי' בראש חדש כריך דליתב
 תעביתא לתעביתיה ועוד כראה לי שהמתעבה בערב יום הכפורים
 שגם כן כריך דליתב תעביתא לתעביתיה משום דמחוייב הוא לאכול
 ולשתות ולהתעב בו כדאמרין כל האוכל ואותה בע' מעלה עליו
 הכתוב כאלו התעבה ט' וי' סוף דבר שכל הימים שאסור להתעבות
 המתעבה בהם כריך דליתב תעביתא לתעביתיה ועוד כתוב בהגהות
 שקבלה בידינו שהמתעבה בר"ה תעבית מלום כריך שיתעבה כל ימיו
 בר"ה ב' הימים והר"מ ע"י התעבה פעם אחת בר"ה תעבית מלום
 ובשאר ימי התעבה כל ימיו בימים של ראש השנה :

הדבור הב' לבאר אם זה התעבית הב' כריך שיהיה
 יום הראשון הבא אחריו או די שיהיה באיזה
 יום שירצה ומרש"ז"ל כראה שהוא סובר שכריך שיהיה מיד כיום של
 אחריו הבא ראשון שכתב על הא דאמרין ליתב תעביתא על תעביתיה
 יתעבה למחר וכן נמנא במדרש משלי דאמר רב נחמן ליתב תעביתא
 על תעביתיה בא' בשבת וכן משמע על ל' שבא' דעל תעביתיה שבראה
 שעליו וסמוך לו כריך אבל יש ספרים דלא ברסי אלף תעביתא ל'
 לתעביתיה וכן כתבו הר"ף אבל במדכי הביא שהר"ר שמואל מבובירק
 התייר לאשה שיאבה בתעבית מלום בשבת ולא יכלה להתעבות פ' ימים
 רכופים לעשות התעבית באחד מימי השבוע אף על פי שלא יהיה ביו'
 א' וכן כראה מהר"ש בא' ז"ל ותשובת שאלה לו על זה ז"ל אין קושא
 על מה שאמרתי מה שנמנא במדרש משלי דודאי אם יכול לעשותו פ'
 ביום א' יש לעשותו כן ולא אמרתי אלף במי שמונא עמו מלום לעשות
 תעבית אחר תעביתו מיד ימתין עד יום אחר שאין זה דוקא שיתעבה
 מיד על מה שהתעבה בשבת שאין הכוונה לא שאף על פי שיש לו רשות
 להתעבות על מלמו בשבת לפי שתעבוה הוא לו אפילו הכי יבקש ממיל'
 ויתעבה על מה שהתעבה ע"כ והר"י בן הר"א ז"ל התייר יותר שכתב
 סתם בלא חלוק שאין כריך שיהיה התעבית מיד ביום ראשון של א'
 אחריו וכן כראה מדברי הרמ"ב בס' ז"ל בערך א' מהלכות תעבית ומכל
 מקום

מקום ראוי להקמיר לעשותו יום א' דוקא דמשמע ממדרג
הזוהר פרכת ויקהל שזריך שיהיה יום א' דוקא
על פי הסוד יעויין גם :

השער הב' בדין הטבת חלום והוא יחלק לב' פרקים :

הפרק הא' בהטבת חלום הכוזב :

הפרק הב' בהטבת חלום הנשכח :

הפרק הא' בהטבת חלום הכוזב * הוא כחלק לחמשה

דבורים הראשון בדברי הגמרא הב' בבבא אור
הנכסח הנכונה בה השלישית בבבא אור הבבכה הד' לזכור הדברים
שדרשו המפרשים בה החמישית לבאר אמתת כוונתה
ולתתן הקושיות אשר בענינה :

הדבור הא' בדברי הגמרא גרסינן בהרואה * הרואה

חלום וכפשו עגומה עליו ילך ויטיבנו בפני
שלוה ולימא להו חלמא טבא חזאי חלמא טבא חזאי חלמא טבא חזאי
והם עובין ואומרים חלמא טבא חזאי חלמא טבא חזאי חלמא טבא
חזאי חלמא דידך טבא הוא וטבא להו רחמנא לשווייה לטב שבעה
זמנין לבזרו עליה מן שמיא דלהו טבא חזאי חזאי חזאי חזאי חזאי
שלוה הפוכות ושלוה פדויות ושלוה שלמות שלוה הפוכות שחאמר
הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה * אז תשמח בתולה
במחול בחורים וזקנים יחדו * ולא אבה * * אלהיך לשמוע אל בלעם
ויהפוך * * אלהיך * שלוה פדיות שחאמר פדה בשלוס כפשי מקרב לי
כי ברכים היו עמדי * ופדווי * * ישובון וכאו כיון ברכה ושמת עולם
על ראשם שזון ושמה ישיגו וכסו יגון ואכמה ויאמר העם אל שאול
היו נתן ימות אשר עשה השועה הגדולה הזאת בישראל חלילה סי * *
אם יסול משערת ראשו וגומר ויסדו העם את יהונתן ולא מת שלוה

פתרון חלומות

שלומות שנאמר בורא כ"ב שפתיים שלום שלום לרמוק ולקרוב אמר יי
ורפאתיו ורוח לבשה את עמאאי ראש השלישים כך דוד ועמך בן יש
שלום שלום כך ושלום לעזרך כי עזרך אלהיך ויקבלם דוד ויתנם ב
בראשי הגדוד ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתיך
שלום וכל אשר לך שלום :

הדבור הב'

לבאר הנכסא הנכונה בלשון ההטבה לפי
שיש גורמים בה גרסא אחרת והוא בב'
דברים הראשון שאומרים בלשון החולם שלמא טבא חזית לא חזאי
ואכי שמעתי לאחר מחמי הדור שהיה מקוץ די אומרים כן וגוער
לאומרים חזאי משום דפרגוס ראיית חזית לא חזאי והכי הוא ליטבא
דקרא דכתיב דכיאל שלמא דחזית ופשריה וכן שלם חזית ויבהלכני א
אבל אינו ככון בעיני אלא הכוסס האמישי חזאי ב"ד לפי שלשון
חכמים ז"ל לקוד ולשון ארמי ומקרא לחוד ואתה אס תחפש בכל
הגמרות הנכונות בעולם לא תמצא בהן אמת שיהיה כתב בה אלא
חזאי השנית שאומרים שבעה זמין לכרוזן עליה מן שמיא והנה אף
על פי שעבין הגרסאות האלה שיש אין לשכות אלא לומר לגזרון כיון
שכל הגמרות וכלל הסדורים והחבורים כתוב בהן כן :

הדבור הג'

לבאר הבכת ההטבה ולזה אומר שהכונה
בה הוא שמי שלם שלום שפשו עגומה
עליו וירצה להטיבו יאסוף שלשה בני אדם ויאמר אתם אוהבי דעו
שלום טוב חלמתי וכן יאמר שלשה פעמים כי כן הוא הלשון ויש
מפרשים שצריך לומר הלשון הזה בתמימה לפי שהכונה בו שהוא שואל
להם אתם אוהבי אמרו לי החלום שראיתיו הוא טוב או לא והם עובים
לו שודאי טוב הוא וטוב יהיה וכו' ואין זה ככון בעיני שאם כן היה
לו לומר שלמא דחזאי טבא ועוד שאם כן לא היה לו לשואלו לא פעם
אחת והם יענו לו לכן כראיה שהכונה בו לפתוח סיו לפותרו לטובה
ולזה אומר להם אוהבי דעו באמת שלום טוב ראיתיו והם עובים שכן
הוא האמת ולזה אומר אותו שלשה פעמים והם מקיימים דבריו שלשה
שלשה פעמים כנגד השלשה שאמר הוא והכונה בתשובתה לומר לו
השלום שלך אמת הוא שהוא טוב וטוב יהיה כלומר הנה עתה הוא ע
טוב פתרונו ואם תאמר אף על פי שמורה טוב אולי לאיזה מן הסבות
לא יתקיים לו"א וטבא להוי לעתיד שיתקיים כמו שמורה ולא יתבטל
פתרונו הטוב ואם אולי הוא רע הם מתפללים ואומרים לו שהש'
שימחו לטוב עד 7-8 פעמים יגזרון עליו שיהיה טוב ועוד חוזר לומר

טבא הוא וטבא להוי עם היות שכבר הזכיר ראשונה לכאמו ולומר לו
 שאף על פי שאמרנו שאם הוא רע יתפכו הק"כ ויגזור עליו שבע
 פעמים שיהיה טוב מפני שיש מקום לומר שהוא רע שעדיין אנו א
 אומרים מה שאמרנו תחלה דהא ודאי טבא וטבא להוי הרי בזה
 שהחולס והפותרים פתחו פיהם לטוב וזו כוונת
 הפסוקים כמו שהוא מבואר מענינם :

ברבור הד' לזכור הדברים שחדשו האחרונים בזה

יותר ממה שכבר בגמרא הנה מבאתי

שחדשו האחרונים בהטבה ארבע דברים יותר ממה שכזכר בגמרא
 והם שלשה מהם בחדוש תנאים שהתנו בזה שכזכר בגמרא והאחד
 בפסוקים שהוסיפו לומר על אלו שכזכרו בגמרא השלשה הראשונים
 הם הראשון בתנאי שהתנו בהטבה והשנים הנשארים בתנאי שהתנו
 בפסוקי ההטבה הראשון שבעצמות ההטבה הוא שכן הגמרא כראה
 בפירוט שאין לזכור לשון ההטבה אלא פעם אחת והמפרשים חדשו
 ואמרו שצריך להוסיף בהזכרת זה יותר אלא שנתחלפו במספר ק
 הפעמים שבתוספות כתבו בשם מפרשים לשבע פעמים צריך לומר
 אותו וכן לעבות אחריו ור"י לא היה רגיל לאומרו אלא שלש פעמים
 עד כאן ובספר כל בו הביא שיש אומרים אותו חמשה פעמים
 ובזמננו זה כבר כתפשט המנהג ביהודים לומר אותו שבע פעמים
 ועם היות שכן ראוי לעשות לבאת ידי כלם שהרי בכלל ז' ה' וג'
 הנה מבאתי לו קצת טעם שהוא כנגד שבעה זמנין לבזרו עליה מן
 שמיא הנה זהו הדבר הראשון שחדשו בעצמות לשון ההטבה ואמנם
 השנים שכתבו בפסוקי ההטבה הראשון הוא שלכאורה כראה שיכול
 לשנות הפסוקים האלו באחרים שיזכרו בהם הפוכות פדויות שלמות
 כאלו כמו שהוא בר"ה במלכויות וזכרויות שופרות ודאי אף על פי
 שיחדו להם פסוקים הכתובים בסדורים אס זכר אחרים מענין יבא
 כמבואר בר"ה אבל ראיתי כתוב שאף על פי ששם יכול לשנות כאן
 אין לשנות כלל אלא דוקא אלו ובסדר הזה שהזכירום וראיה לזה שלא
 אמרו כאן כמו שאמרו בר"ה אומר מלכויות וזכרויות שופרות ולא פרט
 שום פסוק לפי ששם הניחו הבחירה לכל אדם שיבחר לעצמו איזה פ
 פסוק שירצה שיהיה מענין בשמירת התנאים שהתנו שם וכמו שזכרנו
 ממ"ש בגמרא בשלמא זכרויות ושופרות איכא טובא בו אבל כאן
 שפרט וסדר הכתובים היא גופא קא משמע לן דדוקא אלו ובסדר
 הזה ולא אחרים אף על פי שיהיו מענין וגם לא אלו בסדר אחר

פתרון חלומות

ואמנם מה ענין זה בכאן להיות כן יתבאר בדבור שאמר זה ב"ה וזהו
הדבר הראשון שרצינו להתכות ההטבה והשנית הוא שכן הגמרא כ
כראה שהפסוקים האלו אומר אותן המולס כלן והשלישית אנשים אשר
עמו אין עובדים לו בפסוקים כלל וזהו שאמר ואומר שלשה הפוכות כו'
דמשמע שכלן אומרים הוא ולא הם תדע שהרי לא אמר והם עובדים
כמו שאמר בעצמות ההטבה והאחרונים מדשו והנהיגו שבכלן רצוני
שהפוכות ופדויות ובשלמות אומר הוא הפסוק הראשון והם עובדים לו
השנים האחרונים ונראה לי שיש להם סמך ממה שבהפוכות ובפדויות
הפסוק הראשון שבכל אחד מהם הוא מדבר בעדו והשני האחרוני
שבכל אחד מהם הוא בלשון שלישי המדבר שנראה שהוא המדבר ב
בראשון והם המדברים שיו באחרונים ומה שלא המשיך זה בחלומות
שאפילו פסוק הראשון הוא בלשון שלישי לפי שלא מצא פסוק כמות
כמו שיתבאר הד' ענין פוספות הפסוקים שהוסיפו האחרונים וזהו
אומר שהנה מן הגמרא כראה שאין צריך להזכיר אחרים אלא אלו
אבל האחרונים הוסיפו עליהם אחרים שיש אומרים אמר זה ה' ש
שמעתי שמעך יראתי והם עובדים לו שארית הפסוק ה' פעלך בקרב
שנים חיהו בקרב שנים תודיע ברוב רחם תזכור וכן שלשה פעמים
יש אומרים אותו שבע פעמים וכן כתוב בקפסר כל בו ועוד יש א
אומרים על זה שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי
עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ ע"כ אומר הוא והם עובדים ואומרי
לו שאר המזמור עד סוף וכן שלשה פעמים ועוד יש אומרים תודיעני
אורח חיים והם עובדים ואומרים לו שובע שמחות את פיך נעימות
בימיך נכח והעבין בכל אלו הוא לפי שחבי התבונן שאומר המולס
הוא בלשון מדבר בעדו והשאר בלשון שלישי המדבר וכלן לשון תפלה
מתיחסת לעבין ההוא ואילו היו מובאים פסוקים אחרים בתנאים אלו
היו אותן גם כן : ועוד תקנו לומר לו אמר הכל לך אכול בשמחה
לחמך ושתה בלב טוב ייך כי כבר רצה אלהים את מעשיך והכונה
בפסוק הזה לפי שכל המולמים שעושים להם הטבה זאת כוהגים ל
להתעבות ביום ובלילה אחר התעבית עושים הטבה ולכן אומרים לו
אחר הכל עתה אחר שעשית כל זה לך אכול ולא תתעבה יותר שכבר
רצה אלהים את מעשיך כמה שעשית בתעביתך ובתשובתך ולפי זה
מי שעושים לו הטבה ולא התעבה או מי שמטיבין בבקר שעדין אינו
זמן אכילה אין לומר הכתוב הזה איך שיהיה הכל כוהגים לאומרו
ופעם הר"ל שאין לאומרו מפני שבראשי תיבות אבל ואם ירצה
לאומרו

לאומרו יאמר אותו בהפוך לך בשמחה אכול או
לך אכול לחמך בשמחה :

הדבור הה'

לבאר אמתת כוונת ההטבה ולתקן
הקושיות והשאלות הכופלים בה ועל זה

אומר שהנה כפי ההבנה הפשוטה יש לשאול בה שמונה שאלות
הראשונה למה הכריחו שלשה בני אדם ולא עשרה ככל דבר שבקדוש
וכיון שלא הוזכרו בו עשרה היה די באחד או בב' למה שלשה דוקא
ב' למה כפל לשון ההטבה שלשה פעמים שלמא טבא חזאי שלמא טבא
חזאי שלמא טבא חזאי וכן בתשובת העובים שלמא טבא חזאי שלמא
טבא חזאי שלמא טבא חזאי הג' למה היו העובים האלו ג' גס כן
והם הפוכות קדויות שלמות ולמה לא אמר גס כן שמונת או נקמות
גאולות או הנלות ואמר ג' אלו דוקא הג' למה באו כל אחד מאלו
בשלשה פסוקים לא פחות ולא יותר הה' למה הביאו הפסוקים האלו
ולא זולתן שהרי יש אחרים רבים מעבינין הה' למה אלו הג' פסוקים
אומר הוא האחד והם שנים והיה ראוי שיאמרו הם או הוא כל השלשה
בנראה מן הגמרא שכיון שכתפשוט זה בפי הכל ודאי יש לו טעם הו'
מה טעם באו השלשה פסוקים של הפוכות האחד מהם בלשון מדבר
בעדו והשנית הנשארם בלשון שלישי המדבר הה' שאתה תמצא
שהפסוקים האלו לא הביאום כסדר כלל לפי שהפוכות באו מן התורה
מן הנביאים ומן הכתובים והקדויות והשלמות לא באו אלא מן ה
הכתובים ומן הנביאים והיה ראוי שבהפוכות יזכיר תחלה פסוק
התורה ואחר כך פסוק הנביאים ואחר כך פסוק הכתובים וכן
בפדויות ובשלמות שיזכיר בכל אחד מהם פסוקי הנביאים תחלה
ואחר כך פסוקי הכתובים כסדר מעלתן והוא לא כן עשה באום אס'
מהם כלל ואם עשה כן מאום דבכל מקום דברי קדושה נקדמים
לדברי קבלה כדאיתא במסכת סופרים ועוד מאום מעלין בקדש ואין
מוכרין עדיין יקשה למה לא כמשך אחר הסדר הזה בשלמות שהרי
הזכיר פסוק הנביאים תחלה הנה כל אלו איך על פי שאינן קושיות
חזקות הם שאלות אשר כל בעל שכל ראוי לתת לב אליהם כי ודאי לא
כפלו הדברים על דרך מקרה ועל זה אומר שהתם כל זה יהיה
בהשקפת עינין אחד ראוי להקדימו לביאור ענין ההטבה הזאת מיניה
וביה יותרו כל השאלות האלו יפה יפה וזה שאתה תמצא שכל הרעות
האפשריות לבא על האדם הם ככנסים תחת שלשה מינים וזה כי לא
ימצע או יהיו מן הרעות המגיעות לנפש אחד הנות כאותן שהזכיר

פתרון שלמות

תורה וכברתה הנפש השיא וכברתו הנפשות וכאותן שהזכירו ז"ל אין
לו חלק לעולם הבא סופו יורש גהינם וזהו הרע הגדול שבכלן או
יהיו מן הרעות המגיעות אל הגוף וזה ב' מינים הראשון הרע המגיע
אל הגוף בעצמו כגון מיתת הגוף ממי העולם הזה השנית שאינו
מונע לא במיתת הגוף ולא במיתת הנפש אלא סוף מהם כגון שיסיה
ביסורין וסלאים רעים ומלחמה ופחד וחסרון כס ושאר מיני פ
פורעניות ויסורין המתרגשים לבא על האדם עד כאן והמברך
באלהים אמן יתברך להיות ככול משלשה אלה ויהיה מאפע מהפכס
ואליהם רמז החכם במדות שאמר ההכלמות המכוונות ג' והפרטיות
אין להם קץ יראה שכל אחת מהם כחלקת לפרטים רבים וגם אליהם
רמז ז"ל פרקא קמא דקדושין כל העושה מצוה אחת מטיבים לו
ומאריכין את ימיו וכואל את הארץ וכל שאינו כן דוק שם ותשכח
שודאי על הג' אלה כוונו וכאן אין לי להאריך וכאמר אם כן ש
אלששתן רמזו רבותינו ז"ל בהפוכות פדויות שלמות כמו שאבאר
אבל כריך שתדע עוד שכל אחד מהם הוא על שלשה אופכים וזה

שהרע הוא מכפס או מהגוף וזולתו או יעלה ויבא
יגיע אל גופו ועצמו של אדם או לזולתו

מהיחידים קרוביו

ומידעיו

או קהל רב מישראל אשר הוא מכללן :

ועתה

בא וראה איך כוונו בזה לב' מאולמות וזה שהחלום
רע שמלס האדם לא ימלט מהיות מורה לו אחד
מהמינים באחד משלשה אופכים הזכורים לכן בהיות החולם הזה
בספק מה הוראתו כי אין לו בו אלא שנפשו עגומה עליו והעגמימות
ההוא הוא הוראה על רוע הוראתו לכן אנו כוללים אותן כלן כלומר
אם זה החלום מורה זה המין מהרע אנו מתפללים שילכו ה' ואם
זולת זה גם כן ולזה מזכיר אותן אחד לאחד ואם לא לקחם כאותו
סדר שאמרו לפי שהם רבו להקדים בזה הרע הגדול לקטן וידוע
שהמיתה הגופנית והנפשית ראוי למוט יותר מהיסורין

אבל חכמים ז"ל הזכירו הטובות

כסדר היותן :

ועתה

אראהו בעיניך אשר לא תוכל להכמישו וזה שכנגד
המין הראשון בג' אופכיו אומר ההפוכות ובהם
מתפלל

מתפלל בעדו ובעד ביתו ובעד הרבים כי כן ראוי לאדם להצטער
 ולהתעבות ולהתפלל על צער הרבים כעל צערו כמו שהיה עושה דוד
 שאמר ואני בחלוקתם לבוש שק וכנגד האופן הראשון שהיא במיתת
 גופו ועצמו אומר הפכת מספדי למחול לי ולזה הוא מדבר בעדו
 וירכה לפי זאת הכוונה המספד שהיה ראוי להעשות לי רוצה לומר
 בשבילי בעבין מיתתי והוא השמעת קול בקינים והנה יהי רצון מ
 מלפניך שתפכהו למחול לי שהוא השמעת קול גם כן בשירים
 ובמחולות ולי כמו עלי ובא הפכת עבר במקום עתיד ורבים כן
 פתחת שקי ותאזרכי שמה רוצה לומר אותו השק שהיו עתידים ללבוש
 עלי ובשבילי יהיה כהפך שתאזור עלי אזור של שמה שהוא מין לבוש
 גם כן ומספדי ושקי על דרך בבית תפלתי ולפי שזה הפסוק מורה
 על עצמו וגופו לזה היה מנהג כאות שיאמר אותו הוא בעצמו ולא
 באחרים שאומרים הם ואם הגזרה היא על מיתת אהובו או קרובו
 יחיד או רבים לזה אומרים הם אז תשמח בתולה כו' רוצה לומר בין
 שיהיה הגזרה באשה או באנשים בחורים או זקנים יהיה אחד מאלו
 או כלם יהי רצון שהאשה תשמח במחול במקום ההספד והפכת א
 אבלם ואבלם דוקא נקט שהאבלו' כעשה על מת ואני אבנחם מהיגון
 והאכחה שהיו עתידים ליקח על זה ואם הגזרה היא על קהל או
 קהלות מישראל ומורה שהיו בכער שמד והרב חס ושלום לפי שכל
 דור ודור עומדים עלינו לכלותינו מתפלל לה"ה שיגילכו מידם בא
 ולמד איך הביא הפסוק המתים לעבין זה באומרו ויהסוך ה' אלהיך
 לך את הקללה לברכה שזה הפסוק באמר על כלל ישראל כשהיה בלעם
 הרשע רוצה לקללם ולהמיתם וכמו שאמר ז"ל שהקללה היה כלם
 והב"ה הפך את הקללה לברכה וכמו שאמר הנביא זכור בא מה יען
 כו' הרי אלו שלשה הפוכות על הימין הראשון ואופניו ואמנם בקצ
 בזה פסוקים שיזכר בהם לשון הפיכה לפי ששם זה מתיחס לעבין הגוף
 לפי שהגוף הוה וכפסד ובהיות זה האיש כגזר למיתה והב"ה מנילו
 הרי כהפוך הוא מן העפר אל החיים מההעדר אל המציאות אבל
 בפסוק שהיא כפחית איך כופל בה לשון זה כל כך אבל כופל בה לשון
 פדיון לפי שאין במהותה שנוי והפסד כלל אלא שבמקום שהיתה כ
 כאסרת בגהיכס יבא לחירות להתעבב מזיו השכינה ואחר זה זכר עוד
 שלשה פסוקים הרומזים לשלשה מיני ירעות כפשוט יסודית וכוללת
 מעט ויותר כולל וכך פסוקים שיזכר בהם לשון פדיון וקראם פדיון
 להבדיל ביין ובין הפוכות לפי ששם זה תמאזהו ברוכ מתיחס וסמוך
 לכפש

פתרון סלמות

לכפש כמו שאמר ויקר פדיון כפשא * ונתן פדיון כפשו אשר פדה את
כפשי וזה כמו שאמרת לפי שהכפש כנחית ובלתי בעל תכלית בלתי
הוא וכפשת לכך כופל בה לאון פדיון והזכיר השלשה אופני העונש
הכפשי אמר כגד הראשון פדה בשלום כפשי כפש דוקא נקט ובלשון
מדבר בעדו לפי שזה הפסוק באמר על כפש עצמו ולזה אומר אותו
הוא ופירוש הכתוב לפי כוונה זו כך הוא ה' פדה בשלום כפשי להלכס
עמי בענשי גהינס ולזה קיים ואמר כי ברבים היו עמדי רצה לומר
כי קודם קריעת גזר דיני הייתי בגזר לשבת עם הרשעים בגהינס
וכנה הרשעים בשם רבים לפי שידוע שאנשי העולם רובן רשעים כמו
שאמר ז"ל כי ביה ה' בור עולמים העולם הזה והעולם הבא וי"ד זה
העולם הבא לפי שהדיקים בו מועטים כי העולם על כדק אחד מ
מתקיים שכלומר וכדיק יסוד עולם וכנגד האופן השלישי' אם זה
האדם מורה על אבדת נפשות קהל רב מישראל שיכרתו הנפשות ההן
ידוכו בגהינס לזה אומר ופדויי ה' שובכו כו' ושמת עולם על
ראשם זה כמו אל כועס הנשמות של ישראל שיזכו כלם לו בזמן ביאת
משיחם וכמו שאמר ז"ל פרק רבי עקיבא ושמה שמעולם על ראש
דהיינו הכתרים שפירושו האמיתי שם בלי ספק על כועס שפע זו
השכינה שיזכו הנשמות לעולם הבא אחר תחיית המתים כמבואר ל
למבין וכנגד האופן השני אם זה החלוס מורה על אבדן נפשות
קרוביו ומידעו שיכרתו הנפשות ההן מתוך הקהל הנה על זה אומרים
ויפדו העם את יהונתן ולא מת מיתה של גהינס שהנילוהו מעונש
החרס שכשאל בו והיה ראוי לידון בגהינס עליו ומה שלא הזכיר
כסדר הראשון תחלה על היסודים ואחר על הרבים הסבה בזה ל
לדעתי לפי שבשלא לעבין הגוף קרוב אדם אבל עצמו וגופו לכן
ראוי להתפלל תחלה על הכלת גופו ואחר כך להכלת קרוביו ואחר כך
להכלת הרחוקים ממנו אבל בעניני הכפש אין שם שום קורבה כמש"ה
כל הנפשות כי הנה ככפש האב וככפש הבן ולכן ראוי להתפלל תחלה
על עצמו כי קרוב אדם אבל עצמו וכפשו אבל בכפשות זולתו אין שם
קורבה אחת על חברתה ככוכר ולכן ראוי להתפלל תחלה על הרבים
לפי שהרע יותר כולל ואחר כך על הנפשות היסודים שהרע יותר
פרטי הנה אלו הן השלשה מיני רעות כפשות ומעתה נעתק לבאר
המין השלשה מברעות שאינו כובע לא במיתת הגוף ולא במיתת ה
הכפש אלא חוץ מהם כגון דברים הכובעים בחייו של אדם בעולם
הזה כגון שיחיה ביקורים או בשלחה שהוא מתפלל לשם יתברך ש

שיכתבהו לחיים טובים מזכות ופרכסה טובה ושלום ולכן השם ה
 האמיתי הוא שלמות וברור הוא וזה בקש בזה פסוקים שיזכור בהם
 שלום ועל שלום עבמו אמר בורא כב שפתים שלום שלום לרקוק
 ולקרוב אמר ה' ורפאתיו רובה לומר אתה ה' שאתה בורא כב שפתים
 יהי רצון מלפניך שיהיו בשלום הקרובים עם הרמקיס ולא תקוטטו
 זה עם זה באופן שלא יש הזה החולם יהיה לו רפואה ושלום ולכן אמר
 בלשון יחיד ורפאתיו ובכן בהכרח שימצא לו מזכות ופרכסה ושלום
 כי בזמן מלחמה יש צער ורעב בעולם אבל בזמן שלום יש טובע ואין
 שטן ואין פגע רע וכן כרמו בפסוק הזה רפואת הגוף והסרת ה
 החלאים שנאמר ורפאתיו ויהיה כוונת הכתוב לפי זה כן יהי רצון
 שיהיה שלום בין הכחות הגופניות של זה האדם באופן שיהיה לו
 רפואה שלמה וראוי היה שיביא בכלן פסוק בלשון מדבר בעדו כמו
 שעשה בשאר אלא שלא נמצא אלא פסוק שלום יהיה לי ופסוק או
 יחזק במעווי יעשה שלום לי והראשון לא הזכיר לפי שנאמר לענין
 רצעים והשני מפני שנאמר על הב"ה ואחר כך הזכיר והפקיד ב
 בשלום היסודים ולזה אומר ורוח לבשה את עמשי לפי שנאמר בו
 שלום לך ושלום לעוזרך כי עזרך אלהיך שהכוונה שלום יהיה לך ושלום
 לסיעתך אהוביך ומיודעך שהם בעזרתך הרי שהזכיר לו ולעוזרו
 ואחר כך כלל בזה אף את הרבים ולזה אמר ואתה שלום וכל אשר לך
 שלום שכלל בזה לו ולסייעתו ולכל ישראל שעל שלום עבמו אמר
 ואתה שלום ועל קרוביו ואנשי ביתו אמר וביתך שלום ועל כל האזר
 אמר וכל אשר לך שלום הרי שכתב בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל
 ישראל כמנא שבשלה פסוקים אלו באחד מהם הזכיר לו לבדו ובכ'
 לו ולסייעתו ובשלה לו ולסייעתו ולכל ישראל ובכן כשלא פי' ההטבת
 הזאת על כוון ואתה תדע ותשכיל ממונא דברי שכתבתי בזה שהנח
 חותרו כל הספקות אשר העירותי תחלה ודוק ותשכח

כי אין לי כאן מקום להאריך :

הפרק הב'

בהטבת שלום הנשכח * והוא נחלק לב'
 דבורים הראשון בדברי הגמרא בזה * הב'
 כמה שיש למדש עליה וזהו הדבור הראשון בדברי הגמרא גרסינן
 בהרואה האי מאן דחזא חלמא ולא ידע מאי חזא ליקום בעדכא ד
 דפרסי כהני ידיהו ולימא הכי רבובו של עולם אי שגך ומלומות שגך
 שלום חלמתי ואיני יודע מהו בין שחלמתי לעצמי ובין שחלמו לי חסד
 ובין שחלמתי איני על אקרים אש טובים הם חזקס ואמנס ויתקיימ

פתרון חלומות

בחלומותיו של יוסף הכדיק ואם כריכים רפואה רפאים כמו מרה על ידי משה וכמי יריחו על ידי אלישע וכברעת מרים וכברעת נעמן וכחליו של חזקיהו וכסס שהפכת קללת בלעם הרשע עלינו לברכה כן תהפוך לי את חלומותי לטובה ויהיו לשלום ולכוון דעתיה דנסיק בבהדי כהני ויומרון כולי עלמא אמן וכי מהדרי כהני אפיהון לימא השוכן בגבורת שלום ישים עלי שלום ויאמר אדיר במרום שוכן בגבורה אתה שלום ושמך שלום יהי רצון מלפניך שתשים עלינו שלום :

הדבור הב' כמה שמדשו האחרונים והוא ככלל בב' דברים :

הדבור הא' הוא שהנה מלשון הגמרא נראה שלא נתקנה בקשה זו אלא כשכח החלום לבמרי מדקאמרי ולא ידע מאי חזא אבל האחרונים הכניגו לאמרה אפילו כשזכר החלום אלא שאינו יודע פתרונו ונראה שהדין עמהם שהגמרא דברה עם הבקיאים בפתרוכות ולכך אמר ולא ידע מאי חזא ולא אמר ולא ידע מאי קאמר דלא הוה שייך להם כן אבל אנו שאין לנו בקיאים רוב חלומותינו הם כאלו לא ידע מאי חזא ומה לי לא ידע מאי חזא או לא ידע מאי קאמר וכן נראה שסבר הר"ק מדשנא לשון הגמרא ואמר האי דחזא חלמא ולא ידע מהו אי טבא הוא אי בישא הוא לימא בו' :

הדבור הב' הוא שגם הגמרא נראה שאין לומר בקשה זו לא כשהכהנים נושאים כפיהם כזכר אבל העולם נהגו לאמרו אפילו בשעה שאין הכהנים נושאים אלא שליח נבחר אומר ברכת כהנים בתפילה ונראה שגם בזה הדין עמהם שאף על פי שבגמרא הזכירו כשיאות כפיהם היינו לפי שהם בכל יום היו הכהנים נושאים כפיהם אבל לנו שאין נושאים מה שאומר שליח נבחר הוא במקום כשיאות כפיהם :

הדבור הג' הוא לבאר שיש לומר בקשה זו אפילו בשבת ועל זה נריך אני להודיעך שמכאתי בפתוכות הגאונים שאין אומרים אותה בשבת לפי שהיא תפלה ואין מתפללין בשבת ואמר המחילה מכבוד תורתם אני אומר שיש לאומרה אפילו בשבת שהרי תענית התירו בו על חלום רע מפני שנתפשו עבד ומ' עליו לומר בו בקשה ותתמחים על זה לא כל שכן והם ז"ל תקבו לזה ואמרו

ואמרו שאם מתענה בשבת על סלמותו מותר לאמרה שכיין שמתירין לו
 להתענות גם ראוי להתיר לו לאומרה אבל כשאינו מתענה כיון שאין
 מתירין לו להתענות גם אין להתיר לו לאומרה אבל בהסתכלות ה
 הטוב נראה שאפילו כשאינו מתענה יכול לאומרה שאף על פי שלא
 התירו לו תענית בחלוס בזה יש להתיר בקשה שהרי יותר קשה הוא
 להתענות בו מלומר בו בקשה תדע שהתענית בקושי התירוהו מפני
 שפשו עבומה עליו כמבואר במקומו אבל התר הבקשה אינו כל כך
 קשה שהרי קצת בקשות אינו אומרים בשבת בזמירות ובכל התפלה
 וכאם שהותרו אותן יש להתיר גם זו כל שכן לפי מה שכתבנו במקומו
 להתענות על כל חלוס שפשו עבומה עליו אפילו בשבת שראוי להתיר
 גם בזה לומר בו בקשה על כל חלוס שאינו יודע מהו וכפשו עבומה
 עליו זה הנראה לי לעניות דעתי ואין כוונתי בזה לחלוק על דברי
 הגאונים חס ושלום אלא באתי במגלת ספר זה כתוב עלי לקיים ה
 המנהג אשר בפי היהודים שאומרים בקשה זו אפילו בשבת ולהראות
 שהוא נכון מן הטעם שאמרו :

השער הג' בדין התרת חלוס * והוא ימלק גם כן לב'

פדקים :

הפרק הא' בדין התרת כדוהו בחלוס :

הפרק הב' בדין נדר או נשבע בחלוס :

הפרק הא' בדין התרת כדוהו בחלוס * גרסינן בריש

נדרים אמר רב יוסף כדוהו בחלוס נריך
 עשרה בני אדם להתיר לו והוא דמתנו הלכתא אבל תנו ולא מתנו
 לא ואי ליכא דמתנו אפילו תנו ולא מתנו ואי ליכא ליזיל זליתיב ב
 בפרשת דרכים ויהיב שלמא לבי עשרה עד דמקלעי ליה עשרה
 דגמירי הלכתא אמר ליה רבינא לרב אשי ידע מן שמתיה מהו
 דלשריה ליה אמר ליה לשמותיה שזויה למשרי"א לא לשזויה שליח אמר
 ליה רב אחא בריה דרבינא לרב אשי שמתיה ושרו ליה בשלמא מאי
 אמר ליה כשס אשי אפשר לכר בלא תבן כך אי אפשר לחלוס בלא
 דברים בטלים פירוש ולפיכך בעי התרה אחרת בהלכתה לפי שאפשר
 שמה שהתירוהו בחלוס היו דברים בטלים וכתוב בשאלתות דאפילו
 קאה

פתרון סלמות

ראה אשה או יצבד או קטן מכלין אותו כריך ההתרה שאמרכו ומה שהמירו כל זה בחלוס יותר מכדוהו בהקיץ לפי שהיה מן השמים ובענין עשרה דתני כו' כתב הרמ"ב ז"ל פרק שביעי מהלכות ת תלמוד תורה כריך עשרה בני אדם שאוכים הלכות להתיירו ואם לא מצא עורר אחריהם עד פרסה לא מצא מתירין לו עשרה ש שודעים לקרות לא מצא מתירין לו אפילו שאינן יודעי לקרות לא מצא במקומו עשרה מתירין לו אפילו שלשה עד כאן ואיני ידע מכין לו כל זה שהרי בפירוש כראה מן הגמרא דאין לו התרה עד שימצא עשרה דגמירי הלכתא ואמר מצאתי דבריו אלו בשאלות דרב אחאי ובראין דברי הרא"ש שכתב שאין לו התרה עד

שימצא עשרה דמתנו ותנו :

הפרק הב'

בכדר או כשבע בחלוס כתב הר"ט ז"ל ראייתי למורי שהיה נוהג לעשות כן רובה לומר להכריך עשרה דמתנו כו' אף במי שדבר או כשבע ובודאי ד דמהא דכדריס אין ראיה אלא כשראה שמשביעו אחר ואפילו בזו אפשר דלא דמיא להא וגם הוא כראה שאומר שאין לו עקר בדבר הזה אלא שנהגו ולכך אי לא משכח עשרה בשלשה סגי ולא בעי למיזל לפרשת דרכים עד כאן וכן כתב הרא"ש ז"ל בשאלה שביעית לשאלת מי שדבר בחלוס על דעת רבים שלא יאכל בבית פלוני זמן פלוני אם כריך להתיירו כשאר כדריס שדבר בהקיץ ואם תמצא לומר כריך אם יכול להתייר אפילו שלא לדבר מנוה ובשלשה כשאר כדריס או לא :

תשובה

לא כאמרו דברים בגמרא אלא בדוהו בחלוס שא בחש בעלמא איני חושש לרוחא דמלתא אפילו בכדריס ושבועות ומכל מקום בהתר בפכיג' בכדריס דעלמא סגי והראיה מדאמרינן הרוואה שלום וכפשו עגומה עליו וכו' וראיתי ב בתשובת הגאונים ז"ל שנשאלו על מי שנשבע או כדר בחלוס והשיבו מביאין עשרה בני אדם דידיעי למקרי ומרממי ליה ויתירו כדרו עכ"ל ואני המחבר מצאתי תשובה לגאון ז"ל מי שנשבע בחלוס אין לו לקיים את שבועתו ולא כאמר חלוס על עבמו שהרי בהקיץ אינו חייב עד שיהו פיו ולבו שוים והיאך יתחייב בשבועת חלוס אלא אם רצה לעשות מדה יתרה חכם מתיר לו כענין כדוהו בחלוס שמביא בני אדם ומתירין לו אף על גב שאינו כריך דקיימא לן דברי סלמות לא מעלין ולא מורידין עד כאן אבל הרא"ש ז"ל כתב הבודר או

הנשבע

הנמצא בחלום שאינו כלום ואין בדיק שאלה כלל ועקר :
 עד כאן הגיע מה שראיתי לכתוב בחלק השלישית הזק
 ובו נשלמו וכמעטו שערי זה
 הקסר כלם :

ועתה

ראוי לי להודות ולהלל ולשבח ולפאר לרומם
 ולכבד בכל מיני שירות ותושבחות ותהלות
 לאל בורא עלילות על כל דברי עיני זה הקסר אשר עד פה עזרתי
 והגעתי ה' יזכני לראות באור תורתו אמן
 תם וכשלים שבח לאל בורא
 עולם :

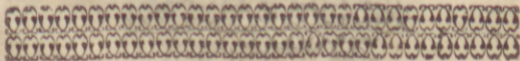
חלמא טבא חזאי חלמא טבא חזאי

חלמא טבא חזאי :

שמואל בן הקדוש רבי יצחק פיהם ז"ל ה"ה הי"ד
 מארץ לעז הדופס לרוב תועלות היוצאים מ
 מפתרון חלומות זה ראיתי להביאו לבית הדפוס ועם כי אנחנו
 בגלותינו לא הזכחנו השם יתברך מכל וכל שהרי ראינו איך הדורות
 מתמעטים הראשונים היו נביאים ואחר כך נשתמשו בבת קול
 ועבדו בחלומות וזהו שכאמר באוב ה' שיבת עמו היינו בחולמים על
 ידי פתרון חלומות זה ידע ויבין כי מן השמים הודיעוהו כאמר
 אליהו איוב ל"ג בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים ב
 בתחומות עלי משכב אז יגלה און אנשים וגומר באתי להודיע
 באמנה כי בפתיחת הספר הגדתי מי ומי הם החכמים אשר חברו
 פתרון חלומות וכאשר עמדתי על הגדת הספר מכאתי שגם רש"י
 עשה פתרון חלומות ואם כן מי ראה אלו יוצאים לפתור חלומות
 ה"ה יוסף הכדיק והזוהר והגמרא ורבינו האי גאון ורש"י וחכמי ה
 האומות כל אלה חברו אל עמק שזה הוא עמק החלומות שבאים
 מהם יתברך להודיע לבני האדם גבורותיו אשר עיני אל
 ההרים יקויים בנו כי עין בעין יראו באוב
 ה' ביון ובן יהי רבון אמן :

שפועל במלאכת הקדש יהודה ליב זעביר בן מהו"ר רב
 מרדכי גימפל מ"ס ז"ל מק"ק פוזנא הבירה

11

B

768-

774.

2193

6015 737 7132

Montana 771

1912 737 7132

757 75

Montana 1812

737 7132

737 7132

Montana 1812

737 7132

737 7132

737 7132

737 7132

737 7132

737 7132

737 7132

737 7132

Montana 1812

737 7132

737 7132

995

737 7132